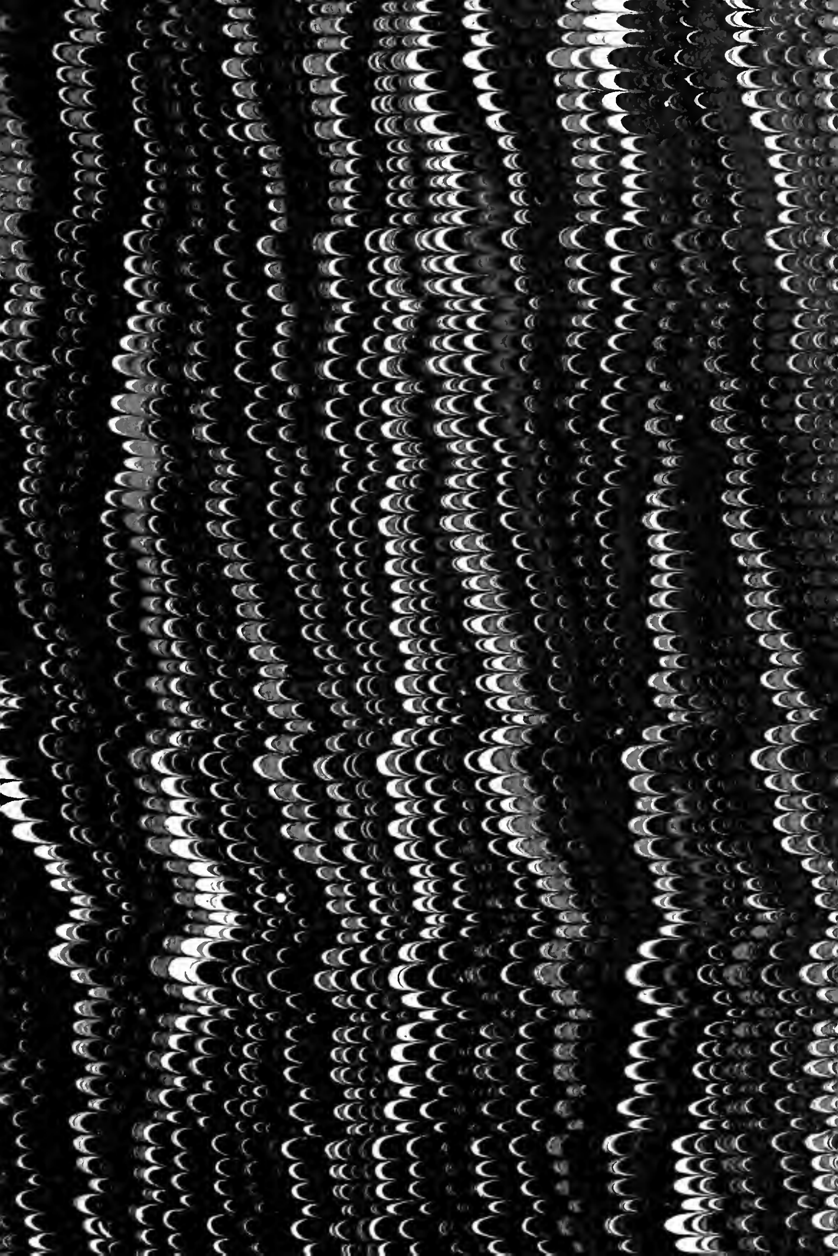

FORLAGT AF AUG. BANG OG LEHMANN & STAGE.

Elisabeth Boisen

til minde om Onkel Svend

Kærligst fra
Tante Laura

DANSKE FOLKEÆVENTYR.

»Ren og klar skal Nutid føre
Fortids Røst til Fremtids Øre;«

DANSKE
FOLKEÆVENTYR

VED

SVEND GRUNDTVIG.

Med 66 Billeder, tegnede af danske Kunstnere, og Forf.'s Portræt.

Billederne udførte i Træsnit i F. Hendriksen's xyl. Institut.

KJØBENHAVN.

FORLAGT AF AUG. BANG OG LEHMANN & STAGE.

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO.

1884.

Naar denne lille Bog, som er trykt efter et af Svend Grundtvig efterladt ufuldendt Manuskript, nu saa længe efter hans Død træder frem under hans Navn, maa en kort Redegjørelse for dens Udgivelse vel anses for at være fornøden.

Trykningen af dette Arbejde var ved hans pludselige Bortgang allerede begyndt, og af Tegningerne var nogle færdige, andre under Udførelse. Hensynet til disse Billeder gjorde det særlig ønskeligt, at det paabegyndte Foretagende ikke skulde opgives. Ogsaa mente man at turde forudsætte, at det vilde være danske Læsere kjærkomment at modtage denne sidste ny Samling af Svend Grundtvigs Æventyr, skjønt han ej selv havde naaet at fuldende den, og Bogen derfor i sin forkortede Skikkelse mulig som Helhed vilde faa et noget modificeret Præg. At overlade til en anden at udføre hans Arbejde efter den oprindelige Plan, derom kunde der nemlig ikke godt være Tale. Man foretrak at nøjes med at give, hvad han selv alt havde udarbejdet.

Først paa Sommeren havde han, efter en Standsning, gjenoptaget Arbejdet med en Del smaa Historier, i det han glædede sig til, naar Sommerferietiden kom, — denne mest uforstyrrede Arbejdstid med de lange, lyse, stille Dage — da at tage fat paa et Par endnu manglende større Æventyr; og det fornøjede ham at tænke paa det smukke kunstneriske Klædebon, hvori disse hans kjære Folkeæventyr skulde vise sig for Verden. Han var nu fordybet i dette Arbejde og netop i Lag med et meget stort Æventyr — det som H. C. Andersen har under Navn af »Rejsekammeraten« —, som han havde liggende for sig i 27 danske Opskrifter, foruden de mange Fremstillinger af samme eller lignende Æmne fra andre Landes Folkedigtning. Begyndelsen var alt udarbejdet, — da blev han pludselig

kaldet bort fra al sin Gjerning. Hans Dagværk var endt, og dette ufuldendte Æventyr blev hans sidste Arbejde.

At meddele et Brudstykke gik her ikke an. Man lod det da ligge. Derimod har man, af Hensyn til Bogens passende Størrelse, efter Forlæggernes Ønske tilføjet to Historier af hans Samlinger, nemlig: »Lykken og Forstanden« og »Penge kan gjøre al Ting godt«. Disse to ere da de eneste, som Svend Grundtvig ikke selv har udarbejdet. For Gjenfortællingen af dem bærer han selvfølgelig intet Ansvar. Da han ikke selv fik lagt den sidste Haand paa Værket, saa er der under Trykningen hist og her foretaget saadanne smaa lempelige Ændringer i Stilen, som det kunde antages, at han selv vilde have gjort, i Henhold til, hvad for ham var en Hovedsag, og som han selv har udtalt i de foran under hans Billede anførte Verslinjer, altid at gjøre Fortællingen saa »ren og klar« som muligt.

Dette Billede af Svend Grundtvig gjengiver et Oljemaleri af Constantin Hansen, fra Foraaret 1872.

L. Gr.

Nov. 1883.

Frisk Mod.

Med Tegninger af Aug. Jerndorff

er var en Gang et Par Folk, som havde en eneste Søn, og han hed Hans. Det gik da med ham, som det gaar saa tit med eneste Barn, at han blev dygtig forkjælet fra lille af: han kunde gjøre og lade som han selv vilde og lærte ikke at lystre. En vild Krabat var han fra Vuggen af, og jo større han blev, des værre blev det med Vildskaben. Der var aldrig saa højt et Træ, at Hans jo skulde op i Toppen af det, og der var aldrig saa højt et Hus, at han skulde jo op og rende langs ad Mønningen paa det.

Læse og lære noget, det havde Hans aldrig synderlig Lyst til; men der sad ellers et godt Hoved paa ham, saa alt hvad han enten hørte eller saa', det forstod han lige strax; men han tænkte aldrig paa andet end paa Narrestreger, og der var ingen Ende

paa de Skjælmsstykker, han kunde finde paa. Hans bedste Morskab var at kyse Folk og gjøre andre bange; men selv var han ikke bange for nogen Verdens Ting, hverken for Dyr eller Mennesker.

Da Hans nu voxte til og snart kunde blive til en hel Karl, saa mente hans Forældre dog, det var paa Tiden, han blev avet lidt; og endskjønt hans Moder var meget øm om Hjærtet ved det, saa bragte hans Fader ham hen til Degnen og bad ham tage Drengen i Huset og hverken spare paa Hug eller onde Ord for at faa sat Skik paa ham. Det allervigtigste, mente Faderen, det var, om Degnen kunde faa sat Skræk i ham, saa der dog var noget, han var bange for; ellers vilde det gaa ham rent galt, naar han blev stor og skulde ud i Verden. — Ja, det mente Degnen jo nok, han kunde lære ham.

Saa er det en Helligaften silde, saa siger Degnen til Hans: »Nu har det Svin af en Ringer drukket sig fuld igjen og glemt at ringe med Kirkeklokken. Du faar gaa op og gjøre det; dèr har du otte Skilling for det.« — »Ja vel,« siger Hans, han er strax rede, og han afsted i Mulm og Mørke op over Kirkegaarden og op i Klokketaarnet; han syntes, det var en hel Fornøjelse, og han ringer og kimer, saa det kan høres over syv Kirkesogne.

Da Hans er færdig og skal ned af Taarnet, saa staar der et langt hvidt Spøgelse paa Trappen og spærrer ham Vejen. »Er du levende, saa tal! er du død, saa skrup af med dig!« siger Hans. Men Spøgelset flyttede sig ikke, det blev staaende og truede ad ham. Saa rendte Hans ind paa det og væltede det om, saa det rullede ned ad Vindeltrappen. Dèr lod Hans det ligge, og saa gik han hjem i Degnestuen og lod som ingen Ting.

»Mødte du ikke nogen?« spurgte Degnekonen. »Jo,« sagde

Hans, »der var et langt hvidt Spogelse, som vilde gjenne for mig; det rendte jeg omkuld, saa det trimlede ned ad alle Trapperne.« — »Bare det ikke er kommet til Skade!« sagde Degnekonen. »Det er mig lige meget,« sagde Hans. Degnekonen tiggede og bad ham dog at følge med sig op til Kirken, for at se efter det. Det var svært, saa øm hun var over det Spøgelse. Hans var meget villig, og saa fulgtes de ad op paa Kirkegaarden, og da de kom til Taarnet, saa laa Degnen jo dèr under Trappen, han havde brækket et Ben i Faldet, og dèr laa det hvide Lagen, han havde haft om sig, for at sætte Skræk i Drengen. Det fik de ham da samlet op i, og de bar ham hjem og fik ham i Seng; men den Tur kom Degnen til at halte af i alle sine Dage.

Nu vilde Degnen ikke have mere med Hans at skaffe; han maatte hjem igjen til sine Forældre; men nu var hans Fader vred til Gavns og talte ham haardt til for hans Vanartighed. Han vilde ikke have ham hjemme; men Dagen efter gik han til Præsten og bad ham om at tage Hans i Huset, han vilde fornøje ham godt for det, om han kunde faa sat Skræk i den Dreng; det mente Faderen, var, hvad han allermest trængte til. — »Ja, lad kun Drengen komme!« sagde Præsten, »jeg skal nok faa pillet Kryheden ud af ham.« Saa kom Hans da til Præsten.

Det var nu en Lørdag Aften hen ad Midnat, saa kalder Præsten paa Hans og siger til ham: »Hør, min Søn! jeg har glemt min Bibel oppe i Kirken, dèr ligger den paa Alteret, og jeg skal bruge den til i Morgen tidlig. Spring op og hent mig den! Dèr har du tolv Skilling for din Umage.«

Ja, Hans var strax paa Benene; han fik Kirkenøglen med sig, han gik op over Kirkegaarden og lukkede sig ind i Kirken, og han fandt rigtig Vejen op ad Kirkegulvet og lige op til Alteret. Dèr stod en høj sort Mand og læste i Bogen; han kunde nok læse i Mørke, for hans Øjne var røde som Ildsluer. »Med Forlov,« sagde Hans, saa snappede han Bogen ud af Haanden paa ham, og saa gik han ganske rolig samme Vej tilbage, laasede Kirkedøren efter sig og bragte Præsten Bogen og Nøglen.

»Saa du ingen Ting underligt?« spurgte Præsten. »Nej,« sagde Hans, — »jo, det er sandt: der stod en lang sort én og læste i Præstens Bog: saa sagde jeg: med Forlov, og saa tog jeg den fra ham?« — »Blev du ikke bange?« spurgte Præsten. »Nej,« sagde Hans, »det véd jeg ikke, hvad er.« — »Ja, gaa du saa kun hjem til dine Forældre!« sagde Præsten, »dig kan jeg ikke lære noget.«

Saa gik Hans hjem og fortalte det hele, som det var til-gaaet. Da blev Faderen som han var rasende: han vilde ikke have saadan en gudsforgaaen Krop i sit Hus, som hverken frygtede for døde eller levende. Han vilde da have jaget ham ud lige med det samme; saa hans Moder maatte trygle og bede, at han dog maatte blive i Huset Natten over.

Næste Morgen jog Faderen Hans ud i den vide Verden, og Moderen maatte endda stjæle sig til at give ham en Madpose

med paa Vejen. Hun fulgte ham ud af Porten, kyssede ham og græd og sagde: »Vor Herre holde sin Haand over dig, min stakkels Dreng!«

Hans travede nu ret ud ad Landevejen saa lang Dagen var. Naar han ikke maatte være hjemme, syntes han, det var bedst at komme saa langt bort som muligt. Hen ad Aften var han da baade træt og søvnig, og da han just var kommen lige ud for en Kirkegaard, saa gik han dèr ind og lagde sig ned i det høje Græs inden for Diget, og dèr faldt han strax i en sød Søvn.

Ud paa Natten vaagnede Hans, det var nok af Nattekulden; saa stod han op og bankede sig med Armene og stampede med Benene, og løb sig en Tur Kirkegaarden rundt, saa der kom Varme i Lemmerne. Saa satte han sig ned paa en Grav og fik sin Madpose frem og tog sig en Bid. Da saa' han lidt fra sig, at der sad fire sorte Karle om en Gravsten og spillede Kort. Saa hørte han, de sagde, at den ene af dem havde tabt alle sine Penge, saa han maatte gaa af Spillet. Da huskede Hans paa, at han havde sine tyve Skilling i Lommen, og han gik hen til dem og sagde, at han vilde gjærne være fjerde Mand. De gjorde Plads for ham, og han satte sig ned imellem dem og gav Kort og spillede med dem en Stund. Det var ikke store Penge, de spillede om, men Hans vandt dog tyve Skilling fra dem. Saa siger den ene af dem:

»Nu galer Hanen den røde,
til Jorden skal alle de døde.«

Lidt efter siger den anden:

»Nu galer Hanen den hvide,
til Jorden skal alle nu skride.«

Og lidt efter siger den tredje:

»Nu galer Hanen den sorte,
nu lukkes alle de Porte.«

Og i det samme springer de op og vil afsted. — »Nej, stop!« siger Hans; »lad mig først faa mine tyve Skilling, som jeg har vundet!« Saa gav de ham nogle Skillinger; men dem kjendtes Hans ikke ved: det var nogle løjerlige gamle Penge, og helt irrede var de. »Nej Tak!« sagde Hans »dem kan jeg ikke bruge; lad mig faa saadan ordentlige tyve Skilling som dem, jeg har sat paa Spil!« Men de sorte rystede paa Hovederne, saa alle Tænderne klaprede, og de vilde da bort. »Aa, I er nogle rigtige Snydere,« sagde Hans, og saa slog han til dem, saa Dødningehovederne trillede hen ad Jorden. De skyndte sig og fik dem samlet op igjen og tog dem paa, ligesom man ellers sætter sin Hat paa, og saa benede de af, alt hvad de kunde.

Hans stod endnu og skjældte efter dem, da stod der en gammel Mand for ham, han havde et langt hvidt Skjæg og var ellers indhyllet i en stor sid Hættekappe, som det kunde være et Ligklæde. »Hvorfor slaar du mine Drenge?« siger han. — »For de har snydt mig,« siger Hans, »og givet mig gale Penge.« — »Du er nok ikke bange af dig,« siger Manden. Nej, det vidste Hans ikke, hvad var. »Det kan jeg godt lide dig for,« siger den gamle. »Hvem er du?« spurgte Hans. »Jeg er Døden,« sagde Manden. »Naa, er du det?« sagde Hans, »kan du saa ikke give mig mine tyve Skilling, som dine Drenge har snydt mig for?« — »Nej,« sagde Døden, »de bød dig, hvad de havde; andre Penge har vi ikke her. Vi har kun dem, der er lagt i Graven med de døde, og den Skik er nu gaaet af Brug for længe

siden. — Men du er en rask Dreng, og hvis du har Lyst at komme og besøge mig, saa har jeg nok noget andet, som kan være dig nyttigere end de tyve Skilling.» — »Ja, hvor bor du?« siger Hans. »Lige øst for Kirken,« siger Døden; »hvor det lyser op af Jorden, dèr skal du ind. Kom saa næste Midnat!« Ja, det lovede Hans, og dermed skiltes Døden fra ham.

Den Dag forslog Hans Tiden med at plukke Nødder, og da det blev Midnat, gik han igjen op paa Kirkegaarden. Øst for Kirken fandt han en aaben Grav, som der stod et Lysskjær op af. »Her maa det være,« tænkte Hans. Men der var ingen ordentlig Nedgang; der var bare et lige, dybt Hul. Saa tog Hans Brandhagen, som hang paa Kirkemuren, og slæbte den hen til Hullet for at maale Dybden. Men der var ingen Bund at finde med Brandhagen. »Man maa hjælpe sig, som man kan,« sagde Hans, saa lagde han Brandhagen tværs over Hullet, og saa gik han hen og hentede Klokkerebet fra Taarnet og Kirkestigen fra Muren; den ene Ende af Rebet gjorde han godt fast i Brandhagen, den anden i Stigen, og saa firede han Stigen ned i Hullet. Men der var endnu ingen Bund at mærke. »Ja, det faar ikke hjælpe,« tænkte Hans, »dette her maa jo være den rette Vej, og hvad man har lovet, det maa man holde.« Saa strøg han ned ad Tovet, og derpaa gik han ned ad Stigen saa langt den rakte, og saa hængte han sig med Hænderne i det nederste Trin og søgte efter Fodfæste; men der var endnu ikke noget. Saa lod han sig dumpe, det var endda et godt Stykke; men han faldt ganske blødt ned paa en dejlig grøn Eng. Dèr saa' han en Dør lige for sig, som Lyset skinnede ud af, og dèr gik han ind, og ganske rigtig: dèr stod hans gamle Ven fra i Aftes og bød ham velkommen.

Den Stue, han først kom ind i, dèr brændte der Lys rundt om langs alle Væggene. Dèr fra førte Døden ham ind i en større Sal, der ogsaa var helt omsat med brændende Lys; og dèr fra kom de ind i et uhyre stort Rum, saa højt og saa langt som en Domkirke, og dèr brændte der mange Tusende Lys baade oppe og nede, saa der var lige saa lyst dèr inde som ude i den klare Dag. Der var Lys af alle Slags og af alle Størrelser. Nogle var saa store som Kirkelys, andre var mellemstore, og andre var ganske smaa, som dem, man har paa Juletræer. Nogle Lys var af Vox, andre var ganske simple Spiddelys. Nogle blussede højt op og brændte hurtig, andre havde kun en ganske lille Tande og brændte svagt, men rolig. Nogle var endnu som ganske hele og nytændte; men andre brændte allerede helt ned i Stagerne og var lige ved at brænde ud.

»Hvorfor brænder du saa mange Lys her?« spurgte Hans. »Jo,« sagde Døden, »det hører med til min Bestilling, for det er alle Menneskers Livslys; og for hvert af dem, der er udbrændt, har jeg et Menneske at hente. — Der er alle Slags, som du ser: somme er store og andre er smaa; somme er lange endnu, det er deres, som endnu har et langt Liv for sig; somme er snart udbrændte, med dem er det snart ude. Men med dem alle faar det dog en Ende.«

Saa bad Hans ham om at vise sig sine Forældres Livslys. Det gjorde Døden ogsaa: Faderens Lys var da langt endnu, men af Moderens var der kun meget lidt tilbage. Da bad Hans saa bønlig, om han ikke maatte bytte de to Lys om; og det fik han ogsaa Lov til. »Men hvor er mit Lys?« spurgte Hans. »Det brænder dèr højt oppe,« sagde Døden, og saa pegede han det ud for Hans. Det var et stort og stadseligt Lys, et af de allerkjønneste der var, saa det var Hans vel fornøjet med.

»Nu skulde du jo have lidt for dine tyve Skilling,« sagde Døden. Saa gik han hen til en tom Stage, hvor Lyset var helt udbrændt og udslukket, saa der var kun noget smeltet Vox tilbage i den. »Det har været et stort Lys,« sagde Døden, »og det er helt udbrændt i Guds Tjeneste. Derfor er der megen Kraft ved den Smule Vox.« Og saa fortalte hans Hans, at i et Kongerige langt borte dèr var der en Konge, som havde været rørt af Lamhed i mange Aar; og til den, som kunde helbrede ham, havde han udlovet sin Datter og det halve Rige strax, og det hele efter sin Død. »Dèr skal du rejse hen,« sagde Døden, »og tage Tjeneste i Kongens Gaard, ved hvad du kan faa. Det vil da blive dig paalagt, at du aldrig maa nævne Kongen; for han har udgivet den Lov, at hvem der gjør det, skal enten helbrede ham eller miste sit Liv. Du skal da nævne Kongen og mage det saa, at han faar det at høre, saa at du faar Adgang til ham. Det Vox, jeg her giver dig, det kan helbrede ham. Men du maa være saa forsigtig, først kun at helbrede hans højre Arm og saa lade ham give dig det skriftlig, hvad du skal have for at helbrede ham helt. Ellers kunde du let blive narret og ikke faa, hvad der er udlovet. — Gjem det nu godt; og saa far vel saa længe!« sagde Døden; »du kan ellers slippe nemmere ud, end du kom ind.« Og saa førte Døden Hans op til den øverste Omgang og lukkede ham ud ad en Dør, der var; saa stod Hans ude paa Kirkegaarden, og i det samme randt Solen op.

Hans gav sig da paa Rejsen og spurgte sig frem om Vejen til det Kongerige. Ja, det var der langt til, sagde man; men han blev ved at vandre Dag efter Dag, og hver Aften tiggede han sig lidt Mad og Nattely til hos gode Mennesker, og saadan gik det længe, indtil en Aftenstund, han kom til en Mølle. Dèr gik

han ind og spurgte, om de vilde give en fattig Dreng lidt at leve af og Lov at ligge dèr Natten over; han havde en lang Rejse for sig. »Ja,« sagde Mølleren, »et Maaltid Mad kan du vel faa; men Husly kan vi ikke give dig her; for vi kan knap nok huse dem, vi skal.« Og saa fortalte han, at der laa en gammel Herregaard dèr i Nærheden, hvor det spøgede saadan, at Folkene ikke kunde være der uden om Dagen: hver Nat kom de og laa hos Møllerens, saa han havde da Huset fuldt. »Saa kunde jeg kanske faa Lov at ligge oppe paa Gaarden,« sagde Hans, »dèr maa da være god Plads, og Spøgeri er jeg vant til, det gjør ikke mig noget.«

I det samme kom Herskabet kjørende fra Gaarden, og da det blev meldt, at der var en fattig Vandrer, som gjærne vilde søge Nattely dèr, saa var der heller ingen Ting i Vejen, naar han vilde staa sin egen Fare. »Og der er fuldt op af Mad og Drikke der oppe,« sagde Herremanden, »det kan du tage af, hvilket du vil.« — »Ja, jeg siger saa mange Tak,« sagde Hans, og han vilde da strax afsted. — »Naa,« siger saa en af Møllerens Karle til en af Folkene fra Gaarden, »nu kan du faa Selskab. Du har saa tit pralet af, at du turde godt blive paa Gaarden, blot du kunde faa én med. Nu er her en Lejlighed.« — »Ja,« siger Mølleren, »og saa kunde du vise den fremmede Vejen.« Saa kunde Karlen jo ikke godt gjøre andet for Skams Skyld end at følge Hans der op; men han var ikke meget for det, han var sandt at sige saa bange som en Hare.

De kommer op paa Gaarden, det var en stor og stadselig Herregaard, og Karlen viser Vej op til et dejligt stort Gjæstekammer ovenpaa; dèr stod to opredte Senge, og en stor Kamin var der ogsaa i Kammeret. Saa siger Hans: »Det kunde rigtig gjøre godt at faa gjort lidt Ild paa her. Du maa skaffe os

nogen Brændsel.« Det vilde Karlen nødig til. »Ja, saa vis mig Vejen til Brændehuset!« siger Hans; »det er da, hvad du har taget dig paa, at vise mig om her alle Vegne.« Saa skammede Karlen sig og sagde, han skulde nok hente Brænde, og dermed gik han. Men han blev borte med det samme. »Nu er han stukken af, den Kryster,« tænkte Hans; »jeg maa nok selv se, om jeg kan hitte lidt at varme mig paa.« Saa tog han et Lys og gik ad lange Gange og mange Trapper, til han kom ned i Køkkenet; dèr fandt han da saa meget Brænde, som han havde Brug for, og han bar det op, og han fik gjort Ild paa, og da det blussede godt i Kaminen, saa trak han af Klæderne og lagde sig i den ene Seng og faldt strax i en sød Søvn.

Det varede dog ikke længe, saa vaagnede Hans ved en forskrækkelig Støj. Det lød, som om alle Døre paa Gaarden blev smækket op og i i ét væk, og det tudede og hvinede i alle Skorstenene og gjennem alle Gangene, saa han havde aldrig hørt Mage, Vinduerne klirrede, og det var, som om hele Huset rystede. »Det er nok blevet Stormvejr,« tænkte Hans,« og nu har den Kryster af en Karl glemt at lukke Dørene efter sig.« Saa stod han op og trak i Klæderne og vilde ud, at faa Dørene lukkede. Men inden han kom saa vidt, saa sprang Kammerdøren op paa vid Gab, og ind kom fire store sorte Katte, bærende paa en sort Ligkiste. Den stillede de midt i Kammeret, og da de havde gjort det, saa sprang de lige ind i Kaminen, saa det gnistrede efter dem, og saa op igjennem Skorstenen, til de satte sig oppe paa Toppen af den og mjavede og gnavede, saa man knap kunde faa Ørenlyd for dem.

Nu skulde Hans da se, hvad der var i den Kiste. Ja, dèr laa en død Mand, saa stiv og saa kold, som nogen død kan være. Men den døde taler og siger: »Hu, hvor jeg fryser!

Hu, hvor jeg gyser!« — »Saa er det bedst, du kommer op og varmer dig lidt,« siger Hans, og han tager den døde ud af Kisten og stabler ham op i en Lænestol lige foran Kaminen,

og han pirrer op i Ilden, saa den blusser rask, og saa sætter han sig lige overfor i en anden Lænestol. Saa noget efter begynder den døde ligesom at tø op, og han rækker sig, og han

strækker sig, og saa siger han: »Hvad vil du her?« — »Jeg?« siger Hans, »jeg har Søvn og Hvile nødig, for jeg er paa en lang Rejse, og jeg vilde gjærne haft Ro til at sove her i Nat. — Men hvad gaar du her og rumsterer efter?« — »Jeg er her, fordi jeg skal være her,« siger saa den døde, »jeg har ingen Ro i min Grav. Men, siden du spørger, saa kan jeg svare, — og saa kan jeg faa Ro. — Følg med!«

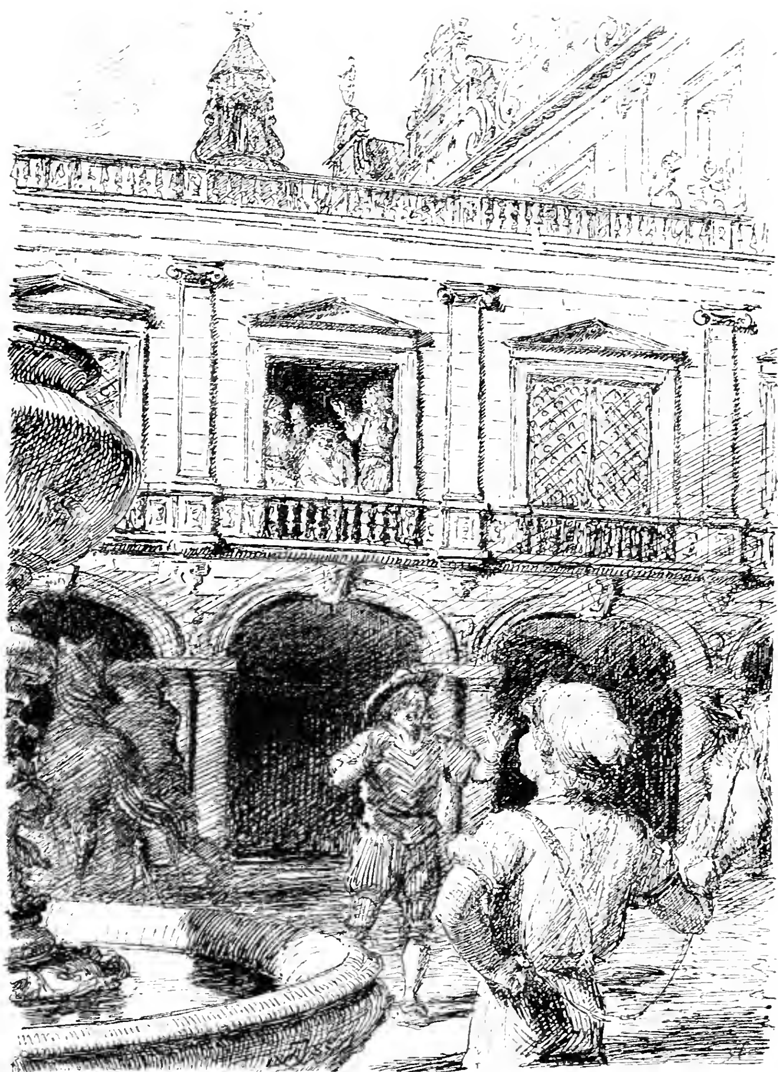
Saa gik den døde foran, og Hans fulgte efter, hen ad de lange Gange, og Trapper op og Trapper ned, til de kom ind i et Kammer, hvor der stod en stor Himmelseng. Den skød den døde til Side, og bag den var der en Lem i Muren, den lukkede han op, og dèr saa' Hans en Række Hylder, hvor der laa saa mange Guldpenge, saa Hans havde aldrig trot, der var saa mange Penge til. Dem gav den døde sig til at tælle én for én og lagde dem igjen i høje Stabler paa Hylderne, og saa sagde han, at dem havde han maattet gaa og tælle hver Nat i mange Aar, fordi han havde vundet dem med Uret, den Gang han var Herremand dér paa Gaarden. »Nu skal de deles i tre lige Dele«, sagde han, »den ene Tredjedel hører Herremanden til, den anden skal gives til de fattige her paa Godset, og den tredje hører dig til.« Saa lukkede han Skabet og skød Sengen for og gik samme Vej tilbage. »Læg mig nu i min Kiste!« sagde han. Og saa snart Hans havde gjort det, saa kom de fire sorte Katte farende ned igjennem Skorstenen og tog Kisten og løb ud ad Døren med den igjen. Saa gik Hans hen og lagde sig i sin gode Seng og sov sødelig.

Om Morgenen kom jo Herskabet tilbage til Gaarden; og det første, de saa' dèr, det var da Karlen, som havde fulgt Hans der op i Aftes: han laa ved Foden af Trappen og havde brækket sin Hals. Det gjorde Herremanden meget ondt, og han sagde

til Folkene, at de skulde søge efter den stakkels rejsende: han maatte da sagtens ogsaa være kommen galt afsted. De ledte alle Vegne, og endelig fandt Stupigen ham oppe i Gjæstekammeret, hvor Hans laa og sov med røde Kinder. De skidne Træsko stod uden for den fine Seng, og hans fattige Klæder laa der paa Gulvet. Da det blev meldt Herremanden, sagde han: »Ja, lad ham kun ligge og sove saa længe som han kan! Han kan vel have det nødigt; for han har nok ikke haft nogen rolig Nat.«

Saa snart Hans vaagnede, kom han jo i sine Klæder, og saa gik han ind til Herremanden og sagde, at naar han først havde faaet lidt Davre, saa havde han noget at sige Herremanden, som han ikke havde vidst før. Og da han havde faaet, hvad han kunde spise og drikke, saa førte han Herremanden ind i det Kammer, hvor Himmelsengen stod. Den blev da flyttet til Side, det var alt det, at fire stærke Karle kunde udrette det; saa blev Lemmen brudt op, og saa viste Hans Herremanden hele Herligheden og sagde ham, hvordan den skulde deles. »Naar I gjør det,« sagde Hans, »saa er I fri for Spøgeriet her efterdags; men ellers bliver det værre end nogen Sinde.« Herremanden gjorde ingen Indvendinger; de fattige fik deres Tredjedel, og Hans skulde da ogsaa haft sin; men han tog kun en lille Del ud af den og bad Herremanden forvare Resten, til han kom igjen og forlangte den. Han havde endnu en lang Rejse for sig, sagde han.

Dermed tog Hans Afsked med Herregaarden; han var da indenfor i Møllen og gav Mølleren en Haandfuld Guldpenge for den gode Modtagelse; saa gav han sig igjen paa Rejsen. Men nu havde han jo Penge til at betale for sig, hvor han kom, saa han behøvede ikke at tigge sig frem. Han fik sig ogsaa nye Klæder

og en Hest at ride paa, saa det gik jo raskere nu end før, og omsider naade han da til det Kongerige, hvor han skulde hen.

Hans søgte strax hen til den syge Konges Gaard, og dèr gik han ind og tilbød sin Tjeneste. Han blev antagen til Stalddreng, og han fik da strax den Formaning af Staldmesteren, at han aldrig nogen Sinde maatte understaa sig at nævne Kongen; gjorde han det, saa blev han ulykkelig.

Den syge Konge havde nu sin Fornøjelse af at se sine Heste blive vandede, og den Lænestol, han sad i, blev hver Dag rullet hen til et Vindu, hvorfra han havde Udsigt over Borgegaarden og kunde sidde og se paa alle sine smukke Heste. Saa en Dag, Hans var med at vande dem, saa ser han op til Vinduet og raaber ganske højt: »Nej se, dèr er jo Kongen!« De andre Karle tyssede jo paa ham; men Kongen havde hørt det; han lod strax Staldmesteren kalde og talte ham haardt til, fordi han ikke passede bedre paa sine Folk. »Men Loven maa holdes,« sagde Kongen, »lad ham strax komme her op!«

Saa blev Hans ført op paa Slottet og ind for Kongen. »Ja, du véd jo, hvad der er forordnet,« sagde han; »da du har understaaet dig til at nævne mig, saa skal du enten helbrede mig eller miste dit Liv. Saa maa du nok bøde med Livet; for det andet ser du mig ikke ud til.« Ja, han vilde dog prøve paa det, sagde Hans. Han fik sit Vox frem, og han strøg Kongens Fingre paa den højre Haand; saa kunde Kongen strax røre dem, som han ikke havde kunnet i mange Aar. Saa strøg han videre med Voxet op ad Kongens højre Arm; saa kunde Kongen røre og føre den, lige som han vilde. Saa vilde han jo, at Hans skulde blive ved og tage Lamheden bort af alle hans Lemmer. Men Hans sagde, at det kunde han ikke, førend Kongen havde givet ham det skriftlig med sit Navn under, hvad han skulde have for

at helbrede ham. Og saa maatte Kongen jo til det. Hans lod sig ikke nøje med mindre end hvad der var udlovet: baade Prinsessen og det halve Kongerige strax og det hele efter Kongens Død. Og da saa den Kontrakt var underskreven, saa strøg han Kongen fra Isse til Fodsaal: strax var han helt rask og rørig igjen.

Nu var Hans jo Prins med det samme, og han kom i Prinseklæder og kom ind til Prinsessen. Og de to syntes strax rigtig godt om hinanden, — som Hans jo nok havde tænkt; for den gamle med Lysene var en sikker Mand, det vidste han. Saa blev der holdt et kongeligt Bryllup, og Hans fik strax det halve Kongerige at regere over.

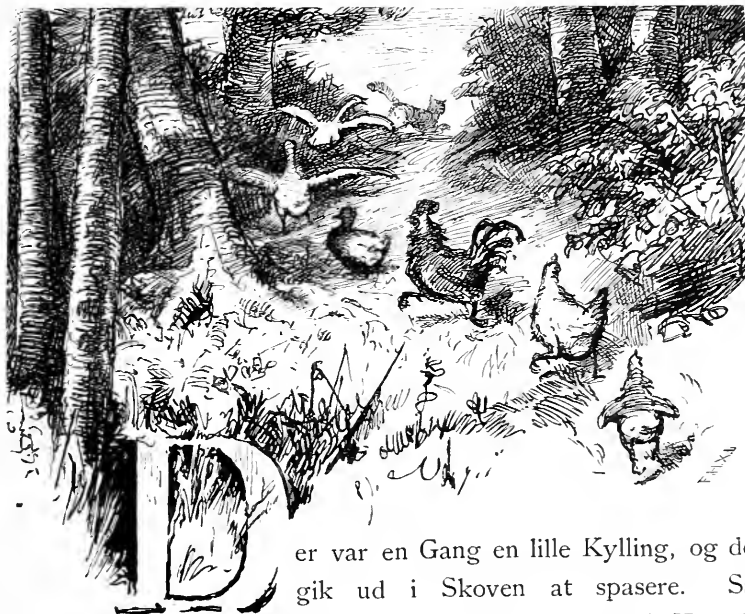
Nogen Tid efter fik Hans Lyst til at hente sine Rigdomme, og der blev da skrevet til Herremanden, at Prinsen og Prinsessen vilde komme og besøge ham. Der blev gjort en farlig Anstalt paa den gamle Herregaard, og til den bestemte Tid kom Prinsen og Prinsessen kjørende i stor Stads, og Herremanden tog imod dem ved Trappen, og de fik anvist de smukkeste Værelser, som var satte i Stand til dem. Saa om Aftenen, da de har spist og er gaaet paa deres Værelser, saa klæder Hans sig om i sine gamle daarlige Klæder, som han havde været i, da han var der sidst, og han gaar ind for Herremanden og siger, at her var han og vilde hente sin Skat. Herremanden blev grov og sagde, at det var ingen Tid at komme paa; han kunde ikke nu forstyrre det kongelige Par, som laa i Nærheden af Skatkammeret. Men saa gav Hans sig til Kjende og sagde, at Prinsen og han var én og den samme, og Herremanden maatte da til at bede ham saa meget om Forladelse. Og næste Dag drog Hans videre med alle sine Guldpenge. Han rejste lige til sit Fædernehjem; dèr traf han sin Moder som Enke, Faderen var død imidlertid. Gaarden gav han da bort til nogle fattige Slægtninge; men sin

Moder tog han hjem med sig, og hun levede lykkelig med Hans og hans Kone saa længe, til hun fik ham at se som Konge over det hele Rige og fik set sine Børnebørn, de smaa Prinser og Prinsesser, voxe op omkring sig; og alle holdt de saa meget af den rare Bedstemoder.

Kyllerylle.

Med Tegning af Hans Nik. Hansen.

Der var en Gang en lille Kylling, og den gik ud i Skoven at spasere. Saa faldt der en Nød ned lige i Hovedet paa den. Da blev den saa forskrækket, at den løb hen til Hønen og sagde: »Aa, Hønebøne! Skoven vil falde.« — Hvem har sagt dig det, lille Kyllerylle?« — »Aa, det fille, det falle i min Hovedskalle,« sagde Kyllingen. »Saa lad os løbe!« sagde Hønen.

Saa løb Hønen til Hanen og sagde: »Aa, Hanefane! Skoven vil falde.« — »Hvem har sagt dig det, Hønebøne? — »Det har

lille Kyllerylle.« — »Hvem har sagt dig det, lille Kyllerylle?« — »Aa, det fille, det falle i min Hovedskalle,« sagde Kyllingen. »Saa lad os løbe!« sagde Hanen.

Saa løb Hanen til Anden og sagde: »Aa, Andepande! Skoven vil falde.« — »Hvem har sagt dig det, Hanefane?« — »Det har Hønebøne.« — »Hvem har sagt dig det, Hønebøne?« — »Det har lille Kyllerylle.« — »Hvem har sagt dig det, lille Kyllerylle?« — »Aa det fille, det falle i min Hovedskalle,« sagde Kyllingen. »Saa lad os løbe!« sagde Anden.

Saa løb Anden til Gaasen og sagde: »Aa, Gaasetaase! Skoven vil falde.« — Hvem har sagt dig det, Andepande?« — »Det har Hanefane.« — »Hvem har sagt dig det, Hanefane?« — »Det har Hønebøne.« — »Hvem har sagt dig det, Hønebøne?« — »Det har lille Kyllerylle.« — »Hvem har sagt dig det, lille Kyllerylle?« — »Aa, det fille, det falle i min Hovedskalle,« sagde Kyllingen. »Saa lad os løbe! sagde Gaasen.

Saa løb Gaasen til Gassen og sagde: »Aa, Gassebasse! Skoven vil falde.« — »Hvem har sagt dig det, Gaasetaase?« — »Det har Andepande.« — »Hvem har sagt dig det, Andepande?« — »Det har Hanefane.« — »Hvem har sagt dig det, Hanefane?« »Det har Hønebøne.« — »Hvem har sagt dig det, Hønebøne?« — »Det har lille Kyllerylle.« — »Hvem har sagt dig det, lille Kyllerylle?« — »Aa, det fille, det falle i min Hovedskalle,« sagde Kyllingen. »Saa lad os løbe!« sagde Gassen.

Saa løb de alle sammen for at komme ud af Skoven, Gassen var forrest, og Kyllingen var bagest, den havde ondt ved at følge med paa sine smaa Ben. Saa møder de en Ræv. Saa sagde Gassen: »Aa, Rævskræv! Skoven vil falde.« — »Hvem har sagt dig det, Gassebasse?« — »Det har Gaasetaase.« — »Hvem har sagt dig det, Gaasetaase?« — »Det har Andepande.«

— »Hvem har sagt dig det, Andepande?« — »Det har Hanefane.« — »Hvem har sagt dig det, Hanefane?« — »Det har Hønebøne.« — »Hvem har sagt dig det, Hønebøne?« — »Det har lille Kyllerylle.« — »Hvem har sagt dig det, lille Kyllerylle?« — »Aa, det fille, det falle i min Hovedskalle,» sagde Kyllingen. »Saa lad os løbe!« sagde Ræven.

Saa løb de alle sammen videre. Men saa sagde Ræven: »Stop lidt! Lad mig se, om jeg har jer alle sammen! — Jeg Rævskræv én, du Gassebasse to, du Gaasetaase tre, du Andepande fire, du Hanefane fem, du Hønebøne sex, du lille Kyllerylle syv. Men nu kan du ikke gaa længer, nu skal jeg bære dig.«

Saa bed Ræven Kyllingen og smed den paa Ryggen af sig, og saa sagde han: »Kom, lad os saa løbe!«

Da de havde løbet lidt igjen, saa sagde Ræven: »Stop! lad mig se, om jeg har jer alle sammen!« — »Jeg Rævskræv én, du Gassebasse to, du Gaasetaase tre, du Andepande fire, du Hanefane fem, du Hønebøne sex. Nu kan du ikke løbe længer, nu maa jeg bære dig.« Saa bed Ræven Hønen og smed den paa Ryggen med, og saa sagde han: »Kom, lad os saa løbe!«

Næste Gang, de stoppede for at blive talte, saa tog Ræven Hanen, og næste Gang Anden, og næste Gang Gaasen, og til allersidst Gassen. Han bed Halsen over paa hver af dem og smed dem paa Ryggen, og saadan bar han dem alle sammen ned i sin Hule til alle sine smaa røde Ræveunger.

Den døve Mand.

Med Tegning af Hans Nik. Hansen.

Der var en Gang en Mand, som var meget tunghør. Han var kommen op i et Træ uden for sit Hus og skulde have hugget en Gren af. Saa ser han to kjønne unge Karle komme gaaende hen ad Vejen. Nu kunde han ikke lide at lade sig mærke med sin Skade; derfor tænkte han ved sig selv: »Jeg kan jo nok vide, hvad de vil sige. Først vil de spørge mig, hvad det skal være til, jeg her hugger. Saa spørger de sagtens, hvor langt et Stykke Gren jeg vil bruge til det. Saa kommer de nok frem med, at de vilde laane min Baad for at sætte over Vandet og slippe for en lang Omvej. Og naar de ikke kan faa den, saa vil de nok laane mine Heste. Naar de heller ikke kan faa dem, saa vil de nok spørge om, hvor Vejen gaa ind til Staden.«

De to unge Karle kom nu hen til ham. — De havde hørt, at han havde et Par kjønne Døtre, og de havde tænkt at fri til dem. — »Goddag!« sagde de. »Til et Øxeskaft,« sagde Manden. »Gid det sad i din Hals!« sagde de ganske sagte. »Op til denne her Knast,« sagde Manden, og saa viste han paa Grenen. Saa raabte de: »Er jer Kone hjemme?« — »Nej!« sagde Manden, »hun er læk.« — »I har nok to kjønne Døtre,« raabte de. »De er med Føl begge to«, sagde Manden. »Aa, gid du var hængt!« sagde de. »Oppe mellem de to høje Pile,« sagde Manden, og saa huggede han videre.

Den døve Kone.

Med Tegning af Hans Nik. Hansen.

En stakkels døv Kone gik en Gang til Byen med noget Lærred, hun havde gjort og vilde have solgt. Paa Vejen mødte hun tre Mænd. »God Morgen,« sagde den første. »Ja, det er rigtig godt Lærred,« sagde Konen. »Hvor mange er Klokken? sagde den anden. »Fire og tyve Skilling Alenen,« sagde hun.« »I havde fortjent et Livfuld Hug,« sagde den tredje. »Ja, det har jeg saa Mænd ærlig faaet for hver Alen, jeg har solgt,« sagde Konen.

Prokuratorens Raad.

Med Tegning af Erik Henningsen.

Der var en Gang en Mand, som solgte sin Ko. Han solgte den til sex Slagtere, den ene efter den anden, og han fik ti Daler paa Haanden hver Gang, han solgte Koen. Da nu Tiden kom, at Koen skulde afhentes, saa betænkte Manden sig ikke længe, men den første, der kom, ham lod han trække af med Koen. Da saa de andre kom, og der ingen Ko var til dem, saa blev de vrede og stævnede ham for Retten.

Manden gik hver Dag og grundede paa, hvordan han skulde kunne klare de Ærter, men han kunde ikke finde ud af det, saa da den Dag kom, da han skulde møde i Retten, var han helt fortumlet i Hovedet. Saadan kom han da til Kjøbstaden, hvor han skulde møde. Da han gik op ad Gaden, saa' han helt forstyrret ud, og han saa' sig om til alle Sider. Da var der en Prokurator, som stod og saa' ud ad sit Vindue; han kunde strax se, at der var noget i Vejen med den Mand. Han løb ud og sagde: »Hvad fejler jer? min gode Mand!« — »Det kan aldrig hjælpe, jeg siger jer det,« sagde Manden; »jeg skal have fat paa en, som kan baade sno og dreje.« — »Det kan jeg,« sagde Prokuratoren, og han fik Manden ved Armen og fik ham ind til sig. Her gik Synderen til Bekjendelse og fortalte det hele, som det var tilgaaet. Kunde Prokuratoren nu hjælpe ham ud af denne Knibe? »Ja, det skal vi magelig,« sagde Prokuratoren; »naar du kommer op i Retten, og de vil spørge dig ud, saa skal du ikke sige andet end: ja pyt! hvad de saa siger til dig.« — »Naa, det er godt,« sagde Manden; »men hvad skal I nu have for jeres Ulejlighed?« — »Det kan vi snakke om, naar du kommer tilbage, og vi ser, hvordan det er gaaet,« sagde Prokuratoren; »saa ser du indenfor til mig.«

Da nu Manden kom op paa Tingstuen, saa spurgte Herredsfogden ham, om han havde solgt sin Ko saaledes som han var beskyldt for. »Ja pyt!« sagde Manden. Herredsfogden blev ved: »Jeg spørger, om du har solgt din Ko til disse sex Mænd, hver især, og faaet ti Daler paa Haanden af enhver af dem.« — »Ja pyt!« svarede Manden. Herredsfogden spurgte ham tredje Gang, og han raabte ham det ind i Øret: »Har du solgt din Ko til disse sex Mænd?« »Ja pyt!« sagde Manden. Andet var der ikke at faa ud af ham, og han saa' jo helt taabelig ud.

Da vendte Herredsfogden sig til Anklagerne og sagde: »Jeg kan ingen Ret skaffe jer, godt Folk! Manden er jo gal, og der er ikke andet at gjøre, end at lade ham gaa for det, han er.« — »Saa kan du gaa,« sagde Herredsfogden til Manden. »Ja pyt!« sagde han. Saa smed de ham ud af Tingstuen, og saa travede han ned ad Gaden, den samme Vej, han var kommen.

Prokuratoren saa' Manden komme gaaende; men han saa' ogsaa, at han ikke havde i Sinde at komme indenfor til ham; han var allerede gaaet hans Dør forbi. Saa sprang han ud og raabte: »Hej da! vil du ikke komme her ind?« — »Jo pyt!« sagde Manden, og han travede videre hjemad.

God Morgen, Hr. Justitsraad.

Med Tegning af Erik Henningsen.

En Bonde kom en Morgen tidlig ridende ind til Kjobstaden. Saa traf det sig, at Byfogden netop stod og røg sin Morgenpibe i det aabne Vindue. »God Morgen, Lars Pedersen!« sagde Byfogden, »hvad godt nyt ude hos jer?« — »Aa,« sagde Bonden, »der passerer jo immer væk lidt nyt: de smaa Tyve hænger man, og de store tager man Hatten af for.«

I det samme tog han sin Hat af: »God Morgen, Hr. Justitsraad!«

En Slædefart.

Med Tegninger af Otto Haslund

Der var en Gang en Konge i et Land langt langt borte, som der er ingen, der véd Navn paa; han havde kun en eneste Datter. Hun var saa sur og saa sur, at der var aldrig nogen, der havde set hende le. Hun var nu en voxen Pige og en kjøn Pige og en rar Pige, men altid var hun sorrigfuld og aldrig glad; enten græd hun eller ogsaa surmulede hun. Det var ikke til at slaa et Smil af hende med en Vognkjæp.

Kongen var ellers en glad Mand og en meget dygtig Konge; men dette med Datteren gik ham svært til Hjærte, saa han

blev helt gnaven og ilde tilfreds. Han havde jo kun det samme Barn, og hun skulde arve Riget efter ham; men nu gik hun dèr og græd og mulede, saa han var bange for, hun skulde gaa hen og dø for ham.

Saa lod Kongen udgaa den Befaling, at hvem der kunde faa hans Datter til at le, han skulde faa hende til Kone og være Konge i Landet efter ham. Og der var da mange, som kom og prøvede paa det; men der var aldrig nogen, der kunde lokke saa meget som et Smil fra hende. De gjorde sig saa til Nar to Gange: først for at faa hende til at le, og siden, naar de maatte rejse hjem igjen med en lang Næse.

Kongen blev saa led og kjed af al den Morskab, baade at alle de Narrestreger, han maatte se paa, og af alle de Vittigheder, han maatte høre paa; men dog især af at se paa sin Datter, der blev ved at være lige mut og lige sur, hvad de saa stillede op med hende.

Saa lod Kongen udgaa en ny Befaling, for at slippe for noget af alt det Overrend, de havde paa Slottet af alle de ulykkelige Lykkeriddere, og den Befaling lød paa, at hvem der prøvede paa at faa Prinsessen til at le, uden at det vilde lykkes for ham, han skulde dyppes i Tjære og rulles i Fjer og jages af Gaarde med Spot og Skam. Det hjalp da saa meget, at nu kom der ikke nær saa mange som før. Men Prinsessen var og blev lige sur.

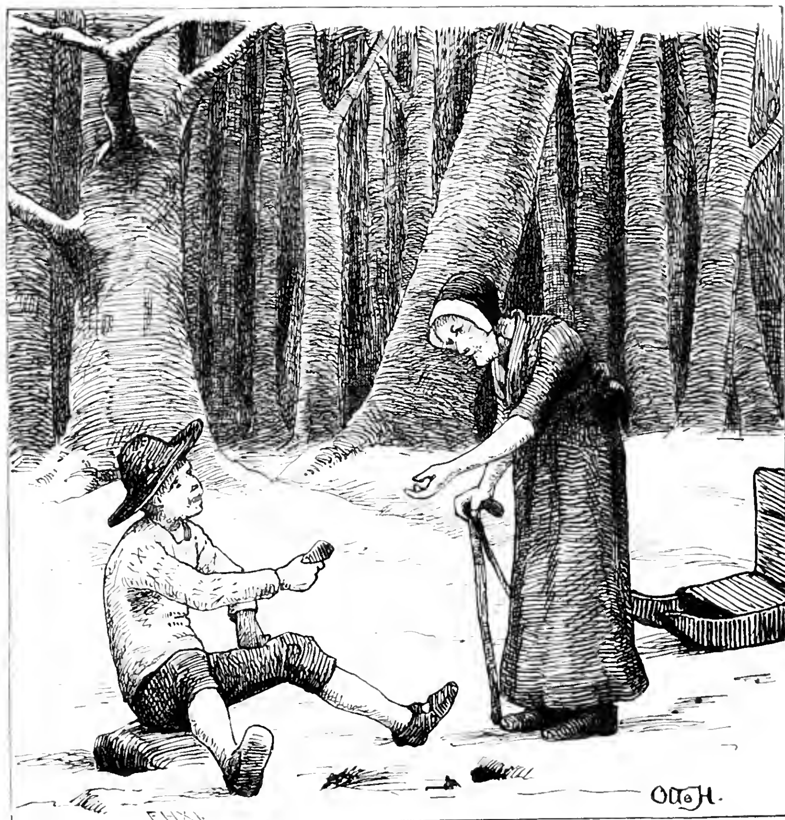
Der var da en Mand i det samme Land, som havde tre Sønner; den ene hed Peder, den anden hed Povel, og den tredje hed Jesper Næsvis. De bode meget afsides, saa det varede noget, inden det kom dem for Øre, hvordan man nemt kunde gjøre sin Lykke, naar man bare var rigtig morsom. Det mente Peder da, han var, og han vilde jo strax forsøge. Han fik en

god Madpose med af sin Moder og en fuld Pung af sin Fader, og han gav sig da paa Rejsen.

Paa Vejen møder han en gammel Kone, som kom trækkende med en lille Slæde. Hun bad ham om en Bid Mad og en lille Skilling. Men Peder sagde, han havde ikke mere end til sig selv, han var paa en lang Rejse: »Det bliver nok en daarlig Rejse,« sagde Konen. Men Peder lod hende snakke, og han kom til Kongens Gaard og meldte sig; han vilde faa Prinsessen til at le. Da han kom ind for Kongen og Kongedatteren, saa prøvede han jo sine Kunster. Han kunde synge alle de grinagtigste Viser, der var til. Det var det, han stolede paa, og han sang nu den ene efter den anden; men det hjalp ikke det allerbitterste: der var ikke et Smil at se paa Prinsessens Ansigt. Saa blev han da dyppet i Tjære og rullet i Fjer og jaget ud af Kongens Gaard. — Det kostede hans Moder en hel Fjerding Smør, før hun fik al den Tjære af ham igjen.

Men hvad der var slaaet fejl for Peder, kunde jo nok slaa til for Povel, og han vilde da ogsaa hen at prøve sin Kunst og sin Lykke. Han fik ogsaa en god Madpose af sin Moder og en fuld Pung af sin Fader og gav sig paa Vej. Han mødte ogsaa den gamle Kone med Slæden, som bad ham om en Bid Mad og en lille Skilling. Men han kunde heller ikke undvære noget; og hun lovede ham kun en daarlig Rejse. — Da Povel kom ind for Kongen og Prinsessen, saa prøvede han jo sin Kunst, det var med alle de grinagtigste Historier, der var til, og som han havde faaet saa mange andre til at le ad. Dem fortalte han nu, og han lo selv ad dem, og Kongen lo med; men Prinsessen kom ikke videre end til at gabe. Saa fik han samme Konfekt, som Peder havde faaet, og han kom da hjem i samme ynkelige Maade.

Jesper Næsvis blev dog ikke mere bange ved det, end at nu vilde han afsted i selv samme Ærende. »Aa, du sølle Tosse!« sagde baade Fader og Moder, »hvor kan du tro, det vil lykkes

for dig, som er glippet for dine Brødre? Og de er dog anderledes Karle end du. De kan baade Viser og Historier, men du kan ingen Verdens Ting, andet end gaa og gjøre dig til Nar, saa det er baade til at le og græde over.« — »Tak, det ene er nok,«

sagde Jesper; der hjalp ingen Snak, afsted vilde han. Saa gav hans Moder ham nogle Stykker tørt Brød, og hans Fader gav ham en Rigsort i Penge; dermed gav han sig paa Vejen.

Da Jesper havde gaaet en Stund, saa han kunde trænge til at hvile sig lidt, saa satte han sig ned ved Vejkanten og gav sig til at gnave paa sine tørre Brødskorper. Da kom der en gammel Kone trækkende med en lille Slæde. Hun bad ham om en Bid Brød og en lille Skilling. Jesper gav hende, hvad han havde tilbage af sit Brød og de halve af sine Skillinger. »Hvor skal du hen?« siger saa Konen. »Jeg skal op til Kongens Gaard og faa Prinsessen til at le,« siger Jesper, »saa faar jeg hende til Kone.« — »Har du nu tænkt paa, hvordan du vil bære dig ad med det?« siger den gamle. — »Nej,« siger Jesper,« men jeg hitter vel nok paa noget.« — »Det er dog nok bedst, jeg hjælper dig lidt,« siger Konen, »siden du har hjulpet mig. Du kan faa min Slæde — der er en lille Fugl udskaaren bag paa, ser du nok —, og naar du sætter dig i den og siger Pip, lille Fugl! saa løber den med dig, til du siger Stop, og den drejer, som du vinker, til højre og venstre. Og naar nogen rører ved Slæden, saa siger den lille Fugl Pip, og naar du saa siger Hold fast, saa maa de blive der, hvem det saa er, til du siger Slip. Pas nu godt paa din Slæde, at ingen stjæler den fra dig! Saa tror jeg nok, du vil faa Held af det.«

Jesper sagde hende saa mange Tak for det gode Kjøretøj; han satte sig i Slæden: »Pip op, lille Fugl!« sagde han, og saa fór den afsted med ham hen ad Landevejen, som om der havde været et Par af de raskeste Heste for den. Alle Folk, som saa' ham, havde nær tabt baade Næse og Mund af Forbavselse. Men Jesper lod som ingen Ting; han lod Slæden løbe lige ud ad Landevejen, til det blev Aften. Saa kjørte han ind paa en

Kro, for at overnatte. Slæden tog han med ind paa sit Kammer og bandt den fast til sin Seng; han maatte jo være bange for, at den ellers skulde løbe væk for ham.

Folkene i Kroen havde set ham komme kjørende, og de var jo meget forundrede over det Kjøretøj. Pigerne især var uhyre nysgjerrige. Og ud paa Natten, da de mente, han var falden i Søvn, saa staar først den ene Pige op og lister sig ind i Kammeret, hun vilde da hen at undersøge den løjerlige Slæde, og hun kommer listende lige hen til den og begynder at føle paa den. — Pip! sagde Fuglen. Hold fast! sagde Jesper. Saa stod hun der og kunde ikke slippe. Lidt efter kom en anden af Pigerne listende og fik ogsaa fat i Slæden. Pip! sagde Fuglen. Hold fast! sagde Jesper. Saa var hun fangen. Der var tre Piger i Kroen og den ene var lige saa nysgjerrig som den anden. Til sidst kom da ogsaa den tredje listende og fik fat i Slæden. Pip! sagde Fuglen. Hold fast! sagde Jesper. Saa stod de der alle tre og kunde ingen Steder komme.

Tidlig om Morgenen, inden der var andre Folk oppe i Huset, trak Jesper sin Slæde ud, og Pigerne maatte jo følge med som de gik og stod. Han lod, som han hverken hørte eller saa dem. Han satte sig i Slæden: Pip, lille Fugl! sagde han, og saa gik det igjen strygende hen ad Landevejen, og de stakkels Piger, som slet ikke var paaklædte til at vise sig ude ved højlys Dag, de maatte smukt følge med, og de fik ordentlig rørt deres Ben den Morgenstund.

Da Jesper saadan har kjørt et godt Stykke, saa kommer han forbi en Kirke. Det træffer sig da, at Præsten og Degnen er lige i Færd med at skulle der ind; men da de ser dette Optog, saa korser de sig jo; og Præsten, som kjender Pigerne — det var hans egne Konfirmander — han raaber da op: »I! skam jer dog, Tøse, at rende saadan efter et Mandfolk!« Og han springer til og griber fat i den bageste og vil trække hende

bort. Pip! sagde Fuglen. Hold fast! sagde Jesper. Saa kunde Præsten ikke slippe sit Tag, men maatte løbe med i Rækken.

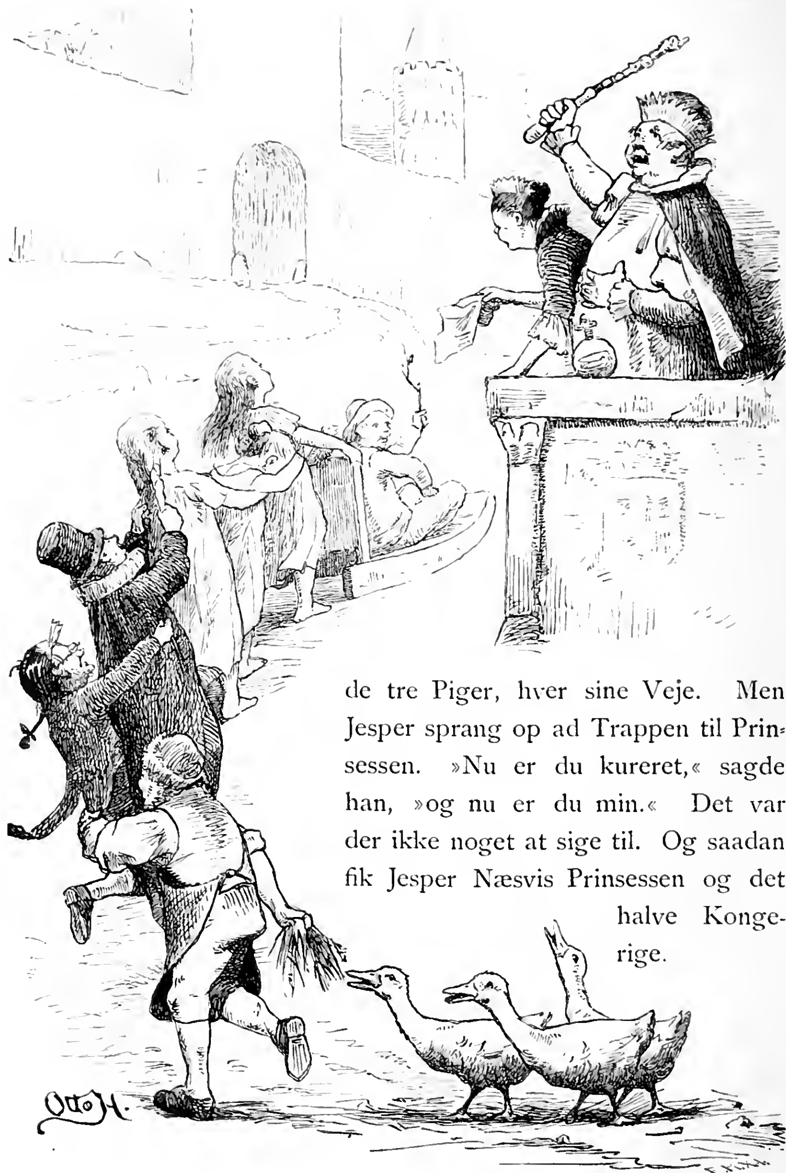
»Men Gud bevare os, Deres Velærværdighed!« skreg Degnen, han løb til og fik fat i Præstens Kjole. Pip! sagde Fuglen. Hold fast! sagde Jesper. Saa maatte Degnen danse med hen ad Landevejen.

Saa kom de til en Smedje. Smedden havde just skot en Hest, han stod endnu med Tangen i den højre Haand; i den venstre havde han en Visk Hø, som han fodrede Hesten med. Smedden var en lystig Fyr; han slog en høj Latter op, og i det de strøg forbi ham, saa rakte han sin højre Arm ud og greb fat med sin Knibtang i Degnens Kjoleskjød, som flagrede bag ud. Pip! sagde Fuglen. Hold fast! sagde Jesper. Saa maatte Smedden springe med i Følget, og Høvævlet slæbede efter ham hen ad Landevejen.

Saa kom de til en Flok Gæs. De fór jo til og skulde have noget af det gode Hø. Pip! sagde Fuglen. Hold fast! sagde Jesper. Saa maatte alle Gæssene holde Trop, og alt det de skreg og alt det de skrikkede, det hjalp dem aldrig en Smule.

Nu varede det ikke længe, saa var de ved Kongens Gaard, og dèr svingede Jesper ind med hele sit Følge: de tre Piger i bare Særk, som hvinede i vilden Sky, Præsten i Kjole og Krave, som bad og stønnede, Degnen, som græd og tudede, Smedden, som lo og bandede, og Gæssene som kjækkede og hvæsede. Alle maatte de med, Slotsgaarden tre Gange rundt. Og alle Slottets Folk kom jo paa Benene, og baade Kongen og Prinsessen maatte ud med at se paa det Optog. Kongen lo, saa det klukkede i ham, og da han skulde se til Prinsessen, saa stod hun ogsaa og lo, saa Taarerne trillede ned ad Kinderne paa hende.

»Stop!« sagde Jesper, saa holdt han, og »Slip saa!« sagde han. Saa fór jo Gæssene, Smedden og Degnen og Præsten og

de tre Piger, hver sine Veje. Men Jesper sprang op ad Trappen til Prinsessen. »Nu er du kureret,« sagde han, »og nu er du min.« Det var der ikke noget at sige til. Og saadan fik Jesper Næsvis Prinsessen og det halve Kongerige.

Esben Askepuster.

Med Tegninger af Hans Nik. Hansen.

Der var en Gang en Konge, som havde en eneste Datter. Hun var baade kjøn og klog, men saa rasende kjæphøj, saa spodsk og saa slem i sin Mund, at alle de Kongesønner, som kom for at bejle til hende, de fik snart nok af det, saa de drejede af i Tide og rejste hjem igjen den Vej, de var komne.

Det blev Kongen omsider kjed af: der var nu ingen af hendes Lige, der vilde vide af hende at sige; og saa svor han paa, at hun skulde tage den til Mand, ihvem det saa var, som kunde stoppe Munden paa hende. — »Ja, lad dem prøve paa det!« sagde Prinsessen; men slaar det fejl, skal de hænges.« — »Ja, lad gaa!« sagde Kongen, og saa blev det bestemt, og det blev slaaet op paa alle Gadehjørner og læst til Kirkestævne hele Landet over, at saadan skulde det være.

Der var da mange unge Karle, som var raske paa det og mente, at de havde nok af Munden, og at her skulde de gjøre deres Lykke. Men de kom tids nok: naar de skulde staa til Munds med hende, én for én, saa gik Munden i Baglaas for dem, men aldrig for hende, og saa maatte de ud ad den anden Dør og blev hængt op, den ene efter den anden.

Kongen var hel ærgerlig over dette. »Du spolerer mig alle mine Karle,« sagde han; det ser galt ud, naar det kommer til Udskrivning.« Men han maate jo holde sin egen Lov; der var ikke noget ved at gjøre.

Saa var der en Gaardmand der i Landet, som havde tre Sønner, de hed Per og Povl og Esben. De to ældste gik og gjaldt for meget vittige Hoveder, de havde været paa Højskole, og de kunde snakke Fanden et Øre af, sagde man, og det mente de ogsaa selv, og de vilde da se, om ikke en af dem med sit Snakketøj kunde vinde Prinsessen og blive Konge i Landet. Den af dem, som ikke blev Konge, han skulde være første Minister, det var de to enige om.

Deres Fader var stolt af dem og havde god Tro til deres Talegaver, saa han gav dem fine Klæder og et Par Stadsheste med Sølvbidsler, og nu skulde de da afsted. — »Jeg vil med,« sagde Esben, han gik der hjemme, som et Skumpelskud og gjaldt for en Halvtosse. Han blev kun sat til de allerringeste og groveste Arbejder, som at grave Tørv og kjøre Møg, og han havde sit Lejested i Askekulen; derfor kaldte de ham Esben Askepuster. »Jeg vil med,« sagde han. — Nej, det skulde de ikke have noget af, sagde Brødrene; han kunde blive hjemme i sin Askekrog, det havde han bedst af. — »Jeg er pæn nok, som jeg er, jeg forlanger ingen nye Klæder,« sagde Esben; men han vilde dog have en Hest at ride paa, hvordan den saa blev. Men det var der ingen Raad til; Faderen og Brødrene lo blot ad ham og sagde, at han havde jo Blak Skinneben. — »Ja, jeg vil med,« sagde Esben, og saa løb han bag efter sine to stadselige Brødre, da de red af Gaarde.

Da de er komne et lille Stykke paa Vej, saa raaber Esben efter dem: »Hej da! se, hvad jeg hitte!« — »Hvad har du

hitt?« sagde Brødrene, de vendte dog om, for at se, hvad det var; saa var det en død Krage, han havde fundet paa Vejen. »Den skal med til Kongens Gaard,« sagde han, »man véd aldrig, hvad det kan være godt for.« — »Aa, du er et rigtigt Fjols!«

sagde Brødrene, saa gav de ham hver et Rap af deres Ridepisk, og saa red de videre. »Bi dog og tag mig med!« sagde Esben. »Du kan komme bag efter,« sagde de. »Aa, jeg kommer

kanske tids nok,« sagde Esben, saa stoppede han Kragen i Lommen og løb efter dem.

Lidt efter raaber han igjen: »Hej da! se, hvad jeg hitte!« »Brodrene vilde ikke engang se sig om; det var da en gammel Træskoring. »Der er ingen, der véd, hvad den kan være god til,« sagde Esben, han stoppede Ringen i Lommen og løb videre.

Da han har løbet et Stykke paa ny, saa raaber han: »Hej da! se, hvad jeg hitte!« Det var en gammel Flasketol. Brødrene var da langt for ude. Tollen kom saa ned i Lommen til det øvrige.

Saa lidt efter standser Esben igjen og raaber: »Hej da! se, hvad jeg hitte!« Saa var det et Vædderhorn. Og strax efter fandt han et Vædderhorn til, og de kom da begge ned i hans Lomme.

Endelig stopper Esben endnu en Gang og raaber: »Hej da! se, hvad jeg hitte!« Det var en dejlig stor, rund Hestepære. Den blev han svært glad for, og den maatte da ned i Lommen til alle de andre rare Sager.

Imidlertid var Per og Povl jo komne til Kongens Gaard og havde sagt deres Ærende. »Ja, I véd jo, hvad det gjælder?« sagde Vagten. Ja, det vidste de godt, og først blev da Per stedet ind for Prinsessen. Hun sad i al sin Herlighed oppe paa en Forhøjning i en forgyldt Stol, mens alle hendes Hofdamer stod bag ved hende og til begge Sider. Og længere tilbage i Salen dèr sad Kongen selv paa sin Trone, med sine Raadsherrer staaende omkring sig.

»God Dag, Deres Naade! sagde Per og bukkede, saa pænt han kunde. »Jeg gi'r dig Døden og Djævelen. Min Naade skal du ikke blive fed af,« sagde Prinsessen. Stakkels Per han

tabte baade Næse og Mund over den Tiltale og vidste nu ikke, hvad han skulde sige. Saa var han færdig, han blev ført ud ad den anden Dør og klynget op i en Galge.

Saa kom Povl ind. Han kunde jo ikke lade være at tænke paa, hvad der var blevet af Per i den Haandevending; men han traadte dog ganske rask frem og begyndte: »God Dag, Deres Højhed!« — »Ja, du skal snart komme i Højheden, din Møgtol!« sagde Prinsessen. Saa var han fra det. »Glem ikke, hvad du vilde sige!« sagde Prinsessen nok saa haanlig; men nu var der slet ikke noget, Povl skulde have sagt. Saa kom han ud ad den anden Dør og blev klynget op ved Siden af Per.

»Er der saa flere Friere?« spurgte Prinsessen. Ja, Døren gik op, og ind kom Esben Askepuster, lige saa svedig og snavset som han var. Han havde jo maattet løbe hele Vejen. Da han kom til Slottet, saa viste Vagten ham alle Galgerne, der hang fulde af Bejlere. Men han gav sig ingen Stunder til at se paa dem, han skulde strax ind til Prinsessen, sagde han, og det kom han da.

»God Dag, Jomfru Spidslærke!« sagde Esben, »her er svært varmt inde hos jer.« — »Her er ikke varmere i Dag end her var i Gaar,« sagde Prinsessen. »Hvad bruger I al den Varme til?« siger Esben, »her er nok til at stege en Gris.« »Ja, i Gaar stegte min Fader atten Galtegrise; i Dag har vi endnu kun stegt to,« sagde Prinsessen. »Da var det vel,« siger Esben, »saa kan jeg faa denne lille Fugl stegt med,« og saa trækker han den døde Krage op af Lommen. — »Nej, den revner,« siger Prinsessen. »Her er en Gjord til den,« siger Esben, »saa holder den nok;« og saa tager han Træskoringen frem. — »Fedtet løber af Enden paa den,« siger Prinsessen. »Saa stopper vi en Tol i Hullet,« siger Esben, og saa kom Flasketollen for

Heida! See: hvad jeg hitte!

en Dag. — »Jeg tror, du har alt dit Vid i Lommen,« sagde Prinsessen; »men vi finder nok en Krog at hænge dig paa?« »Sagde du Krog?« siger saa Esben, »her er en; den kan du bide Spids paa,« og saa haler han det ene Vædderhorn op af Lommen. — »Nu har jeg aldrig kjendt Mage,« siger Prinsessen. »Den kan du strax faa,« siger Esben, og kommer frem med det andet Vædderhorn og vil da række hende det hele. — »Bliv fra mig med det Skarn!« siger Prinsessen. »Nej, vil du have Skarn,« siger Esben, saa er det her;« og saa trækker han Hestepæren op af Lommen og smider den lige i Skjødet paa Prinsessen, midt paa hendes dejlige hvide Silkekjole.

Da blev Prinsessen saa vred, at hun ikke kunde finde et Ord at svare; men hun sprang op og rystede sin Kjole og stak saa i at græde af bare Arrighed. Saadan var hun ikke vant til at blive behandlet.

»Ja, nu gik du i Staa,« siger Esben,« saa nu er du min.« Og Kongen sagde strax Ja: nu havde hun fundet sin Mand. Og saadan blev det. Esben blev gift med Prinsessen, og han fik det halve Kongerige strax og det hele efter Kongens Dod.

Og dersom han, som har fortalt mig denne Historie, ikke har løjet, saa er den sand fra Ende til anden.

Frieren.

Med Tegninger af Otto Haslund.

Der var en Gang en ung Karl, som hed Hans. Han havde arvet en god Gaard. Nu skulde han da se at faa sig en Kone. Han havde Lov at være kræsen, syntes han, saadan en god Stilling han sad i. Og han vilde ogsaa se sig rigtig godt for. Hun skulde baade være smuk og flittig og klog; hun skulde jo

ogsaa helst have noget til bedste, og saa skulde hun naturligvis gjøre rigtig meget af ham.

Saa red han ud en Dag, og først red han da hen til en velhavende Gaardmand, som han vidste havde tre kjønne giftefærdige Døtre. Han havde set dem og syntes rigtig godt om dem; men han havde aldrig talt med nogen af dem.

Det var nu saa uheldigt, at saa kjønne som de var at se til, saa havde de alle tre den slemme Fejl, at de havde Men paa Mælet og kunde ikke tale rent.

Da Hans kom ridende til Gaarden, saa tog Manden meget venlig imod ham og førte ham ind i Stuen; dèr sad alle de tre kjønne Piger, hver ved sin Rok, og spandt. De saa' alle tre saa mildt til ham og hilste med Øjnene, da han kom ind; men de sagde ikke noget. Det havde Moderen forud strængt forbudt dem.

Manden i Huset førte Ordet, og Konen satte Mad og Drikke paa Bordet; Døtrene sad og spandt, og Hans kastede sine Øjne fra den ene og til den anden; han vidste ikke, hvem af dem han syntes bedst om, saa godt syntes han om dem alle tre.

Pigerne havde jo ogsaa travlt med Øjnene; de skulde se til hinanden, og de skulde kaste stjaalne Øjekast til Frieren, og saa hændte det, at Traaden brast for den ene af dem. Og saa brød hun ud: »Min Taa bast!« — »Kytte Kue paa!« sagde den anden. — »Mor sa', vi maatte itte natte; saa natte vi alle te«, sagde den tredje.

Da Hans hørte det, saa fik han Hast med at komme afsted igjen. En Kone, som ikke kunde tale rent, skulde han ikke have noget af.

Saa red han til en anden Gaard, hvor der var én Datter, som havde Ord for at være saa flink og saa flittig og saa dygtig

i alle Maader. Hans kom ind i Stuen; ogsaa der sad Pigen og spandt. Men hun kunde snakke. Det gik som Kjæp i Hjul med Hans og med hende. Og alt imens saa gik Rokken, saa det surrede efter. »Hvor længe kan du være om at spinde saadan en stor Tot Hør af?« spurgte Hans. »Aa saadan et Par spinder jeg af hver Dag,« sagde Pigen.

Saa skulde hun ud at hente et Krus Øl til Frieren; imidlertid lister Hans sig til at stikke hendes Kistenøgle helt ind i Hørtotten, som sad paa Rokken. Da han saa havde faaet noget at drikke, saa kom han paa Hesten igjen, sagde Farvel og red hjem.

Ugedagen derefter saa kom Hans igjen ridende til den Gaard, han sidst var i. Det var jo ikke blevet til noget med Frieriet forrige Gang. Nu skulde det da vel blive til Alvor; — det mente da Pigen, og det mente hendes Fader og Moder ogsaa.

Da Hans kommer ind i Stuen, saa sidder Pigen da ligesom sidst ved sin Rok, og det gaar strygende, saa det surrer igjen. Hun byder ham velkommen, og hun faar strax Munden paa Gang. »Hvor det er kjedeligt!« siger hun, »lige siden du var her sidst, har jeg savnet min Kistenøgle; den er ikke til at finde, og jeg har ikke kunnet komme til mine Sager.«

Saa tog Hans Nøglen ud af Hørtotten, som sad paa Rokken, og sagde: »Vær saa god! Er det ikke den?« — Jo, det var det da; og hvad værre var: Totten var ogsaa den samme, som hun sidst spandt af. Men Hans syntes, at den Pige var ikke til at stole paa. Han sagde Farvel og agtede ikke at komme dèr mere.

Efter det var Hans hjemme en Stund; men saa havde han hørt om en Pige, det var ogsaa en Gaardmandsdatter, der var en rigtig brav Pige i alle Maader, men især saa overmaade

klog og tænksom. Og det skulde hendes Forældre ogsaa være. Saa red han dèr hen.

Baade Manden og Konen og Datteren var hjemme; de skjønte jo nok, hvad han kom for, og de tog rigtig godt imod

ham, og Hans syntes rigtig godt baade om Pigen og Forældrene. De saa' alle sammen saa sindige og betænksomme ud. »Spring du ned i Kjælderen,« sagde Moderen til sin Datter, »og tap os

en Kande Øl af den bedste Tønde!« Hun tog en Kande i Haanden og gik; og imens havde Forældrene da saa meget at fortælle Hans om, hvor klog og tænksom en Pige deres Datter var.

Det var nu meget godt, men det varede syv lange og syv brede, og der kom ingen Pige igjen med Øl. Saa gik Moderen ned at se efter hende. Da hun kom ned i Kjælderen, saa saa' hun Datteren sidde der ved Gammelølstønden med Kanden i den ene Haand og Tappen i den anden, den havde hun taget af, og Øllet randt, og hun tappede, til hun sad i Øl op til Anklerne.

»Men hvad sidder du dog her for?« sagde Moderen. »Aa,« sagde Datteren, »jeg sidder og tænker paa, at naar jeg nu faar Hans — som jeg faar ham jo nok — og vi saa faar en lille Dreng, saa har jeg jo al Ting liggende til Børnetøj, saa nær som Tøj til en Hue. Hvor skal jeg nu tage det fra?« »Ja, hvor skal du tage det fra?« sagde Moderen! saa satte hun sig ned ved Siden af og begyndte at tænke. Og de tappede, og det løb, og de sad i Øl op til Knæene.

»Men hvor mon de dog bliver af?« sagde saa Manden; og han kom ned i Kjælderen og saa' dem sidde dèr begge to i dybe Tanker.

»Men Mor dog!« sagde han, »hvor bliver I af?« — »Aa,« sagde Konen,« vi sidder her og tænker paa, at naar hun nu faar Hans — som hun faar ham jo nok — og de saa faar en lille Dreng, saa har hun jo al Ting liggende til Børnetøj, saa nær som til en Hue. Hvor skal hun nu tage det fra?« — »Ja, hvor skal hun tage det fra?« sagde Manden, og han satte sig ned ved Siden af de to andre og begyndte at tænke. Og de tappede, og det lob, og de sad i Øl op til Livet.

Da de nu blev borte alle tre, saa tabte Hans til sidst Taalmodigheden, og han gik bag efter ned i Kjælderen. Den stod da helt fuld af Øl, og han blev staaende i Kjælderhalsen og sagde: »Men hvad er der da i Vejen, at I sidder dèr alle sammen?« Saa sagde Faderen: »Aa, vi sidder og tænker paa, at naar hun nu faar dig — som hun faar dig jo nok — og I saa faar jèr en lille Dreng, saa har hun jo al Ting liggende til Børnetøj, saa nær som Tøj til en Hue. Hvor skal hun saa tage det fra.«

»Ja,« sagde Hans, »hvor skal hun tage det fra? Det maa I tænke nærmere over; og det skal jeg ogsaa tænke paa, til jeg kommer igjen. — Og nu far vel saa længe!« sagde han. Saa kom han paa sin Hest og red hjem, det forteste han kunde. Og dersom han ikke siden har fundet en anden, som var mindre tænksom, saa er Hans Ungkarl endnu. —

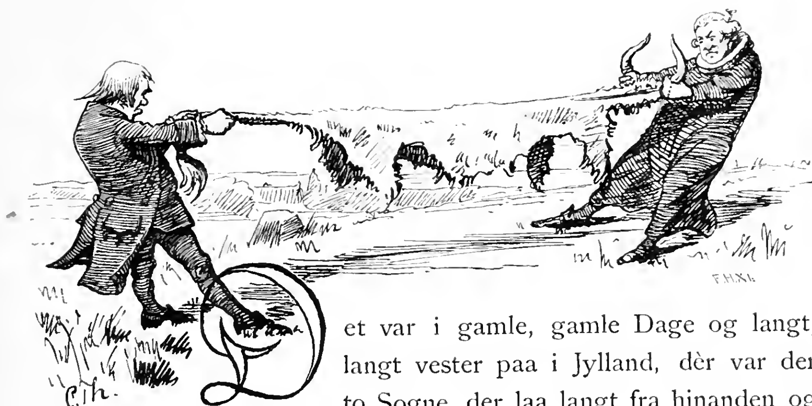
Musefangeren.

Med Tegning af Carl Thomsen.

En Præst havde faaet sig en ny Avlskarl. Han havde sat ham til at tærske. Men som han sad i sit Studerekammer, saa faldt det ham ind at lytte efter, om han hørte Plejlen gaa paa Loen. Nej! det var ganske stille. Han maatte da ud at se, hvad Karlen tog sig til. Han kommer til Loen, stikker Hovedet ind og ser god Karl ligge paa Maven i Halmen, saa lang han var. »Hvad bestiller du dèr?« spurgte Præsten. »Tys, Far!« sagde Karlen, »jeg lurer paa Musen.« Da blev Præsten glad og syntes, det var en prægtig Karl, han havde faaet, som ogsaa kunde fange Mus. »Det var ret, Per!« hviskede Præsten;« hvor mange har du fanget?« — »Naar jeg faar én til den, jeg lurer paa, saa har jeg to,« sagde Per. »Det er godt,« hviskede Præsten, og saa listede han ganske forsigtig op i Studerekammeret igjen.

Præst og Degn.

Med Tegning af Carl Thomsen

Det var i gamle, gamle Dage og langt, langt vester paa i Jylland, dèr var der to Sogne, der laa langt fra hinanden og havde kun tilsammen én Præst og én Degn. Degnen maatte saa age med Præsten, naar der skulde være Tjeneste i Annexet.

Saa en Gang de kjørte til Sogns sammen, saa kommer de forbi en dejlig stor Flok Stude. »Det var da nogen farlig gode Stude,« siger Præsten. »Ja, det er den rige Gregers Engbjærgs Stude,« siger Degnen, »han har snart saa mange af dem, som der er Dage i et Aar.« — »Hvem der endda havde haft en af dem!« siger Præsten. »Ja, det kunde der nok blive Raad til,« siger Degnen, »for i Nat kunde vi gaa op og knibe en af dem.« — »Det gaar aldrig an,« siger Præsten. »Jo, det kan godt gaa,« siger Degnen, »for der er ingen, der vil tro os til det.«

Da Natten kom, fulgtes saa Præsten og Degnen ad der op og stjal en Stud. Den slagtede de og delte den ligelig imellem

sig: de savede den igjennem midt ad Ryggen. Men Huden kunde ikke deles; den kunde de ikke komme til rette om. »Vi kan rykkes om den, Far!« siger saa Degnen. Præsten tog saa i Hornene, og Degnen tog i Halen, og saa trak de, hver fra sin Ende, det bedste de kunde. Præsten havde det bedste Hold, og han vandt Sejer; Halen gled Degnen ud af Hænderne, og han faldt baglængs og fik sig et godt Skrup, dèr hvor man er højest, naar man sanker Spaaner.

De kom da godt hjem, hver med sit; Gregers Engbjærg savnede jo sin Stud, men den var ingensteds at finde, og der var ingen, som havde enten Præst eller Degn mistænkt for det Skjælmsstykke.

Saa en Gang, Provsten var paa Kirkesyn, saa kom han da ogsaa til denne her Præst, og der var Gilde for ham i Præstegaarden, og Degnen var med til Gildet. Saa ved Bordet udtalte Provsten sin Glæde over den Enighed og gode Forstaaelse, der fandtes i dette Sogn mellem dets Præst og dets Degn. »Der er mange Steder,« sagde han, »hvor det ikke er saaledes, saa det maa dobbelt glæde mig, her at finde en saadan Enighed.« — »Ja, der var dog én Gang,« siger saa Degnen, »at hans Velærværdighed og jeg ikke kunde komme til rette; det var den Gang, vi stjal Studen sammen. Det gik godt nok med Kjødet, men Huden kunde vi ikke enes om.« Ved disse Degnens Ord fik Præsten med ét noget galt i Halsen, blev højrød i Hovedet og maatte skynde sig uden for. Den gode Degn fulgte ud med ham, for at hjælpe ham til rette.

»Du er jo gal,« siger saa Præsten; »du gjør os begge to ulykkelige; den Snak vil koste mig baade Kjole og Krave.« — »Nej vist ikke!« siger Degnen; »vil Far give mig et Hundred Daler, saa skal her ingen Skade ske.« Ja, det maatte Præsten

love ham, og saa da Hosten var ovre, kom de ind igjen. »Hvordan var saa det med den Stud og med den Hud?« spørger Provsten strax, de kommer til Sæde igjen. »Jo,« siger Degnen, »Far tog i Hornene, og jeg tog i Halen, og saa rykkede vi; men saa faldt jeg bag over og slog Enden i Gulvet og Benene i Vejret, — og saa vaagnede jeg.« — »Naa! det var kun en Drøm?« sagde Provsten. »Nej! andet var det ikke,« sagde Degnen.

En underlig Svend.

Med Tegning af Otto Haslund.

Der var en Gang en Mand, som kom trillende hen ad Vejen med en Tønde Rug paa en Hjulbør; han skulde til Mølle og have malet. Saa mødte han en anden Mand, som han gav sig i Snak med:

Gog Dag! Er Vejen god? — Jeg smagte den ikke.

Gik Møllen? — Jeg mødte den ikke.

Du er da en underlig Svend.

Jeg er ingen Svend, for jeg er en gift Mand. Det har jeg været nu i tyve Aar.

Det var jo godt. — Nej, det var da ikke helt godt.

Hvorfor ikke? — Nej, for Konen var saa fælt gammel.

Det var slemt. — Nej, det var endda ikke saa slemt.

Hvorfor ikke? — Nej, for hun havde Hus og mange Penge.

Det var da godt. — Nej, det var endda ikke helt godt, for der var saa mange Smaapenge iblandt.

Det var jo slemt. — Nej, det var endda ikke saa slemt, for jeg fik dog kjøbt fire gode Fedesvin for de Skillinger.

Det var da godt. — Nej det var dog ikke saa helt godt; for da vor Mor smeltede Fedtet af dem, saa brændte hun Huset af.

Det var jo slemt. — Nej, det var endda ikke saa slemt, for saa fik jeg mig et nyt Hus i Steden.

Det var da godt. — Nej, det var dog ikke saa helt godt; for da min gamle Kone skulde op og bese det ny Hus, saa faldt hun ned og brækkede sin Hals.

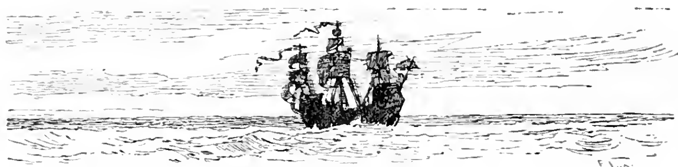
Det var jo slemt. — Nej, det var endda ikke saa slemt; for saa fik jeg mig en ny ung Kone i Steden.

Det var da godt. — Nej, det var endda ikke saa godt; for hun synes bedre om de unge Karle end om mig.

Det var slemt. — Ja, det var slemt. Farvel!

Graaben.

Med Tegninger af Hans Nik. Hansen.

Der var en Gang en Konge i Engelland, som havde en Datter, som der gik meget Ry af. Hun var den dejligste Prinsesse, nogen vidste af at sige. Men hun var tillige saa uhyre stolt og storagtig. Hun havde jo mange Bejlere; men der var ingen af dem, som hun lod være sin Lige. Og hun havde en hvas Tunge; saa hun lod det ikke være nok med at sige Nej, men hun havde haanlige Ord og Øgenavne til enhver, som gjorde sig saa dristig at løfte sine Øjne til hende.

Saa var der paa samme Tid en ung Kongesøn i Danmark, som havde hørt Rygtet om hendes Dejlighed, og han sendte Bud og Brev og bejlede til hendes Haand. Men hun lod ham svare, at før hun vilde have saadan en Stodderprins, saa vilde

hun sidde og spinde Skageblaar alle sine Dage. Det Svar maatte Sendebudene rejse hjem med.

Men den danske Kongesøn havde sat sig i Hovedet, at han vilde have hende, og han sendte paa ny Bud og Breve og dertil sex mælkehvide Heste, med lyserøde Muler, med Guldsko og

Skarlagens Dækkener. Saadanne Heste havde man aldrig set Mage til i Engelland; og den engelske Konge lagde da et godt Ord ind for den danske Prins: den, som sendte saadan en kongelig Fæstensgave, han kunde vel være hendes Lige. Men den smukke Prinsesse sendte Bud ned i Stalden, at de skulde skære Manker

og Haler af Hestene, søle dem til med Skarn og saa fly dem igjen til Prinsens Sendebud, med det Svar, at før vilde hun sidde paa Gaden og handle med Jydepotter, før hun vilde enten eje eller have den danske Stodderprins.

Da Sendebudene kom hjem med den Besked, saa blev den danske Konge vred og vilde strax have alle sine Skibe i Søen og sejle over at hævne den Fornærmelse. Men Kongesønnen bad ham lade det være. Han vilde prøve en Gang endnu med det gode. Lykkedes det da ikke, saa skulde han nok selv hævne sig. Saa lod han bygge et Skib, saa smukt og saa kostbart, saa man aldrig havde set Magen. Hele Rælingen var kunstig udskaaren, saa der sprang alle Haande Dyr, baade Hjorte og Hinde, Løver og Drager, og begge Stævne var lueforgyldte. Ræerne var beslagne med Guld, og Sejlene var af Silke, hver anden Dug hvid og hver anden rød. Det Skib bemandede han med de kjønneste unge Karle, der var at finde i Landet, og med det sendte han igjen sine visse Bud med Breve til Kongen af Engelland og til hans stolte Datter, hvori han bad om, at hun vilde give ham sin Tro og modtage Skibet som hans Fæstensgave.

Det prægtige Skib løb rask over Havet og lagde til lige ved den engelske Konges Slot. Det gjorde Opsigt: aldrig havde de set saa kosteligt et Fartøj. Sendebudene kom i Land og frembar deres Breve og Ærende, og Kongen trængte nu stærkt ind paa sin Datter: at saadan en Bejler, saa rig og saa gavmild, saa trofast og saa ydmyg som denne Kongesøn, ham maatte hun da give et gunstigt Svar.

Prinsessen lod ogsaa, som hun vilde betænke sig paa det til den næste Dag. Men om Natten sendte hun Folk ud og lod det danske Kongeskib bore i Sænk; og om Morgenen lod hun

Sendebudene vide, at nu maatte de selv se, hvordan de kom hjem igjen; men før vilde hun gaa for hver Mands Dør og tigge sin Føde, før hun vilde vide af deres danske Stodderprins at sige.

Sendebudene kom da tilbage til Danmark og bragte Prinsessens haanlige Svar og Tidende om Kongeskibet, der laa paa Havsens Bund med sine gyldne Ræer og Silkesejl. Og nu vilde den danske Konge da strax stikke i Søen at hævne Skade. Men Kongesønnen fik ham dog fra det: han lovede, at han skulde nok faa den stolte Prinsesse til at fortryde al den Haan, hun havde vist ham.

Saa rejste han bort ganske alene og kom ukjendt til Engelland. Dèr fik han trukket i en gammel Dragt af graat Vadmel, baade laset og skiden, og han fik en gammel Bulehat paa Hovedet og Træsko paa Benene, og han fik sig baade sværtet og malet, saa han kom til at ligne en rigtig gammel Stodder. Han fik Stav i Haand og Pose paa Nakken, og saadan kom han da travende til Kongens Gaard. Der var en stor Avling til den Kongsgaard, og der var mange Udhuse. Han søgte da til Kostalden og gav sig i Snak med Røgteren. Han var saa syg og saa daarlig, sagde han, og bad saa mindelig om en Bid Mad og om Nattely i Kostalden. Han fik baade det ene og det andet, og saa sov han den Nat i Stalden hos Kørene.

Saa om Morgenen siger Stodderen — Graaben kaldte han sig —, at da nu Røgteren havde været saa god ved ham, saa vilde han da hjælpe ham med at vande Kreturet. Og det fik han godt Lov til. Saa trak han op af sin Pose en Guldten, han havde med sig, og den gik han og gjennede Fæet med.

Det traf sig nu saa, at Vandingen laa lige under Prinsessens Vinduer. Hun var oppe og stod og saa' Kvæget blive drevet

til Vands, og hun saa' da den Guldten, og den fik hun stor Lyst til. Saa sendte hun en af sine Terner ned til Stodderen og spurgte, om han vilde sælge den, Prinsessen havde Lyst at kjøbe den. Ja, sagde Graaben, vilde Prinsessen have Tenen, saa maatte hun selv tinge med ham om Prisen. Det var hun ikke meget for; men hun lod da Graaben komme op paa Gangen uden for hendes Kammer, og dèr tog hun imod ham og bød ham en god Pris for hans Guldten. Penge vilde han ikke have, sagde Graaben; men hun kunde faa Tenen, naar han blot den ene Nat maatte ligge og sove uden for hendes Kammerdør. Nej fy! sagde Prinsessen, det var ikke til at tænke paa. »Ja, ja!« sagde Graaben, »saa beholder jeg, hvad jeg har; saa er der ikke mere at tale om.« Men Prinsessen havde faaet endnu mere Lyst til den dejlige Guldten, nu da hun havde set den nær ved; og hun hviskede da med sine Terner: om det vel kunde gaa an at have den skidne Stodder liggende dèr.

De mente nok, det kunde gaa an, siden der ikke var anden Maade at faa den kostelige Ten paa. »Vi sidder oppe og vaager,« sagde de; »saa kan Prinsessen da sove ganske rolig.« Det blev saa Aftalen. Ved Sengetid kom Graaben listende med sine Træsko i Haanden og lagde sig uden for Prinsessens Kammerdør. Og inden for den sad Prinsessens Terner og holdt Vagt hele Natten. Men Prinsessen kunde alligevel ikke lukke et Øje: hun maatte hele Tiden tænke paa den grimme graa Stodder, der laa uden for hendes Dør. Han laa dèr ganske rolig Natten igjennem; og tidlig næste Morgen listede han af igjen.

Den Dag hjalp han ogsaa Røgteren med at vande Kreturet. Han raabte og hujede, som Skik er ved den Lejlighed, og Prinsessen maatte da til Vinduet, at se paa den grimme gamle Karl, som havde holdt hende saadan i Skræk hele Natten.

Men hvad var nu det, han igjen havde faaet at gjenne ad Fæet med? Det lignede Guldtenen, men nu var det en Guldhaspe, han gik og svingede med. Da hun nu havde Guldtenen, saa syntes hun, at den Guldhaspe maatte hun ogsaa have, og hun fik igjen sendt Bud ned til ham, at hun vilde kjøbe den. Ja, sagde Graaben, saa maatte hun selv tinge om Prisen med ham. Saa kom han op og fik ligesom sidst Lov at se hende ude paa Gangen. Hun bød store Penge, men han vilde ikke sælge; han vilde give hende den, naar han blot den Nat maatte ligge og sove inden for hendes Kammerdør. »Uf nej!« sagde Prinsessen, »ikke for aldrig det!« Men da han saa vilde gaa, gav hun sig dog paa ny til at hviske med sine Terner; og de sagde, at den Haspe maatte hun jo have, den hørte til Tenen; og det kunde jo aldrig gjøre noget, at han laa dèr; de skulde nok tie med det, og de vilde sidde i Kammeret og vaage hele Natten, saa kunde Prinsessen være ganske rolig.

Naa ja! det fik jo saa være, naar det ikke kunde være anderledes. Og om Aftenen kom Graaben da listende nok saa pænt paa Hosesokker, sine Træsko havde han i Haanden, og Guldhaspen havde han med sig og flyde Prinsessens Terner, som alle var paa Benene. Han fik saa Lov at lægge sig lige inden for Døren; Himmelsengen, som Prinsessen laa i, stod i den anden Ende af Kammeret, og alle Ternerne de tog saa Plads paa Stole midt imellem; de havde Lys at se ved og havde deres Haandarbejde. De var jo nok temmelig søvnige, da de havde vaaget forrige Nat; men de holdt dog Øjnene aabne den Nat med.

Hver Gang en af dem begyndte at nikke, saa fór hun op igjen med et Sæt, for Stodderen ved Døren han laa ikke rigtig stille: — saa rakte han en Arm, saa strakte han et Ben, saa

vendte han sig i Søvne om paa den anden Side. Jo, de holdt godt nok Øjnene aabne; og det gjorde Prinsessen med, hun fik heller ikke Blund i sine Øjne; hun laa og skammede sig over at have den grimme Graaben liggende dèr inde i sit fine Kammer. — Han lod til at sove sødelig hele Natten, og i den tidlige Morgenstund rejste han sig op, tog sine Træsko og listede sig ned ad Trapperne.

Glad var Prinsessen, at det var overstaaet, og glad var hun ved de to prægtige Sager, hun var kommen saa nemt til, syntes hun. Hun frydede sig rigtig med sin Guldten og sin Guldhaspe, og hun maatte strax have dem taget i Brug. Saa hørte hun Stodderen huje og raabe uden for igjen; nu var han ved at vande Kørene. Hvad mon han nu brugte til at jage ad dem med? Det maatte hun dog se. Nej! dèr havde han jo igjen et tredje Stadsstykke af en Guldvæveskyttel, som han gik og daskede med. Den hørte da saa bestemt med til de to andre; den maatte hun dog se at faa fra ham for Guld eller gode Ord. Det mente Ternerne ogsaa, og en af dem kom strax løbende ned og bad ham sælge den Skyttel; Prinsessen vilde give for den, hvad det saa skulde være. »Ja lad mig saa komme op og snakke med hende selv,« sagde Graaben, »den er ellers ikke til fals.«

Saa kom han jo op, og denne Gang fik han Lov at komme inden for Døren i hendes Kammer; der havde han jo været før, og de var ligesom blevet bedre bekjendte. »Naa, lille Graaben!« sagde Prinsessen, »hvad skal jeg saa have den Guldskyttel for? Jeg vil give dig et Hundrede Daler for den. Saa véd jeg, du kan være glad.« — »Nej!« sagde Graaben, »den er ikke til fals for Penge. Vil Prinsessen have den, saa maa hun give mig Lov at ligge i Nat og sove paa Gulvet ved Siden af hendes Seng.«

— »Jeg tror, han er gal!« sagde Prinsessen: »den Ting kan der nu aldrig være Tale om. Men jeg vil give ham to Hundred Daler for den. Saa véd jeg, den er baade kjøbt og betalt.« — »Nej,« sagde Graaben, »det er, som jeg siger: vil Prinsessen have den, saa maa hun give den Pris, jeg forlanger. Ellers beholder jeg den selv; og jeg er lige glad, for det er jo ikke mig, der har villet være af med den.« Prinsessen saa' paa sine Terner, og de saa' paa den dejlige Væverskyttel, og de hviskede til hende, at hun maatte jo have den. »Vi skal sidde i en Kreds rundt om Sengen,« sagde de,« og vi skal nok holde os vaagne den hele Nat; saa der kan jo ingen Ting hænde.« Og det blev da Enden paa Visen, at naar han vilde komme sent og gaa tidlig, ligesom sidst, saa kunde han faa Lov at ligge paa Gulvet uden for Prinsessens Seng den Nat, Men han var dog en uforskammet Karl at komme med saadanne Forlangender.

Graaben holdt Ord med at komme silde. Først da alle andre Folk paa Slottet laa i deres gode Søvn, kom han listende ganske sagte op ad Trapperne med Træskoene i Haanden, og han blev jo ganske stille lukket ind i Prinsessens Kammer, og han gik ganske stille hen og lagde sig paa Gulvet ved Siden af Prinsessens Seng. Hun puttede sig ned under Dynerne og var nær ved at dø af Skamfuldhed; men nu maatte hun jo finde sig i det, da hun havde lovet det. Ternerne satte sig i en tæt Kreds rundt om Sengen; og da de nu havde vaaget i to Nætter og var bange for sig selv, saa sad hver af dem med et tændt Lys i Haanden: det kunde de da ikke sove fra, mente de.

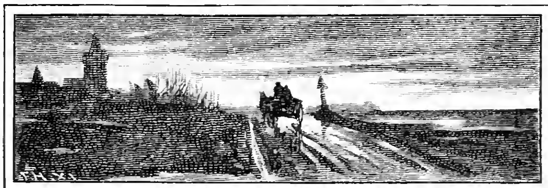
Prinsessen var jo ogsaa udvaaget; og da hun havde ligget noget og tittet ud paa Stodderen, der laa stille som en Mus, andet end at hun kunde høre ham trække Vejret tungt som i en rigtig god, dyb Søvn, saa faldt hendes Øjne til, og hun sov

sodelig, som hun nok haardt kunde trænge til. Ternerne sad imens og spilede Øjnene op. De saa' den gamle graa Stodder ligge og sove saa trygt og saa godt; de mærkede ogsaa, at Prinsessen sov, og en efter en saa tabte de Lysene af Hænderne og sank tilbage i Stolene og sov ogsaa ind. Og da de først begyndte paa det, saa sov de som Stene.

Baade Ternerne og Prinsessen de tog nu rigtig igjen al den Sovn, de havde til gode. Og det blev Morgen, og det blev Dag, og det blev langt op ad Dagen, der var ingen af dem, der vaagnede. Kongen var vant til, at hans Datter var oppe før han, og kom og sagde ham god Morgen; men i Dag kom der ingen Prinsesse. Saa blev Kongen urolig, og han gik da op til hendes Kammer og lukkede Døren op.

Det var et underligt Syn, han dèr saa'. Først saa' han alle Ternerne, som sad eller laa paaklædte paa Stolene eller ved Siden af dem og sov, som de aldrig vilde vaagne; og saa saa' han uden for sin Datters Seng dèr laa en gammel Bulehat og en laset graa Vams, og der stod et Par gamle Træsko. Og da han kom nærmere saa saa' han sin Datter ligge i sin Seng i en dyb Søvn, og i Sengen ved Siden af hende laa der en grim gammel Stodder.

Ved det Syn blev den engelske Konge paa én Gang saa vred og saa bedrøvet, som nogen Mand kan blive; men han havde Magt over sig selv, og han tog det meget rolig. Han kaldte højt sin Datter ved Navn, saa hun vaagnede. Ternerne vaagnede med det samme, og da de saa' Kongen, styrtede de ud af Stuen. Saa sagde Kongen til sin Datter: »Jeg ser, du har valgt for dig selv. — Jeg kunde jo lade den Karl hænge og dig levende begrave. Men du skal faa Lov at beholde ham. Nu skal Præsten strax vie jer sammen, og saa kan I følges ad

her fra. Jeg vil aldrig se dig mere for mine Øjne.« Dermed gik Kongen, og lidt efter kom Præsten med to Vidner, og saa blev den stolte Prinsesse viet til Stodderen Graaben. Saa blev de begge víst ud af Slottet; nu kunde de gaa hvor hen de vilde.

Da de kom om ved Kostalden, saa hentede Graaben sin Stav og sin Pose. »Men saadan kan du da ikke gaa hen ad en Landevej,« sagde han til Prinsessen, som jo nu var hans Kone, »vi maa have dig omklædt.« Saa var de inde hos Røgterens Kone, og dèr lagde hun sine fine Klæder af og fik i Bytte et Hvergarns Skjørt og en ulden Trøje og en Kyse paa Hovedet og et Par tykke Sko paa Fødderne. »Ja, det passer bedre,« sagde Graaben. Saa fulgtes de ad hen ad Landevejen.

De gik hver paa sin Side af Vejen, og det varede noget, inden Prinsessen skottede over til, hvor han gik. Hun maatte dog tage den Mand i Øjesyn, som hun nu var bunden til, meget imod sin Vilje. Han havde imens faaet vasket sig, og som han nu gik dèr saa ret og saa rank hen ad Vejen, saa kunde Prinsessen slet ikke forstaa, at det var den samme Mand, som havde gaaet og røgtet Kvæg. Han var hverken grim eller gammel nu, men i Grunden en kjøn ung Karl i sine daarlige Klæder. Skoene var tunge, og Vejen var lang, og hun var ikke vant til at rejse til Fods, saa hun blev jo saa træt og saa ømfodet, saa hun havde ondt ved at holde Skridt med ham. Til sidst maatte hun sætte sig ned at hvile sig; men han blev ved at gaa. Da raabte hun efter ham og sagde: »Aa, min kjære Graaben! gaa dog ikke fra mig!« — »Nej, sagde han,« nu har jeg jo faaet dig at slæbe paa; saa kan jeg vel ikke lade dig ligge her paa Landevejen.« Saa gik han ind i en Bondegaard og lejede en Vogn med et Knippe Halm i, og saadan kjørte de saa til den nærmeste Havnestad, dèr hyrede han Plads paa et Skib til sig

og sin Kone. De skulde over Vandet; hun vidste ikke, hvor hen, og det var hende ogsaa lige meget; hun var kun glad ved, hun kom ud af sin Faders Riger og Lande.

Saa sejlede de lige til Danmark, og da de kom i Land dèr, saa tingede Graaben en lille Stue i Enden af et fattigt Hus, der laa ikke langt fra hans eget Slot. Det var en ringe Stue med Stengulv og et aabent Ildsted, hvor hun skulde lave deres fattige Mad, naar de havde nogen. Og saa var der et Bord og en Bænk og en Seng. Den skottede Prinsessen til, men hun sagde ikke noget. »Ja, vi har jo delt Seng en Gang før,« sagde Graaben, »du fik nu ingen bedre Mand end som saa.« Det sagde Prinsessen ikke noget til: Saa kom han slæbende med en gammel Skotrok og et Lispund Skageblaar. »Jeg maa nu ud og søge Arbejde,« sagde han,« men du kan da heller ikke ligge ledig, naar vi skal tjene Føden. Her har du noget at tage dig for.«

Saadan gik det i nogen Tid. Om Dagen var Graaben borte, han arbejdede for Dagløn, sagde han, han huggede Brænde oppe paa Slottet; men hver Aften kom han hjem med et Brød og nogle faa Skillinger. Hun maatte da gaa ud og kjøbe lidt Mælk og lidt Gryn og andet, at lave sin Mad af. Og for Resten sad hun og spandt paa den gamle Rok, saa det sved i hendes Fingre og værkede i hendes Knæ. Saa en Aften kommer Graaben hjem og har en hel Hjulbør fuld af Jydepotter. Dem havde han faaet paa Borg, sagde han, og dem skulde hun næste Dag sætte sig ud paa Gaden og sælge; der var da en Skillings Penge at tjene ved det. Det blev som han sagde: næste Dag da Graaben er gaaet paa Arbejde, saa sætter hun sig ud paa Gaden med sine Potter. Men da hun har faaet solgt et Par Stykker af dem, saa kommer der en Flok stadselige Ryttere

ridende rask op ad Gaden, og en af Hestene gjor sig gal og springer ind imellem hendes Potter, saa de ramler ned alle sammen og gaar i tusende Stykker. Rytterne fór videre og lod

som ingen Ting, mens hun gik ind i Stuen og satte sig til at græde saa bitterlig.

Om Aftenen, da Graaben kom hjem fra Arbejde, saa maatte hun jo fortælle ham, hvordan det var gaaet hende. »Saa er vi

rent ulykkelige,« sagde han, »for jeg skylder jo for de Potter, og Penge har vi ingen af, uden lige til, hvad vi kan putte i Munden. Nu maa du sy dig en Pose, og saa maa du gaa fra Dør til Dør og se at tigge lidt sammen, baade Fødevarer og Skillinger, til vi kan faa den Gjæld betalt.« Hun gjorde som han sagde. Hun var endda glad ved, at hun fik hverken Hug eller onde Ord for det Uheld med Potterne. Og næste Dag gik den stolte Prinsesse om fra Dør til Dør og tiggede lidt Mad og nogle Skillinger til sig og sin Mand.

Da Graaben kom hjem den Aften, saa viste hun ham jo, hvad hun havde faaet tigget sammen. »Det forslaar kun lidt,« sagde han,« men nu har jeg faaet opspurgt en god Tjeneste til dig. Der skal være Bryllup oppe paa Slottet, og de har travlt med at brygge og bage, stege og brase til den Stads; det skal du hjælpe til med i Morgen; du faar fri Kost og tyve Skilling i Penge. — Og saa maa du se til, du kan bjærge lidt Mad og tage hjem med til mig.« — »Uha!« sagde hun, nej, stjæle det kunde hun da ikke. »Ja, vi kalder det nu at bjærge,« sagde Graaben, »og naar jeg skal have dig at sørge for, saa maa du ogsaa hjælpe til med, hvad der falder for. Naar du binder en Krukke op under Skjørterne, saa kan du nok faa set dit Snit til at stikke lidt i den.«

Næste Morgen fulgtes de ad op til Slottet. Graaben gik til sit Arbejde, og hun gik ind i Køkkenet; der var nok at tage Haand i med den hele Dag. Og hen ad Aften saa' hun jo sit Snit, en Gang hun var ene i Køkkenet, til at faa sin Krukke fyldt baade med Suppe og Boller og Kjødmad, og saa lavede hun sig til at gaa. Men da hun vilde smutte ud af Døren, saa mødte hun Overkokken. Han syntes, hun saa' ham noget mistænkelig ud, og han greb hende ved Armen og spurgte,

hvem hun var. »Jeg er Graabens Kone,« sagde hun, »og har hjulpet til her i Køkkenet i Dag.« — »Saa! har han ogsaa en Kælling at trækkes med?« sagde Kokken,« han kan daarlig nok sørge for sig selv. Men du har nok villet sørge for jer begge to,« sagde han, og saa rystede han hende, saa hun spildte baade Suppe og Boller og Kjødmad langs hen ad Gulvet. »Ja, gjorde jeg dig din Ret,« sagde han »saa lod jeg dig smide i Tyvehullet. Nu kan du gaa med, hvad du har faaet. Men understaa dig ikke at komme her tiere!«

Saa kom hun grædende hjem til Graaben. som var allerede hjemme. »Naa, fik du saa bjærget lidt?« sagde han. »Aa Gud nej!« sagde hun, og hun fortalte da, hvordan hun var kommen afsted. »Der har du baaret dig galt ad,« sagde Graaben,« men det er nu det samme; for jeg har en anden Tjeneste til dig i Morgen. Saa kommer Sypigerne op paa Slottet og skal sy Brudestadsen færdig. Bruden er der jo ikke endnu, men hun er af samme Størrelse som du, og nu skal Stadsen prøves paa dig. Saa maa du se, du kan knibe lidt af Tøjet. — I Fald vi en Gang skulde faa smaa, saa kan vi godt have det behov? Hun græd og bad for sig: hun vilde gjøre alt hvad han vilde; men stjæle kunde hun ikke. »Aa Snak!« sagde han, »se blot, du stikker lidt til dig, som jeg siger!«

Næste Dag kom hun da op paa Slottet og maatte passe alle de fine Klæder: der var baade Brudedragt og Andendagsdragt og mange flere endnu; og der blev skaaret, og der blev syt , der var fuldt op baade af uldent og linnet, af Silke og Skarlagen. Hun fik da ogsaa Held til at stikke nogle Stykker Tøj til sig, hun gjemte dem inde paa Brystet. Men da hun vilde gaa, saa kom Oversyersken og tog hende i Øjesyn: hun syntes, hun var bleven saa trivelig; og saa fandt hun jo Tyve-

kosterne. Og hun skjældte da Prinsessen Huden fuld, kaldte hende en Tyvekvind og det som værre var, og jog hende saa ned ad Trapperne.

Den Dag kom Graabens Kone da atter grædende hjem i sin lille Stue; og noget efter saa kom Graaben. »Naa! havde du saa Held af det?« sagde han, »og fik gjemt lidt til vore smaa?« — »Aa Gud nej!« klagede hun, det var jo gaaet hende værre i Dag end i Gaar. »Ja du har ingen Greb paa det,« sagde Graaben; »og det er en daarlig Hjælp jeg har af dig. Men nu er der dog Ordre til, at du skal gjøre Tjeneste i Morgen igjen. Saa skal jo Brylluppet staa; det er jo Kongens Søn af Danmark, som er Brudgommen, véd du; og Bruden skulde være kommen fra Rusland i Gaar; men hun er ikke kommen endnu, og Brylluppet kan ikke opsættes. Saa nu er der Ordre til, at den, som prøvede Klæderne i Dag, skal i dem i Morgen igjen og med til Kirke og staa Brud i hendes Sted.« — Nej, sagde Graabens Kone, det turde hun paa ingen Maade; hun turde aldrig komme dèr paa Slottet tiere. Hun kunde heller ikke vise sig enten for Kongens Søn af Danmark eller hans Mænd. Det gik aldeles ikke an. »Der er ingen Snak for den Ting,« sagde Graaben. »Naar Kongens Søn befaler, saa maa vi lystre.«

Om Morgenen, de vaagne, saa siger Graaben til hende: »Staa du nu op og se at komme afsted! Jeg maa blive liggende. Der staar en svær Sygdom i Kroppen paa mig; jeg kan ikke løfte mit Hoved fra Puden. Gaa du nu bare og kom igjen, naar du kan!« Hun græd og klagede, at hun kunde da ikke gaa fra ham nu, han var syg og trængte til hende. Men han sagde, der var ingen Hjælp for, hun maatte og skulde op paa Slottet og det strax. Saa kyssede hun ham og ønskede ham en god Bedring; hun skulde komme igjen, saa snart det var

muligt; og saa gik hun op paa Slottet med et tungt Hjærte. Nu tænkte hun mindst paa sig selv og mest paa sin kjære Graaben.

Da hun kom op paa Slottet, saa blev hun ført i Badstue, og saa maatte hun skifte fra inderst til yderst, og hun kom i hele Brudestadsen, med Slør og med Slæb og med Krone. Og saa kjørte Kareten frem, trukken af sex mælkehvide Heste med lyserøde Muler; Seletøjet var af bare Guld og Skarlagen, og Guldsko var der under Hovene paa dem. Hun syntes, hun skulde kjende dem igjen fra fordums Tider. Hun kom ind i Vognen; dèr sad Brudgommen allerede: det var jo Kongens Søn af Danmark, vidste hun, som hun aldrig havde set, men som hun havde hørt nok om — i fordums Tider. Nu saa' hun ikke til ham, og han saa' heller ikke til hende; hun var jo ingen Ting for ham, andet end en Dukke, som skulde forestille Bruden.

Saa kjørte de afsted baade med Løbere og Forridere og et prægtigt Følge til Vogns og til Hest. Vejen gik forbi det lille Hus, hvor Graaben bode, og da de kom dèr til, saa var der stukket Ild paa Huset, saa det stod i lys Lue. Da skreg hun op: »Hold, hold! Aa min kjære Graaben!« — »Hvad er der i Vejen?« sagde Prinsen ganske vredt.

»Det er min Mand,« sagde hun, »han er syg og kan ikke redde sig selv, og nu brænder han op! Hold dog og frels ham!« — »Aa, blæse med Graaben!« sagde Prinsen, »han klarer sig nok, — eller ogsaa brænder han op.« Hun blev ved at skrige og jamre sig; men der var ingen, som brød sig om det. De fór rask forbi det brændende Hus og hen til Kirken, og dèr maatte hun op for Alteret og staa Brud i den rette Prinsesses Sted. Saa kjørte de samme Vej tilbage, og da de kom forbi Graabens Hus, rakte hun sig ud af Vinduet for at se; men

der var ingen Ting at se, andet end en sort Brandtomt. Saa rullede de videre op til Slottet.

Men saa snart hun kom ud af Vognen, saa rev hun Krone og Stads af sig og kastede dem hen ad Gulvet. Nu vilde og maatte hun afsted, sagde hun, for at finde sin Graaben eller dog høre, hvad der var blevet af ham. — »Vilde du saa gjærne se Graaben,« sagde Kongesønnen, »saa kan han strax være her«. Saa gik han et Øjeblik bort og kom strax igjen i de gamle graa Klæder, som hun kjendte saa godt. Da faldt hun ham om Halsen og kyssede ham. Nu saa' hun jo, at hendes Graaben var ingen anden end den Kongesøn, som hun havde saa haanlig forsmaaet.

»Saa fik du dog Stodderprinsen,« sagde han, og du har holdt dit Ord: at før du vilde tage ham, vilde du baade spinde Skageblaar og sælge Jydepotter og gaa om at tigge.« — Ja, det havde hun nu prøvet alt sammen, og nu var hun Hjærtens glad ved sin Stodderprins. Og hun blev først Prinsesse og siden Dronning af Danmark. —

Men det er rigtig nok saa længe siden, at der er ingen, der kan huske, de har set hende.

Duestegen.

Med Tegning af Otto Thomsen.

Der var en Gang en Sognefoged, som holdt saa meget af Duesteg. I samme Sogn bode en enlig Herremand: han bad Sognefogden komme hjem til sig en Aften, og han tænkte da at traktere ham med hans Livret. Han havde sagt til Pigen, at hun skulde tage to Duer og stege dem, for Sognefogden var buden til Gjæst hos ham, og hun maatte endelig se til at faa dem godt tillavede. Pigen lavede til paa det bedste, og de var helt færdige; — saa kom just hendes Kjæreste i det samme, og saa trakterede hun ham med Duesteg. Ret som han havde spist, saa kom Sognefogden; Pigen tager imod ham, og han spørger hende da: »Hvad mon Herremanden vil mig? Han har sendt Bud og bedet mig komme til sig i Aften.« — »Det skal jeg saamænd sige jer,« sagde Pigen, »han vil ikke andet end skære begge Ørene af jer. Se

til, I kommer afsted! Jeg hører ham komme.« Sognefogden til Bens. ud ad Døren og ud af Gaarden, alt hvad han kunde. I det samme kommer Herremanden og siger til Pigen: »Men hvor blev Sognefogden af? Jeg synes, jeg saa' ham.« — »Ja, han var her ogsaa lige nu,« sagde Pigen,« han tog begge Duerne og rendte med. Dèr løber han.« »Det var da underligt,« sagde Herremanden, han kunde dog ladet sig nøje med den ene.« Og der med stak han i Rend efter Sognefogden. »Bi! bi!« raabte han efter ham, »jeg vil kun have den ene.« Men Sognefogden blev ved at løbe og gav sig kun Tid til at svare: »Ellers Tak! men jeg vil nok beholde dem begge to.« Saa lod Herremanden ham løbe og sagde blot til Pigen: »Det var da noget underligt noget af den Sognefoged«. — Men Pigen og hendes Kjæreste de spiste saa den anden Due med.

Hvem der først bliver vred.

Med Tegninger af Edvard Petersen

Der var en Gang et Par Folk, det var kun Husmandsfolk, de havde tre Sønner. Den ældste hed Per, den anden hed Povl, og den yngste hed Hans; han gik for at være saa meget enfoldig, saa han blev gjærne kaldt for Tosse-Hans. Da Børnene

voxte til, og Forældrene ikke havde Brug for dem hjemme, og de var for store til at tjene Naboerne for Smaadrenge, saa skulde de jo ud og søge sig Tjeneste; og Per, som var ældst, drog da først afsted. Han fik en Skjorte og et Par Hoser og en Bunke Smørrebrød; saa sagde han Farvel og gav sig paa Vandring.

Da Per havde gaaet et Par Mil, saa mødte han en Mand, som var rigtig godt kjørende. Han holdt stille og spurgte ham, hvor han skulde hen. Ja, han skulde da ud at søge sig en Tjeneste. »Da er jeg lige ude for at fæste en Karl,« siger Manden; »vil du kanske tjene mig?« — »Hvor stor er Lønnen?« siger Per. Ja, Lønnen var god nok: det var en Skjæppe Sølvpenge for et halvt Aars Tjeneste. »Men jeg vil have ren Aftale,« siger Manden; »naar Hanen galer om Morgenen, skal du op til dit Arbejde, og du skal gjøre, hvad jeg siger. Jeg vil gjærne beholde mine Folk længe; men jeg fæster dem fra først af kun paa et halvt Aar, saa naar Kukmanden kommer, er vores Akkord ude. Og saa er der én Ting endnu. Jeg er selv glad og fornøjet og vil ikke se sure Miner omkring mig. Derfor gjør jeg den Aftale med mine Folk, at den af os, der først bliver vred, ham skal der skæres en Rem af hans Bug og en Rem af hans Bag, og der skal strøs Peber og Salt i; og er det mig, der bliver først vred, saa faar Karlen strax sin Løn og kan gaa, hvor han vil; men er det min Karl, der gjør sig vred, saa maa han skruppe af med, hvad han har faaet.

Det var jo en løjerlig Akkord, og Per betænkte sig lidt, inden han slog til. Manden var ikke kjøn at se til: Munden gik op til begge Ørene, og aldrig havde Per set en Næse saa stor og saa lang; men han saa' saa mildt og saa fornøjet ud af de smaa Griseøjne, at Per tænkte, det var vel kun hans Spøg.

Og det var jo en svær god Løn. Saa sagde han jo Tak! og saa fæstede han sig til den fremmede Mand. Han kom op i Vognen til ham, og det gik strygende, til de var hjemme. Det var da Sengetid; Per kom i sit Kammer og sov den Nat.

Klokken sex galede Hanen, og Per kom strax i Klæderne og ud paa Loen, som Husbond havde vist ham om Aftenen, og han gav sig i Færd med at tærske, som der var sagt ham. Han tarsk i én Time, og han tarsk i to; men der var ingen, der kaldte ham til Davre. Saa satte Per Plejlen fra sig og gik over i Stuen; dèr sad Husbond for Bordenden; men Davre saa' han ikke noget til. Sin Madmoder fik han da nu at se; hun var endnu grimmere end Bonden; hun skelede paa begge Øjne og havde to store Hugtænder, der stod helt ud af Munden paa hende. Og en hel Slump grimme sorte Unger, der reves og sledes og hylede som en Ulykke, de var der ogsaa. Det saa' næsten ud til, de alle havde faaet Davre; men der var ingen sat frem til ham.

»Er du sulten? Per!« sagde Bonden, og saa smiskede han og missede med de smaa Øjne, saa de blev helt borte. »Ja,« sagde Per; »vel er jeg sulten; jeg fik ingen Nadver, og nu har jeg hængt i med at tærske i over to Timer.« — »Se, hvad der staar skrevet over Døren!« sagde Trolden, — for det var jo en Bjærgtrold, og intet rigtigt Menneske, Per var kommen til at tjene hos. Han saa' op og læste, at der stod skrevet: »Ingen Mad i Dag; men i Morgen.« Per blev jo lang i Ansigtet. »Er du vred? Per!« spurgte Trolden. »Nej, vist ikke,« sagde Per, og han luskede af som en vaad Hund ud paa Loen igjen. Han havde da heldigvis endnu et Stykke Smørrebrød i Lommen hjemme fra; det kom nu godt til Nytte. »For en Dags Skyld kan man vel nok finde sig i det Indfald,« tænkte han. »Husbond

vil nok sætte mig paa Prøve. Men i Morgen, stod der over Døren.« Saa tarsk han videre den Dag, til det blev Aften, og han gik sulten til Sengs.

Næste Morgen galede Hanen Klokken fire. »Des før faar vi Davre,« tænkte Per, og han op og i Klæderne og ud i Loen. Han fik Plejlen i Gang; men hvert Øjeblik lod han den hvile, for at høre efter, om der ingen var, som kaldte. Og hvert andet Øjeblik skulde han ogsaa kige ud, om der ingen kom efter ham. Men der kom ingen. Da saa Klokken blev sex, satte Per Plejlen fra sig og gik over i Stuen. Dèr saa' det ud ligesom forrige Morgen: Davre saa' han ikke noget til, men Husbonden sad for Bordenden og saa' saa mæt og saa glad ud, og Madmoderen gik og tumlede med alle de arrige skrigende Unger, som dog heller ikke saa' ud til at have sultet.

»Er du sulten? Per!« sagde Bonden og grinede over hele Ansigtet. »Ja, det har jeg vel Grund til,« sagde Per, »jeg fik ingen Mad i Gaar, og sled hele Dagen, og nu har jeg staaet paa Loen i to stive Timer. Jeg kan nok være sulten.« — »Se, hvad der staar over Døren i Dag!« sagde Trolden. Og Per saa' jo strax, at der stod lige det samme som i Gaar: »Ingen Mad i Dag; men i Morgen.« — »Ja, nu er det i Morgen,« sagde Per,« og nu vil jeg ikke længer finde mig i saadanne Narrestreger. Skal man arbejde, skal man ogsaa have Føden.« — »Du er da ikke vred? Per!« spurgte Trolden lige saa mildt. Jo, bandte Per, det var han; for det var ingen Maade at behandle Folk paa. — »Ja, saa kjender du jo Akkorden,« sagde Trolden, og i det samme var han oppe af Bænken; Kniven havde han ved Haanden, og Hænder havde han paa Skaftet, og Handelav havde han ogsaa; saa det var i en Haandevending, at Klæderne var trukne af Per, og en bred Rem var skaaret ud af hans

Bug, og en af hans Bag, og Peber og Salt var drysset i de blodige Saar, og han var smidt paa Porten. Saa elendig og pinefuld som han var, maatte han da nu se at finde Vejen hjem. Den var meget længere; end han havde trot. Der gik mange Dage, inden han fandt hjem, og han maatte da ligge syg længe efter.

Og det var en daarlig Trøst, han fik dèr hjemme; for alle sagde de, at han havde naturligvis baaret sig galt ad og været studs imod Husbonden, som blot vilde sætte ham paa Prøve. Saadan en Tjeneste, hvor man kunde faa en Skjæppe Sølvpenge i Halvaarsløn, den var ikke til at kimse ad. Og Povl gav sig strax paa Vej og vilde se at faa den ledt op. Han forsynede sig med en god Madpose og fulgte den Vej, Per sidst kom fra, og han var da ogsaa saa heldig at møde hans forrige Husbond, der kom kjørende. Manden holdt stille og spurgte Povl om, hvor han skulde hen; og da han hørte, at han var ude og søge Tjeneste, saa tilbød han ham den hjemme hos sig og kom da frem med hele Remsen. Povl slog strax til og kom hjem med ham. Han holdt ud i tre Dage og sled og slæbte for Bjærgtrolden, uden at faa enten vaadt eller tørt. Men da der endnu den fjerde Morgen stod den samme Spiseseddel over Døren, saa tabte Povl ogsaa Taalmodigheden og gav ondt af sig; og han fik da selv samme Konfekt, som Per havde faaet, og kom langt om længe hjem igjen i en ynkelig Maade: med en Rem af sin Bug og en Rem af sin Bag og Peber og Salt i Saarene.

Nu gik da de to gamle der hjemme og salvede og lappede paa deres to Sønner og bandede den ugudelige Husbond, som havde handlet saa ilde med dem. Imens gik Tosse-Hans omkring og sagde ingen Ting. Men med ét saa en Morgen var han strøget afsted, ingen vidste hvor hen. Selv vidste han nok, hvor han

vilde hen, for han tog lige den samme Vej, som Per og Povl før ham havde taget, og det hændte sig da hverken værre eller bedre, end at hen ad Aften saa mødte han Trolden, som kom kjørende hen ad Vejen. Han holdt stille og spurgte Hans, hvor han skulde hen. Ja, han skulde da ud at søge sig en Tjeneste. »Da er jeg lige ude for at fæste en Karl,« siger Manden; »vil du kanske tjene mig?« — »Hvad er Lønnen?« siger Hans. »Jeg giver en Skjæppe gode Sølvpenge i Halvaarsløn,« siger Manden, »det er en god Løn, véd jeg; jeg vil gjærne have, at mine Folk altid skal være glade og vel fornøjede, ligesom jeg selv er. Derfor gjør jeg den Aftale forud med mine Folk, at hvem af os der bliver først vred, ham skal der skæres en Rem af hans Bug og en Rem af hans Bag, og der skal strøs Peber og Salt i; og dersom det skulde være mig der blev først vred, saa faar Karlen strax sin Løn og kan gaa, hvor han vil; men dersom det er Karlen, der gjør sig vred, saa maa han skruppe af med, hvad han har faaet.« — »Ja, vi kommer nok godt ud af det sammen,« siger Hans. »Det tænker jeg med,« sagde Trolden, og saa gren han, saa Hans kunde se alle hans sorte Hugtænder. »Saa bliver du hos mig, til Kukmanden kommer,« siger han; »til den Tid er vort Fæstemaal ude, hvis vi ikke forinden bliver enige om andet. Og hver Morgen, naar Hanen galer, maa du strax tage fat paa dit Arbejde, og du maa passe at gjøre alt, hvad jeg siger dig.« Det skulde han nok, sagde Hans, og han kom op i Vognen, og saa kjørte de hjem i Troldens Gaard. Nadver var der ingen Tale om; Hans fik det samme Kammer anvist, som hans to Brødre havde haft, og dèr sov han sødelig den Nat.

Om Morgenen Klokken sex galede Hanen, og Hans stod strax op og gik paa Loen, som det var sagt ham. Da det

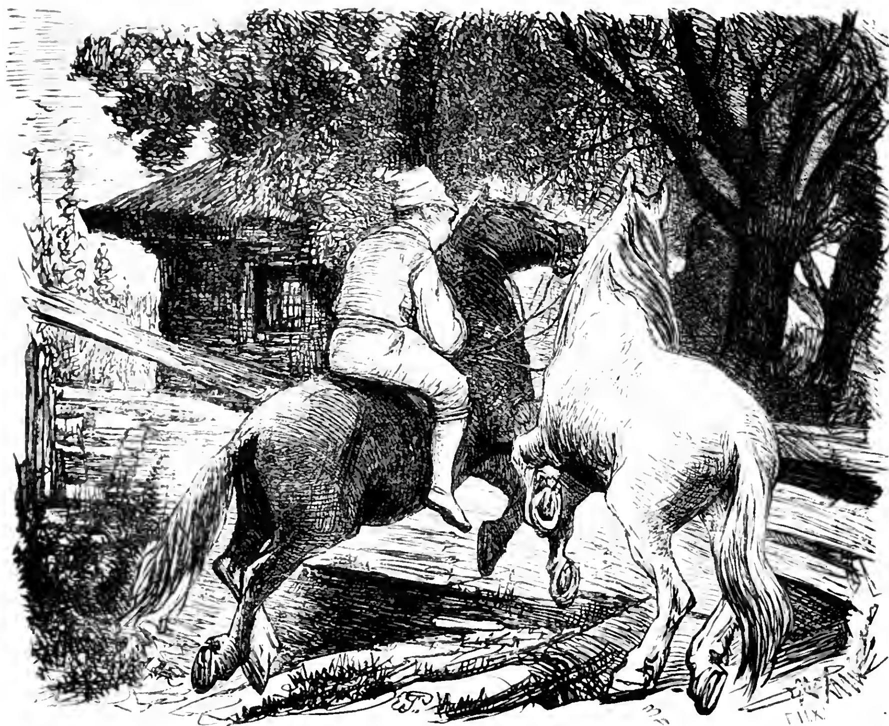
havde varet en Time, uden at nogen kaldte ham ind til Davre, saa gik Hans over i Stuen, og dèr fandt han hele den kjønne Familie; Trolden sad for Bordenden, Kællingen sad i Skorstenen, og alle Ungerne reves og sloges ude paa Gulvet.« God Morgen!« sagde Hans, »det er nok Davretid.« — »Den stod der ikke noget om i Akkorden,« sagde Trolden,« men hvad staar der over Døren i Dag?« Hans var ikke meget flink til at læse, men han fik det da stavet og lagt sammen, at der stod: »Ingen Mad i Dag; men i Morgen.« — »Der er længe til i Morgen,« sagde Hans; »den Tid den Sorg.« — »Du kan jo holde dig til Rugen,« sagde Trolden, og saa grinede han. De var just ved at tærske Rug den Gang. Hans gik da ud paa Loen igjen, og han tarsk, og han rensede, og ved Middagstid fyldte han en Tønde Rug i en Sæk og bar den hen til en Kromand dèr i Nærheden. »Min Husbond og jeg har det saadan med hinanden,« sagde Hans, »at jeg faar ingen Føde hjemme; jeg skal holde mig til Kornet, har Husbond sagt. Nu kan du vel koste mig for den Tønde Rug.« Ja, det var Kromanden meget villig til, og Hans fik et rigtig godt Maaltid, og han fik baade sin Madpose og sin Legel godt fyldte. Saa gik han hjem igjen og tarsk videre. Saadan gik den første Dag, og den anden og den tredje gik lige saadan. Der stod altid det samme over Døren, men Hans var lige glad og fornøjet, og der var ikke en sur Mine at se paa ham. Hver Morgen spurgte Trolden: du er da ikke vred? Hans!« Og Hans svarede: »Nej, Husbond! hvad skulde jeg være vred for? Jeg har det jo saa meget godt.« Det kunde Trolden ikke blive klog paa.

Saa den fjerde Morgen kommer Hans ind, og Trolden viser ham igjen, hvad der staar over Døren. Det er lige det selv samme som de andre Dage. Men Hans er lige glad og vil gaa

til sit Arbejde. »Er du ikke sulten? Hans!« siger saa Trolden. »Nej, det kan jeg ikke sige,« svarede Hans. »Har du nu ingen Ting faaet i de tre Dage?« spør Trolden. »Jo,« siger Hans, »jeg har ikke manglet nogen Ting. »Jeg har holdt mig til Kornet, saadan som Husbond sagde. Der er en Mand i Byen, som har givet mig baade Øl og Mad for en Tønde Korn om Dagen.« — »Hvad for noget!« skreg Trolden. »Ja I er vel ikke vred for det? Husbond!« siger saa Hans. »Næ—æ! Næ, vist ikke!« siger Trolden; »men nu er det bedst, du kommer til noget andet Arbejde. — Vi skulde ogsaa have tilpløjet. Læs du nu Ploven paa og kjør ud! Du kan bare følge min Hund, han kjender Vejen; og hvor han lægger sig, dèr begynder du at pløje; og saa bliver du ved med det, til Hunden gaar hjem; saa følger du efter. Det er meget nemt.« — »Ja vel! Husbond!« sagde Hans, og saa kom han til Kjørende, og Hunden løb foran ud i Marken; og hvor den lagde sig, dèr begyndte Hans at pløje. Saadan gik Formiddagen, og det blev Middag; men Hunden blev liggende; det saa' ud til, at den vilde blive, hvor den var, lige til Aften. Saa tog Hans sin Pisk og smurte paa Hunden, og den til Bens hjem ad Gaarden til. Hans snittede i en Fart Hammelrebene over, sprang op paa en af Hestene og red efter Hunden med Plovhestene, alt det Remmer og Tøj kunde holde. Da de kom nær til Troldens Gaard, saa skød Hunden Gjenvej og sprang over Havegærdet. Hans satte lige lukt bag efter den, saa Bæsterne styrtede, det ene af dem brækkede et Ben, det andet rendte sig en Staver i Livet, saa de blev liggende dèr med det samme. Trolden kom ud og saa' dette her. »Ja, jeg gjorde som Husbond sagde,« siger Hans, »jeg fulgte efter Hunden. Husbond er vel ikke vred for det?« — »Aa nej vist ikke!« siger Trolden, »kom nu ind og faa dig noget at leve af!« Han be-

gyndte at blive bange for den Karl, som gjorde alt, hvad han sagde, og var altid lige glad.

Saa fik Hans baade Middagsmad og Nadver den Dag, og

næste Morgen stod der ikke noget over Døren, men han fik sin Davre i god Tid, og han fik sin Madkasse fyldt, for i Dag skulde han ikke ud at pløje; men han skulde vogte Troldens Svin; det var et halvt Hundrede Stykker, dejlige store, fede

Svin var det. »Lad dem bare gaa, hvor de vil!« sagde Trolden, »om de saa vil rode sig helt gjennem Jorden.« — »Ja vel, Husbond!« sagde Hans, og han drev ud med Svinene. Da han var kommen et Stykke bort fra Gaarden, saa mødte han et Par Slagtere, der var ude paa Opkjøb. De syntes godt om disse fede Svin og spurgte, om de ikke var at faa til Kjøbs. »Jo saa Mænd er de saa,« sagde Hans, »jeg var just paa Vej med dem og skulde have dem solgt. I kan faa dem alle, undtagen den ene gamle So; hende skal Præsten have.« De blev snart enige om Prisen. Hans fik, hvad Penge de vilde give ham for Svinene, og saa drev de af med dem alle, undtagen den ene gamle So: den beholdt Hans, og da han kom til en stor Tørvemose, saa slog han Soen ihjel og puttede den paa Hovedet ned i Tørven, saa kun lige Halen stak op, og den skar han halvt over lige inde ved Kroppen.

Da det var bestilt, saa tog Hans sin Madkasse og gik tilbage til Troldegaarden. »Men hvor er Svinene?« spurgte Trolden. »De er gaaet lige ned i Jorden, Husbond!« sagde Hans, »saa nær som den gamle So, hende fik jeg dog stoppet saa vidt, at hun staar med Halen over Jorden. Alle de andre er langt for ude.« Trolden fór afsted ud med Hans til Tørvemosen og tog et Tag i Halen paa den gamle So, saa Halen gik af, og Trolden gik baglængs i Tørvemosen. Han kom dog snart paa Benene og sprang omkring og ledte efter alle sine Svin; men de var jo langt for ude, som Hans sagde. — »Husbond er da ikke vred for det Uheld?« spurgte Hans. Og Trolden maatte jo sige nej, vist var han ikke. Der var jo ikke noget at være vred for. Men han var svært kjed ad det alligevel.

Nu gik der nogen Tid, Hans gik og havde gode Dage, Trolden turde ikke ret tro ham til nogen Ting, han gav ham

hans Føde og sagde, han skulde bare muge under stort og smaat. »Hvad er det?« sagde Hans. »Det er jo Kør og Faar,« sagde

Trolden. »Naa saa!« sagde Hans, og han mugede, og der var ikke noget at sige paa ham.

Saa var det en Dag, Trolden og hans Kone de var budne til Bryllup hos en anden Troldefamilie, der bode et Stykke Vej

borte. Saa om Morgenen siger Trolden til Hans: »Nu trækker du Stadsvognen frem og smører den godt alle Vegne.« — »Det skal jeg,« siger Hans; og han faar Tjærekanden fat, og han smører, og saa gaar han ind og melder Trolden: »Nu er den smurt alle Vegne, Husbond, baade ude og inde og mest dèr, hvor vor Fa'r skal sidde.« — »Er du gal?« skriger Trolden, og da var han nær bleven vred; men han tog sig dog i det og sagde, at det var ikke Meningen: Vognen skulde kun smøres i Hjulnavene. Nu maatte Hans gnide den godt af igjen alle andre Steder. »Naa saadan!« sagde Hans, »men det sagde Husbond ikke før.« De kom da paa Vognen og afsted, Trolden og Troldkællingen, og Hans kjørte for dem. Saa paa Vejen siger Trolden Hans Besked om, hvad han har at passe den Dag. »Du kan nu tage og fylde den gamle Brønd,« siger han, der kunde ellers nogen af Børnene gaa hen og falde i den.« — »Det skal jeg,« sagde Hans. »Og lad mig se, du er god ved Smaafolkene!« (Saadan kaldte han nu sine Troldunger). »Ja vel, Husbond!« sagde Hans. »Og den lille maa du holde godt tør, og du maa gjøre ham ren baade udvendig og indvendig.« — »Det skal jeg nok,« sagde Hans. Vejen, de kjørte ad, var kun i daarlig Stand, der var saa mange Stød og Huller i den, som de nu fik at føle. »Og saa denne Vej, Hans; den maa du gjøre noget ved til i Aften, vi skal hjem,« siger Trolden, »og fylde alle Hullerne med stort og smaat.« — »Det skal jeg nok, Husbond!« sagde Hans. »Og saa kommer du og henter os ved Aftenstid,« siger Trolden; »du skal ikke gjøre videre Ophævelser i Selskabet, men bare komme ind i Gildestuen og kaste et Par gode Øjne til mig; saa véd jeg, du er der.« — »Ja vel, Husbond!« sagde Hans. »Og saa maa du sørge for, der er Lys og Ild paa Gaarden, naar vi kommer hjem, saa vi kan se at kjøre ind, og saa vi kan have

noget at varme os paa der hjemme,« siger Trolden. »Det skal ske, Husbond!« sagde Hans. Og saa var de ved Gildesgaarden, Trolden og Troldkællingen kom af Vognen og Hans skyndte sig tilbage. Der var jo saa meget, han skulde have udrettet i den Dag.

Han huskede først paa, at han skulde være god ved Smaafolkene, og derfor tilsagde han alle de Husmandsfolk, han kom forbi, at de skulde møde paa Troldegaarden ved Middagstid med Reb og med Sække. Og da de saa kom, lukkede Hans alle Loer og Lader op og sagde, at de skulde kuns frit tage dèr ud af, hvad de vilde. Saadan havde Husbond befalet. Og de lod dem det ikke sige to Gange, saa det svandt jo godt baade med Korn og med Sæd. Saa skulde han jo fylde den gamle Brønd; men Trolden havde ikke talt om, hvad han skulde fylde den med. Da han derfor havde kastet nogle Skovlfulde Jord i den, men det forslog ikke noget, saa gik han ind i Huset og tog for Haanden alt, hvad han fik fat paa: baade Borde og Bænke og Dyner og Senge og Skabe og Dragkister, og det kom ned i Brønden alt sammen. Saa hev han Stene og Jord oven paa, og saadan fik han den fyldt, saa det var en Lyst at se paa. — Saa var der den lille Troldunge, der skulde gjøres ren baade udvendig og indvendig og siden holdes godt tør. Hans fik ham ud ved Brøndtruget og skurede ham ordentlig udvendig med en Karskrubbe; derpaa skar han ham op og gjorde ham helt ren indvendig ogsaa; og saa hængte han det, der var tilbage af Ungen op i Skorstenen til Tørre. — Nu var det alt jo godt bestilt. Saa skulde han jo fylde Vejhullerne med stort og smaat. Det vidste han jo, hvad var. Saa tog han en Kniv og en Øxe, og saa gik han ind i Faarehuset og skar Halsen over paa alle Faarene, og ind i Kostalden og slog alle Kørene for Panden, og

saa læssede han dem paa Vognen, til at fylde Vejhullerne med, efterhaanden som han kom frem. Men han skulde jo have nogle gode Øjne, at kaste til Husbond. Han var ikke rigtig vis paa, hvilke der var de bedste: enten Koøjnene eller Faareøjnene, derfor fyldte han sine Lommer med nogle af hver Slags. Saa sørgede han ogsaa for, at der kunde være Lys og Ild paa Gaarden, til de kom hjem, og saa kjørte han da afsted, for at hente Folkene.

Der var en stor Forsamling ved det Troldebryllup. Der var Trolde med Hale og Trolde uden Hale, der var dem, der havde to Haler, det var de allerfornemste, og ved saadan en højtidelig Lejlighed saa bar de Halerne uden paa Klæderne. Det varede noget, inden Hans kunde faa Øje paa sin Husbond i al denne Myller, men saa sendte han ham ogsaa strax et Par gode Øjne lige i Hovedet. Trolden vidste ikke, hvad det betød, eller hvor de kom fra, saa Hans maatte blive ved at kyle den ene Nævfuld Øjne paa ham efter den anden, inden han fik Øje paa ham. De Øjne gav ellers en slem Forstyrelse i Laget, for der blev jo danset, og hvor de Øjne faldt for Fødderne af dem, dèr gled de ud Par efter Par og faldt oven paa hinanden, saa det var næsten ikke til at faa dem redet ud fra hverandre igjen. Omsider saa' Trolden da Hans, og saa kom han ud, og Kællingen med, og de kom paa Vognen, og saa kjørte de. »Men hvad var det for noget, du kastede med? Hans!« sagde Trolden, »det saa' mig ud som Koøjne og Faareøjne.« — »Det var det ogsaa, Husbond!« sagde Hans, »jeg gjorde jo, som Husbond havde sagt, og kastede nogle gode Øjne til jer, og jeg tog af de bedste, jeg vidste.« — »Hvor har du faaet de Øjne fra?« raabte Trolden. »Dem har jeg taget af Kreturet,« sagde Hans, »hvor skulde jeg ellers faa dem? — Men Husbond er da vel ikke vred

for det?« — »Aa Sludder!« sagde Trolden, »hvad skulde jeg være vred for!«

Saa kjørte de videre, til de kom til Hullerne og Slagene i Vejen. Blødt var det at kjøre paa, men det var endda værre hjem end ud, og de var lige ved at vælte. »Men hvad er det, du har gjort ved Vejen? Hans!« siger Trolden. »Jeg har fyldt alle Hullerne, saadan som Husbond sagde,« svarede Hans. »Det er jo det bare Kjødmad, vi kjører i,« siger Trolden. »Ja, vel er det saa,« siger Hans, »jeg tog jo baade stort og smaat, saadan som Husbond havde sagt. Jeg syntes nok, det var Synd for Kreturet; men jeg maatte jo gjøre det. Det er Husbond da vel ikke vred for?« — »Vred?« sagde Trolden, »jeg tror du er gal; hvad skulde jeg være vred for?« — »Nej, det véd jeg heller ikke,« sagde Hans, og saa kjørte de videre.

Da de kom nærmere til Gaarden, saa' de først et rødt Skin paa Himmelen, som om Solen stod op, men snart saa' de den klare Lue staa op i Sky. »Men hvad er det?« raabte Trolden, »Gaarden brænder jo!« — »Ja,« sagde Hans, »Husbond vilde jo have, der skulde være Lys og Ild paa Gaarden, naar I kom hjem, saa vi kunde se at kjøre ind og have noget at varme os paa der hjemme. Saa lagde jeg Ild i den vestre Længe, inden jeg kjørte hjemme fra. — Det er Husbond da vel ikke vred for?« — »Sludder med vred!« skreg Trolden, »kjør til for Satan! Du forstaar ogsaa alting galt i Dag.«

Da de kom til Gaarden, var der jo baade Lys og Varme, og den vestre Længe brændte helt ned; men det var stille Vejr, saa der slog ikke Ild i de andre Længer. Trolden kom da ind i Stuen. »Men hvordan er det, her ser ud!« raabte han. »Hvor er alt Bohavet henne? Hvem har flyttet det ud?« — »Det har jeg fyldt i Brønden,« sagde Hans; »Husbond sagde ikke, hvad

den skulde fyldes med; saa tog jeg, hvad der var næst for Haanden. Det er Husbond da vel ikke vred for?« — »Næ! Næ! Næ! Jeg er ikke vred,« sagde Trolden; »men du kunde da vide, at du skulde fylde Brønden med Sand og Jord og Grus.« — »Ja, det talte Husbond ikke noget om,« sagde Hans.

Saa kom Troldungerne farende, hylende og tudende; de havde gjemt sig i et Hus uden for Gaarden; de var nok blevet bange for Hans, da han gjorde den lille Broder ren. »Men hvor er lille Satan?« sagde Troldkælling (det var nu det Kjælenavn, de havde til den mindste). »Ham har jég hængt op i Skorstenen,« sagde Hans, »at han kunde holde sig godt tør. Og jég har ellers gjort ham godt ren baade udvendig og indvendig ogsaa, lige som Husbond sagde, jeg skulde.« Kællingen fór da ud i Skorstenen, og Manden bag efter, og dèr blev da en Jammer over al Maade, da de saa', hvordan der var handlet med deres lille Satan. »Husbond er da vel ikke vred for det, hvis jeg skulde have taget fejl?« sagde Hans, »jeg gjorde jo, hvad der var mig sagt.« — »Nej, vist er jeg ikke vred,« sagde Trolden; »men du er rigtig nok meget enfoldig. Nu har jeg heller ikke mere at give dig at bestille: Kretur er her ikke noget af, og her er hverken Korn at tærske eller Sæd at saa. Du kan derfor gjærne rejse strax, og din Løn kan du faa med det samme.« Men det vilde Hans ikke. »Nej!« sagde han, »jeg har det saa godt her, saa jeg vil ikke skifte i Utide: ikke før Kukmanden kommer, som Husbond og jeg var enige om fra først af.« — »Ja, gaa nu hen og læg dig! Hans!« sagde Trolden. »God rolig Nat, Husbond! sagde Hans, og saa gik han paa sit Kammer.

Men da Trolden blev ene med sin Kone, saa brød det løs: »Hvad skal jeg dog gjøre med det fortvivlede Skarn! Han har

nu snart skilt mig ved alt, hvad jeg ejer og har. Aa, hvor jeg skulde give ham, naar jeg kunde faa Held til det! Men jeg hænger fast i mine egne Ord, og han hænger sig i dem, saa det svier mig til Marv og Ben.« — »Jeg tror dog, jeg véd Raad,« siger Kællingen, »til, hvordan vi skal blive af med ham. Han skal jo rejse, naar Kukmanden kommer. Det er der jo endnu længe til. Men nu skal vi narre ham. Du skal tjære mig helt over, og saa vælter jeg mig i Fjer, og saa hjælper du mig op i vor store Abild; dèr skal jeg sidde og kukke, saa han tror, det er Kukmanden, der er kommen.« — »Ja, du er en klog Kone,« sagde Trolden, »det skal vi gjøre.« Saa sov de paa det den Nat.

Næste Morgen, som Hans sad med Trolden ved Davrebordet — Konen var ikke inde —, saa begynder det ude i Abildgaarden: Kukkuk! Kukkuk!« Hører du?« siger Trolden, »dèr har vi Kukmanden.« — »Det maa jeg se,« siger Hans og springer op, »jeg maa altid ud og se den første Gjøg hver Sommer.« Og han ud i Abildgaarden, og en stor skarp Flintesten har han faaet fat paa, og den driver han op i Panden paa Kællingen, der sidder og kukker, saa hun dratter ned af Træet og brækker sin Hals. »Kom og se! Husbond!« raaber Hans, »det var da en løjerlig Gjøg, den.« Saa kom Trolden farende ud og saa' sin Kone ligge død under Abilden. Og han til at bande og gale, saa Gnisterne føg af hans Øjne. »I er da vel ikke vred? Husbond!« sagde Hans. Men nu kunde Trolden ikke styre sig længer. »Din Helvedes Brand!« skreg han, »jeg er saa vred og saa gal, saa jeg kunde fare og flyve i Flint. Du har ødt mine Heste, du har ødt mine Svin, mine Kør, mine Faar; du har ødt mit Bo og halv brændt min Gaard, du har myrdet mit Barn og min Kone med. Hu, hu, hu!« Og han rystede og skjælvede, saa arrig var han.

»Ja, saa maa det jo gaa efter Akkorden,« sagde Hans, og han fik Kniven frem og skar en bred Rem af Troldens Bug og en bred Rem af hans Bag og strøde Peber og Salt i, og nu gik han ind og tog den Skjæppe Sølvpenge, han havde til gode, og saa skyndte han sig hjem til sin Fader og sin Moder og sine to Brødre, og de blev rige Folk alle sammen og hørte aldrig mere til Trolden i deres Dage.

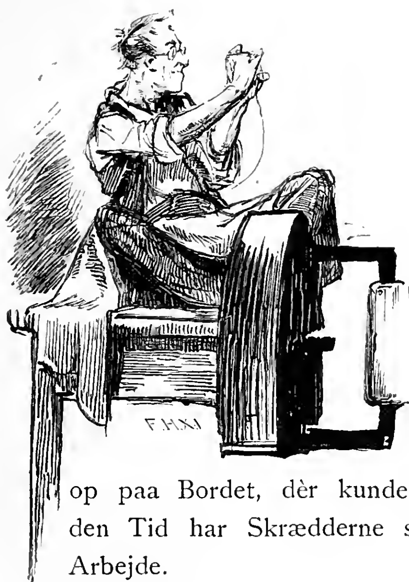

Gamle Mette.

Med Tegning af Carl Thomsen.

To Mænd gik en Aften fra Gilde; saa kom de forbi en Kirkegaard. Saa saa' de noget hvidt røre sig der inde. De tog Benene med sig og kom hjem i en Fart og krøb ned under Dynerne. Da de havde faaet udsovet næste Dag, gik de sammen op til Degnen og sagde ham, at de havde set et stort hvidt Spøgelse oppe paa Kirkegaarden. »Det skal I aldrig kære jer om,« sagde Degnen; »det gjør ingen Fortræd; det er ikke andet end gamle Mette, der gaar igjen. Hun maa nu gaa saadan, fordi hun aldrig vilde ofre noget klækkelig, mens hun levede.«

De to Mænd gik hjem med den Besked, og de skrev sig den bag Øret, og de fortalte den videre. Og det hjalp godt paa Degnens Offer. — Han havde for Resten selv haft en hvid Ged tøjret paa Kirkegaarden; men den skilte han sig ved strax efter, for at Mette ikke skulde gjøre den Fortræd, eller kanske for at den ikke skulde gjøre Mette Fortræd. —

Skrædderne paa Bordet.

Med Tegning af Erik Henningsen.

En Gang var der tolv Skrædderе, som sad paa en Bænk og syde. Saa kom der en So ind ad Døren og aad de elleve. Men den tolvte sprang op paa Bordet, dèr kunde Soen ikke naa ham. Siden den Tid har Skrædderne siddet paa Bordet med deres Arbejde.

Den halte Skrædder.

Med Tegning af Erik Henningsen.

Der var en Gang en krøbbel (vanfør) Skrædder, som gik om at sy, som det bruges ude paa Landet. Saa kom han ogsaa til en Præstegaard, hvor han skulde arbejde i nogle Dage. Men dèr blev han syg og døde. Det var midt om Vinteren, og Præsten var kuldskær og ikke meget for at gaa ud i de Dage. Saa siger hans Avlskarl til ham: »Naar Far vil laane mig sin Kjole og Krave, saa kan jeg godt kaste Muld paa den krøble

Skrædder.« Det gik Præsten ind paa; Karlen kom i Kjolen og ud til Graven. Ved den første Skovlfuld Jord sagde han: »Af Jord est du kommen;« ved den anden sagde han: »Til Jord skal du blive;« og ved den tredje: »Af Jorden skal du igjen opstaa, — men tre Dage før alle de andre.«

Da Karlen kommer hjem, siger Præsten: »Det var galt, Per, at jeg glemte at lade dig vide, hvad du skulde sige over Graven.« »Det skal Far aldrig fortryde paa,« sagde Karlen, »jeg har tit været med og hørt det, saa jeg kunde det godt nok.« — »Ja, hvad sagde du da?« spurgte Præsten. Karlen gav ham fuld Besked derom. »Ja,« sagde Præsten,« det første var godt nok, og det andet ogsaa; men det tredje var jo galt. Det kan blive mig en dyr Spas.« — »Nej,« siger Per, »det var ret nok; for paa Dommedag bliver der jo en saadan·Renden af Folk, der vil til Himmerig, saa om den krøble Skrædder skal komme tids nok, maa han da have de tre Dages Forspring.«

Ligtalen.

Med Tegning af Carl Thomsen.

Der var en Gang en rig Gaardmand, som havde et meget slemt Ord paa sig. Man sagde, at han havde gjort meget ondt og aldrig noget godt i alle sine Dage, og han var ikke kommen til sin Rigdom paa en ærlig Maade.

Saa døde han. Nu var hans Enke bange for, at Præsten skulde holde en skrap Ligtale over ham, og det vilde hun nødig have. Saa gik hun til Præsten. »Det er vel ikke alt godt, hvad I har hørt om min salig Mand,« sagde hun, »men jeg vilde dog saa gjærne have en rigtig god Ligpræken over ham.« — »Saa-

dan som han har levet!« sagde Præsten. »Ja, men nu er han jo død;« sagde Enken, »og jeg havde da tænkt, at vor Far skulde have vor bedste Fedestud, naar han vilde holde en pæn Ligtale over ham.« — »Ja, vi er jo alle Mennesker,« sagde Præsten! »send mig den Stud! saa skal jeg se, hvad jeg kan gjøre.«

Saa var Enken glad, og Studen kom hen i Præstens Stald som en Sjælegave fra den afdøde; og Præsten var inde at se paa den og føle paa den, og han syntes rigtig godt om den, og han fik ogsaa bedre Tanker om den salig Mand, som havde lagt den til og fodret den op.

Men Degnen dèr i Sognet han var et misundeligt Skarn. Han tog det meget ilde op, at Enken havde betænkt Præsten saa rigelig — han kunde jo nok vide, hvad Meningen var med det —, men ham havde hun slet ikke vist nogen Villighed. Han skulde nok lade sig nøje med de fire og tyve Skilling, der tilkom ham for det fattigste Lig. Det var ikke til at udholde; og han lagde sit Hoved i Blød, for at finde paa Raad til at hævne sig baade paa Præsten og paa Enken. Degnen kunde dog ikke finde paa noget; men han havde en Karl, som var et forslagent Hoved; ham talte han til om Sagen. »Det skal jeg nok klare,« sagde Karlen.

Dagen efter skulde Begravelsen gaa for sig; der var jo stort Følge med den rige Mands Lig, Kisten blev sat ned i Graven, og Præsten stod for den ene Ende, færdig til at holde sin Tale, Enken stod lige ved, for at høre hvert Ord. Saa kommer Degnens Karl løbende og hvisker til Præsten: »Far! den fede Stud er død!« — »Saa til Helvede!« sagde Præsten, og i det samme kastede han den første Spadefuld Jord paa Kisten. »Hvor skal vi gjøre af ham? Far!« hviskede Degnens Karl. »Ned i Jorden med ham!« sagde Præsten, og saa smed han

den anden Spadefuld Jord paa Kisten. »Skal vi flaa ham først? Far!« hviskede Degnens Karl. »Til Helvede baade med Hud og Haar!« sagde Præsten, og saa smed han den tredje Spadefuld Jord paa Kisten. »Amen!« raabte Degnen, og saa kastede Graverkarlene Graven til, og der blev ikke holdt mere Ligpræken end den samme.

Guldfuglen.

Med Tegninger af Hans Nik. Hansen

Der var en Gang en Konge og en Dronning, de havde tre Sønner. Hvad de to ældste hed, det kan være det samme; men den yngste hed Alexander. Da de tre Prinser endnu var

smaa, saa døde Dronningen deres Moder; og Kongen deres Fader tog sig det saa nær, at han faldt i en svar og underlig Sygdom. Han var ved sin fulde Samling, men han kunde hverken røre Haand eller Fod. Saadan laa han længe og kunde hverken leve eller dø, og ingen Læger eller kloge Mænd kunde hjælpe ham. Saa til sidst var der en Vismand, som de havde hentet fra et fremmed Land langt borte, han sagde, at der var dog en Mulighed for, at Kongen kunde komme sig, om det end vilde vare længe, før det kunde ske. Han gav Kongen en lille Podekvist og sagde, at den skulde de pode paa en Abild i Haven, og den Abild maatte de pleje og passe paa det bedste; for fra den skulde Hjælpen komme.

Den lille Kvist slog godt an og blev snart til et smukt lille Træ, og tre Aar efter Podningen satte Træet sin første Blomst. Den lignede ingen andre Blomster, men saa' ud, som den var af det pure Guld. Nu tænkte da Kongen og alle andre, at derfra skulde Hjælpen komme: naar den Blomst satte Frugt, og Frugten blev moden, og Kongen fik den at spise, saa skulde han nok blive frisk igjen. Men St. Hans Nat, da Blomsten var helt udsprungen, saa blev den borte; der maatte nogen have plukket den af, hvem det saa var. Det blev da en gruelig Sorg; men der var jo intet derved at gjøre, andet end at vente til næste Aar. Imidlertid blev der rejst et højt Gitter om det kostelige Træ; hverken Mennesker eller Dyr kunde komme over det, og Kongens Gartner alene havde Nøglen til Gitterporten. Og næste Foraar knoppedes og grønnedes Træet paa ny, og igjen satte det kun en eneste Blomst, der skinnede som det pure Guld. Men St. Hans Nat blev den Blomst ogsaa borte, og ingen kunde forstaa, hvordan det var tilgaaet. Da blev der atter stor Sorg og Jammer baade paa Slottet og i det hele Land.

Aaret gik, og næste Foraar bar Træet atter en eneste Guldblomst. Nu var Kongens ældste Søn sexten Aar gammel, og han sagde da til sin Fader, at denne St. Hans Nat vilde han vaage ved Træet, at ingen skulde bryde Blomsten. Og han sad ogsaa under Træet fra Aften til Morgen; men da det dagedes, saa' han, at Blomsten var borte. Og der blev igjen Sorg og Jammer over det hele Land.

Næste Aar — det var nu det sjette siden Kongen blev syg — satte Guldabilden som den kaldtes, igjen sin ene Blomst. Denne Gang vilde Kongens anden Søn vaage; han var halvandet Aar yngre end sin Broder og nu halvsextende Aar. Han sad ogsaa under Træet St. Hans Nat igjennem; men om Morgenen var Blomsten borte, uden at han havde mærket nogen Ting.

Det syvende Aar skød Træet paa ny og satte Guldblomst; og denne St. Hans Nat vilde den yngste Kongesøn Alexander da vaage over den. Han var nu femten Aar gammel. Han satte sig ikke under Træet, men han krøb op og satte sig i det lige under den dejlige Guldblomst, som han ikke et Øjeblik tabte af Syne. Saa lige ved Midnat kom en Fugl flyvende mellem Træets Grene og nappede Blomsten i sit Næb; men i det samme greb Alexander til og fik fat i Fuglens Hale. Den smuttede ham dog ud af Haanden, saa han beholdt kun en Fjer. Han løb da op paa Slottet og meldte, hvad der var sket, og viste Fjeren frem, og da de skulde se paa den, saa straalede den, som om den var af det pure Guld; aldrig havde man set Mage til Fjer.

Nu vidste man ikke bedre end at sende Bud efter den samme Vismand, som havde givet dem Podekvisten og lovet Kongen Bedring ved den; og han kom ogsaa og fik at høre, hvordan det var gaaet med Guldabildens Blomster, og han fik

Fjeren at se af den Fugl som hver St. Hans Nat havde brudt Blomsten af. Da sagde han: »Ja, nu er der kun ét, der kan skaffe Kongen hans Helbred igjen; men det er ogsaa sikkert, om det kun kan faas. Naar Kongen hører den Guldfugls Sang, saa bliver han strax frisk. Men den Fugl bor i et Slot mange Tusende Mile borte, langt øster paa ved Solens Opgang.«

Da Kongesønnerne hørte det, saa sagde strax den ældste, at den Fugl vilde han hente, om den saa var ved Verdens Ende, og han vilde skaffe den, enten den saa skulde kjøbes eller røves. Han blev da udstyret ganske som han vilde, fik et prægtigt Følge af Junkere og Tjenere og Rideknægte og en styrtende Mænge Guldpenge. Han red saa afsted ad Østerleden fra det ene Land og til det andet. Hvor han kom frem, dèr slog han stort paa og levede højt og gav sig gode Stunder. Omsider kom han til en Stad, der laa ligesom i den dejligste Have, hvor Solen skinnede, Roserne blomstrede, og Fuglene sang hele Aaret rundt, og der var fuldt op af skjønne Kvinder og gode Vine. Dèr slog han sig til Ro og levede i Sus og Dus og slog helt af Tankerne, hvad Ærende han rejste i.

Da en god Stund var gaaet, uden at den syge Konge fik noget Bud eller Tidende fra sin ældste Søn, saa bad den anden Søn, om han ikke maatte rejse ud, for at finde sin Broder og for at hente Guldfuglen. Og han blev da udstyret, ganske som sin Broder, og han førte sig op, ligesom han, og rejste for sin Fornøjelse fra Sted og til Sted ad samme Led, som Broderen havde taget. Og saaledes kom han da ogsaa til den yppige Stad, hvor Broderen havde slaaet sig til Ro. Dèr traf han sin Broder i lystigt Lag, og han fik strax lige saa god Smag paa det Levned, dèr førtes. Og de to Brødre blev nu sammen og

svirede og turede og tænkte aldrig mere enten paa deres syge Fader eller paa den Guldfugl, de skulde opsøge.

Da en rum Tid var gaaet, og der heller ikke spurgtes nogen Tidende fra den anden Kongesøn, saa bad da Alexander sin Fader om, at han maatte rejse. Faderen vilde jo meget nødig skille sig ved sit sidste Barn; men Alexander blev ved at bede, til han endelig fik Lov. Kongen vilde nu have ham udstyret ligesom hans to ældre Brødre; men det vilde Alexander ikke vide noget af. Det var kun til Besvær og til Sinkelse, mente han, med alt det Følgeskab, og han red da afsted ganske alene og tog kun saa mange Guldpenge med, som han selv kunde føre. Han kom ogsaa raskere afsted end Brødrene; for han gjorde intet Spræl og søgte ingen Forlystelser paa Vejen, men skyndte sig fra Sted og til Sted, og saadan kom han da ogsaa til den Stad, hvor hans Brødre holdt til.

Han traf dem ogsaa begge ved et prægtigt Gilde med Dans og Sang og Bægerklang; de bød ham velkommen og sagde, at her kunde han faa det lige saa godt som de havde det, naar han blot havde dygtig Penge i Lommen. »Men det har jeg ikke,« sagde Alexander, og han sagde dem da, at han vilde ud og finde den Guldfugl, hvis Sang skulde helbrede deres Fader. Dersom de ikke vilde følge med ham, at lede efter Fuglen, saa skulde de da rejse hjem til deres syge Fader. Men det vilde de ikke høre noget om. »Rejs du bare!« sagde de, »vi har det alt for godt her. Vor Fader er snart gammel nok og skulde heller lægge sig til at dø end at kigge efter den Fugl, som dog aldrig bliver funden.«

Saa blev de, hvor de var; men Alexander biede kun Natten over, saa red han videre ad Østerleden. Men nu gik Vejen ikke gjennem blomstrende Haver og duftende Enge, men over

Ødemarker og Sandheder, over høje Bjærge og dybe Floder, gjennem Sumpe og Myrer, og saadan gik det i mange Dage, altid lige i Øst. Da havde Alexander endnu det Uheld, at hans Hest, som havde baaret ham lige hjemme fra, sank i Bløde og omkom i en Sump, og det var med Nød og næppe, han selv reddede Livet. Saa maatte han fortsætte Rejsen til Fods.

Da mødte der ham en stor rød Ræv, og den talte til ham og sagde: »Bliver du endnu ved dit Forsæt, at du vil finde den Guldfugl?« — Ja, sagde Alexander, han vilde og han maatte finde den eller ogsaa lade sit Liv. »Vil du lyde mig ad,« sagde Ræven, »saa vil jeg hjælpe dig; for jeg véd Vejen.« Det lovede Kongesønnen. »Saa sæt dig paa min Ryg?« sagde Ræven,« og hold dig godt fast i mine Øren; for Vejen er lang og den er vild, og vi maa se at komme rask afsted.« Saa satte han sig op, og Ræven fór afsted med ham over Stok og Sten, i en flyvende Fart, gjennem en Skov saa tyk og saa tæt, at ingen Solstraale kunde naa Jorden. Alexander maatte dukke sig ned for alle de Grene og Tjørne, de fór igjennem; han blev pisket og reven, saa Blodet fløď af ham; men han holdt sig godt fast hele Dagen igjennem. Saa ud paa Aftenen kom de igjennem Skoven.

Da sagde Ræven: »Se nu op, Alexander, og sig, hvad du ser!« — »Jeg ser en Stjærne ret i Øster,« sagde han. »Det er det Slot, som vi skal til,« sagde Ræven, »dèr bor Guldfuglen. Men skal det lykkes dig at faa den fat, saa maa du være mig tro og lyde mine Ord, Naar vi kommer til Slottet, saa kaster jeg Søvn paa alt, baade ude og inde. Saa rykker du et Haar af min Hale, og hver en Laas for Port eller Dør, som du holder det for, den aabner sig for dig. Saa gaar du op i Højeloftssalen, dèr hænger Fuglen og sover i et Bur af Guld;

men ved Siden af den staar et simpelt Træbur. Nu skal du tage Fuglen ud af Guldburet og sætte den i Træburet, og saa skal du skynde dig at komme ud med den til mig.«

Saa sprang Ræven afsted igjen, og snart var de ved Slottet; det var helt tækket med Guld, saa det lyste igjen. Alexander rykkede et Haar af Rævens Hale, og han gik til Slotsporten; dèr laa Vagten og sov. Og han holdt Haaret for Laasen, og Porten sprang op; og han gik op ad Trapperne, og hver Dør, han kom til, maatte aabne sig for den Nøgel, han bar; og saaledes kom han da op i Højeloftssalen; dèr hang Guldburet besat med Perler og Ædelstene, og i det sad Guldfuglen med Hovedet under Vingen. Alexander lukkede Buret op og tog Fuglen ganske varsomt; den vaagnede ikke, mens han satte den ind i Træburet; men da han skulde se, saa var hele Glansen gaaet af den, og den var graa som en Graaspurv. »Det maa være galt,« tænkte Alexander, og han tog den og satte den tilbage i sit Guldbur, greb det saa i Haanden og vilde ned ad Trappen med det. Men da vaagnede Fuglen og skreg saa det skingrede. Og derved vaagnede alle paa Slottet og Vagten ved Porten, og de kom styrtende fra alle Sider og greb fat i Alexander, og han blev bunden og ført ned i det nederste Fangetaan, mange Favne under Jorden. Dèr blev han lænket fast, og Dørene blev lukkede med Laas og Slaa. Dèr sad han nu ene i Mørket og havde Tid til at tænke paa, hvordan han havde holdt Ord og været tro og lydig mod Ræven.

Saa hørte han noget pusle, det var Ræven, som havde rodet og gravet sig gjennem Jorden. til den fandt ned til Fangetaarnet. Saa hørte han dens Stemme. »Nu er det nok bedst, at jeg splitter dig ad, du utro Alexander!« — »Aa nej, bad han,« vær ikke vred! Men se, om du kan hjælpe mig ud af

denne min Nød! Jeg vilde dog saa inderlig gjærne bringe min Fader den Fugl.« — »Ja, du er en god en at stole paa,« sagde Ræven; »men siden du beder saa kjønt for dig, saa vil jeg dog endnu hjælpe dig. Naar det nu bliver Dag, saa bliver du hentet op, og saa spørger de dig, om du vil hænges eller brændes. Saa skal du sige, du vil ingen af Delene; men naar du maa faa Guldfuglen hjem med til din Fader, saa vil du skaffe dem Guldfolen i Steden, som staar i Troldkongens Stald langt borte her fra. Og det Bytte gaar de nok ind paa.«

Det blev som Ræven sagde: da det blev Morgen, saa kom Vagten og hentede Fangen, og han kom op for Kongen, som raadede for det Slot, og saa blev han spurgt, om han vilde hænges eller brændes, fordi han havde villet stjæle den kostelige Guldfugl. »Jeg vil hverken det ene eller det andet,« sagde han, og saa fortalte han det hele: at den Fugl havde stjaalet Guldblomsterne fra hans Faders Have, og nu var der ikke andet, der kunde skaffe ham hans Helbred igjen, end naar han fik den Fugls Sang at høre; derfor var Sønnen kommen at hente den hjem til sin Fader. Og dersom de vilde love ham Fuglen derfor, saa vilde han hente Kongen dèr Troldkongens Guldfole i Steden. Den Guldhest vidste Kongen Besked om, og den havde han længe ønsket sig, saa det gik han ind paa: naar Kongen fik den, maatte Prinsen faa Fuglen med Buret af Guld. Saa blev Alexander sluppen løs, og han skyndte sig ud af Slottet, og strax uden for traf han sin Ræv, som sagde: »Sæt dig op paa min Ryg!« Og saa gik det paa ny i flyvende Fart, over Stok og Sten og gjennem tykke Skove, hele Dagen igjennem.

Saa om Aftenen siger Ræven til ham: »Rejs dig op paa min Ryg og sig, hvad du ser!« — »Jeg ser Maanen gaa op lige for,« sagde Kongesønnen. »Nej,« sagde Ræven, »det er

Troldkongens Slot, og nu er vi der strax; det er tækket med bare Kobber. Og gjør nu, som jeg siger dig! Jeg kaster Søvn paa dem alle der inde, og et Haar af min Hale aabner Porte og Døre for dig. Naar du kommer ind i Gaarden, har du Hestestalden til højre. Dèr staar Guldfolen ganske alene i et Spiltov af Sølv. Hvert andet Haar paa den er af Guld, og hvert andet af Sølv, baade paa Kroppen, i Manken og i Halen, derfor hedder den Guldfolen. Den staar helt opsadlet og optømmet med Sadel og Bidsel af Guld, besat med dyrebare Stene. Men ved Siden af Baasen hænger der et simpelt Dækken og en simpel Grime med Tovgrimeskaft. Saa tager du Sadel og Bidsel af den og lægger Dækkenet og Grimen paa den, og saa trækker du her ud med den.«

Det skulde han nok huske, sagde Kongesønnen, og saa snart de kom til Slottet, tog han et Haar af Rævens Hale og dermed aabnede han først Slotsporten og siden Stalddøren, og dèr saa' han Guldfolen staa i sit Spiltov og skinne som en Sol. Det var den skjønneste Hest, han nogen Tid havde set. Men da han nu saa' paa det dejlige Ridetøj, som passede den saa godt, saa nænte han ikke at tage det af den; men han tænkte som saa, at de var jo lige tæt ved Porten, og naar han først sad i Sadlen paa saadant et Dyr, saa skulde vel ingen kunne tage ham saa let. Og saa tog han den ved Bidselet og ledte den ud ad Stalddøren. Men i det samme den fik Hovedet uden for, saa strakte den Hals og vrinskede saa højt, saa det hørtes over hele Slottet, og i det samme smældede Porten i Laas, og saa var han fangen. Og strax kom der styrtende en hel Flok Trolde fra alle Kanter, de rev ham og kneb ham og trak af med ham op til Troldkongen. »Naa, saa du vilde stjaalet Guldfolen! »sagde han,« ja bi du kun! Nu skal du pines, som

aldrig nogen har været pint før, og du skal hundrede Gange ønske dig død, før du kommer af med Livet — Men siden du er saa flink til at stjæle, saa kunde du maaske endda slippe for bedre Kjøb og faa Guldfolen oven i Kjøbet, optømmet som den staar, dersom du kunde skaffe mig den skjønne Fru Helene, som jeg længe har ønsket mig, men aldrig har kunnet faa Fingre paa.«

»Jeg skal prøve paa det,« sagde Alexander,« og dersom det ikke lykkes mig at faa hende, saa skal jeg komme igjen og give mig i din Vold.« Det maatte han da love og sværge med sin dyreste Ed, og Troldkongen lovede at holde sit Ord og give ham Guldfolen, naar han kom igjen med den skjønne Fru Helene. Saa blev han lukket ud af Porten, og da han kom ud i Skoven igjen, saa var Ræven strax ved Haanden. Men da var den saa vred, saa Kongesønnen trode, den vilde æde ham. »Ja, nu er det nok bedst, jeg splitter dig ad, du utro Alexander!« sagde Ræven, »nu er der ikke mere ved dig at gjøre, og vi faar hverken Hest eller Fugl.« — »Jo,« sagde Alexander, »der er endnu Raad, naar du kan hjælpe mig til den skjønne Fru Helene.« Og saa fortalte han, hvad han havde maattet love Trolden, og hvad Trolden havde lovet ham.« Det er endnu den allerfarligste Færd,« sagde Ræven,« og det er aldrig værdt at prøve derpaa, for jeg kan jo ikke stole paa dig. Og glippede det for os, saa var baade du og jeg fortabte.« Men Alexander bad den saa bønlig, ikke at slaa Haanden af ham, og lovede saa vist, at nu skulde han være lydig, at Ræven til sidst sagde: »Saa sæt dig da op paa min Ryg, og lad os komme afsted!«

Saa sprang Ræven med ham over Bjærge og Bakker, over Heder og gjennem Skove, i en lynende Fart, saa Alexander ikke kunde holde sine Øjne aabne, men sad paa dens Ryg og dukkede

sig og holdt den godt fast i de laadne Øren, saa lang som Dagen var.

Saa om Aftenen siger Ræven: »Rejs dig nu paa min Ryg og sig, hvad du ser!« — »Jeg ser Solen staa op i Øster,« sagde Alexander. »Nej, det er der længe til,« sagde Ræven; »men det er den skjønne Fru Helenes Slot, som du ser; det er helt omgivet med Ildsluer. Og inden for Luerne er der et højt Staalgitter med en enlig Port paa, ved den ligger to Bjørne. Og inden for det er et andet Gitter med to Løver ved Porten, og inderst er der et tredje Gitter med to Drager ved Porten. Saa ligger Slottet dèr midt paa en Grønning, og oppe i Salen dèr hviler den skjønne Fru Helene paa en Løjbænk, og syv Møer sidder omkring hende. Hun er den allerdejligste Kvinde, der nogen Tid har været til. Hun er saadan spærret inde og forvaret, at hun aldrig skulde blive nogen Mands Brud. Nu kan jeg vel kaste Søvn paa hende og hendes Møer, paa Drager, Løver og Bjørne, men kun for en Tid af en Fjerdingtime, og Ilden kan jeg ikke helt slukke, men kun dæmpe lidt; den maa du løbe igjennem, enten det svider eller brænder. Saa løber du lige frem gjennem de tre Gitterporte, lige over Grønningen og op paa Slottet. Fru Helene har en Guldkrone paa sit Hoved, den maa du tage af og lægge paa Løjbænken, saa griber du hende i dine Arme og løber samme Vej tilbage; og det lange Haar, hun har paa, det svøber du helt om hende, for det skyr Ilden. Ellers bliver hun brændt, og Stadsen gaar af hende. Pas nu alt vel, og Lykke til! Ellers er baade du og jeg fortabte.«

Da de nu kom til Ildsluerne, saa sagde Ræven: »Løb nu!« og saa løb Alexander gjennem Ilden; den sved Haaret af ham og brændte ham Vabler paa Hænder og Ansigt; men han ænsede

det ikke, løb lige frem mellem Bjørnene, Løverne og Dragerne, som laa i den korte Blund, og saa over Grønningen og op paa Slottet, ind i Salen, hvor den dejlige Prinsesse laa mellem de syv Møer. Det løb helt rundt for ham, da han saa' hendes Dejlighed. Men han spildte ingen Tid, tog Kronen af hendes Hoved og lagde paa Løjbænken. Men da havde han nær op-

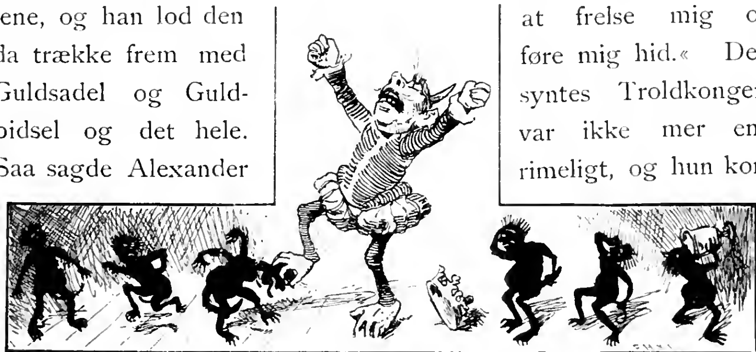
givet det hele; for i samme Øjeblik han tog Kronen af, saa var det ikke længer en dejlig ung Kvinde, men en grim og gammel Kælling at se til, og han var lige ved at slippe hende igjen. Men han mindedes sit Løfte og løb med hende, som hun var, ned ad Trapperne, og svobte Sløret helt om hende, mens han løb; skjønt han tænkte ved sig selv, at den Dejlighed kunde ingen Skade tage af lidt Ild. Saa løb han over Grønningen og

gjennem de tre Gitterporte forbi Dragerne og Løverne og Bjørnene og saa lukt igjennem Ilden, saa det sved ham om Ørene. Og lige uden for Luerne dèr stod Ræven og sagde: »Op paa min Ryg!« Saa satte han sig op og satte sin Byrde foran sig, holdt hende fast i sine Arme og greb Ræven om de laadne Øren, og saa gik det strygende der fra over Stok og Sten i den vildeste Fart gjennem mørke Skove og golde Heder, over Bakker og Bjærge, til de henimod Aften naade til Skoven uden for Troldkongens Slot. Der var ingen Tid til at vexle Ord paa den Fart, og den gik mest med lukkede Øjne; men saa meget havde Alexander dog set: at saa snart de var ude gjennem Luerne, saa havde den skjønne Fru Helene faaet sin Dejlighed tilbage.

Da standsede Ræven, og Alexander og Helene kom af dens Ryg. De var begge mere døde end levende. Men Ræven satte Mod i dem og sagde, at alt kunde endnu blive godt. Hun var nu fri fra sit Fængsel, og naar de kun begge vilde lyde hans Raad, saa skulde hun faa den ædleste Kongesøn til Brudgom, ham som havde sat Livet paa Spil for hendes Skyld. »Naar I nu kommer ind til Troldkongen,« sagde Ræven, »saa bliver han sjæleglad, og saa vil han strax holde Bryllup med Fru Helene. Og det maa hun lade som hun er vel fornøjet med. Hun bliver da sat til Højbords, og du faar ogsaa Lov at sidde til Bords med. Den Mad og Drikke, I faar, gjør jer ingen Skade; den kan I haardt trænge til. Men saa inden Gildet hæves, saa siger du, at nu vil du afsted, og saa bliver Guldhesten trukken frem. Naar saa du er kommen i Sadlen, saa maa Helene sige: at hun dog vil skjænke dig et Bæger til Afsked, og det faar hun ogsaa Lov til at bringe ud og række til dig, som du sidder paa din Hest. Da maa du være snar og gribe hende om Livet og

trække hende op til dig paa Hesten, og i det samme maa du sige: Hæv dig, Guldfole, hæv dig! Saa gaar den til Vejrs med dig, saa ingen kan øjne jer, og saadan maa du lade den fare gjennem Luften en Time, saa kan du sige: »Nej dig, Guldfole!« saa kommer I ned igjen til Jorden, og saa skal jeg nok være hos jer.«

Saa gik Alexander og den skjønne Fru Helene ind paa Troldkongens Slot, og det gik ganske som Ræven havde sagt. Troldkongen blev saa glad, at han vidste ikke, hvad Ben han vilde staa paa, og han lod strax Gildesbordet dække. Og den skjønne Helene saa' saa mildt til ham, saa han var da i den syvende Himmel. Saa, som de sidder ved Gildesbordet, siger Alexander, at nu var det paa Tiden, han rejste af Gaarde paa Hesten, han havde vundet. Troldkongen var jo ikke rigtig glad ved at skulle af med den; men han var dog glad ved Byttet med den skjønne Helene, og han lod den da trække frem med Guldsadel og Guldbidsel og det hele. Saa sagde Alexander Tak og Farvel og gik ud og svang sig i Sadlen. Saa siger Fru Helene: »Jeg maa dog byde ham en Drik til Afsked, som har vovet sit Liv, for at frelse mig og føre mig hid.« Det, syntes Troldkongen, var ikke mer end rimeligt, og hun kom

da ud med Bæger i Haand og rakte ham paa Hesten. Men i det samme greb han hende om Livet og svang hende op foran sig. »Hæv dig Guldfole, hæv dig!« sagde han, og som en Fugl fór den lige op i Luften med dem, og inden Troldkongen kom ud, var de ikke mere til at øjne. Saadan fór de gjennem Luften en Time stik i Vester. Saa sagde Alexander: »Nej dig, Guldfole!« og saa gik det ned ad igjen, til Hesten naade Jorden, og saa var Ræven strax paa Siden af dem, og de rejste da den Nat igjennem, og næste Morgen var de ved Slottet med Guldtag, hvor Guldfuglen var til Huse.

Paa Vejen dèr hen havde Ræven sagt Alexander Besked, og da han nu red ind i Slotsgaarden paa den straalende Guldfole, med den skjønne Fru Helene paa Sadelknappen, saa kom jo alle ud at se det Syn. Kongen kom ogsaa, han som skulde have Guldfolen for Guldfuglen, og han bød jo Alexander velkommen og bad ham at staa af og komme inden for tillige med den Prinsesse, han havde fundet paa Vejen. Men Alexander sagde, at han vilde ikke sidde af sin Hest, før han fik sin Fugl med Guldbur og det hele. Saa kom de ogsaa med Buret med Fuglen i, og nu sang den saa sødt, saa de havde aldrig hørt Mage. Hver Menneskesjæl maatte frydes, som hørte derpaa. Fru Helene fik Buret i Haanden og beundrede Fuglen og dens Sang. Men lige med ét saa siger Alexander: »Hæv dig, Guldfole!« Og saa farer den op i Luften med dem, lukt over Slottet og højere op, saa den var snart ude af Syne. Da de har faret saadan en Stund, saa siger Alexander: »Nej dig, Guldfole!« Saa kom de ned paa Jorden igjen langt borte fra Slottet, og dèr var Ræven strax til Stede og hilste paa dem.

»Nu maa vi skilles,« sagde den, »nu har jeg hjulpet dig, saa du har faaet alt, hvad dit Hjærte kan begjære. Paa din Bryllupsdag

kommer jeg til dig; saa maa du hjælpe mig og gjøre, hvad jeg forlanger.« Det lovede Alexander for vist, han kunde jo aldrig lønne den for, hvad den havde gjort for ham. »Saa er der endnu ét,« sagde Ræven, »og pas vel derpaa! Kjøb aldrig Galgekjød!« — Nej, sagde Alexander, det skulde han nok lade være; det mente han aldrig han kunde faa Lyst til. Og saa skiltes de; Ræven blev i Skoven, men Alexander red videre paa Guldfolen med sin skjønne Fru Helene, som holdt Buret i Haanden, og Guldfuglen sang for dem hele Vejen.

Som de nu rejste den samme Vej tilbage, som Alexander havde rejst frem — og paa den Ganger gik det jo rask og let baade over Myrer og Sumpe, over Floder og Bjærge, over Sandheder og Ødemarker — saa kom de ogsaa til den smilende Egn, hvor Staden laa, som hans Brødre ikke vilde forlade. Og da de nu kom uden for den Stad, saa møder de dèr et Følge, som drog ud til Galgebakken uden for Staden. Det var Bødlen og hans Knægte med en hel Folkeskare efter sig, som var paa Vejen ud til Galgen med to Syndere, som skulde hænges. Alexander holdt stille og saa', at det var ingen andre end hans to Brødre, som man dèr slæbte af med. Han spurgte, hvad de havde gjort; og der blev svaret, at de havde sviret og sværmet, saa længe de havde noget at betale med; men da det var sluppet op for dem, havde de stjaalet og bedraget; derfor skulde de nu hænges. Saa spurgte Alexander, om de to Syndere ikke kunde kjøbes fri, og hvor meget det skulde koste. Og han fik til Svar, at naar hver fik sit af hvad de havde stjaalet og snydt for, og Dommer og Skriver og Bødlen og hans Knægte fik hvad der tilkom dem for deres Ulejlighed, saa kunde de rejse, hvor hen de vilde. Det var mange Penge; men Alexander havde

endnu en Pung fuld af Guldpenge hjemme fra; og med den lod de sig nøje, og saa kom Strikken af Halsen paa de to Syndere, og de fulgtes til Staden med deres yngste Broder, hans skjønne Brud, hans prægtige Hest og den kostelige Fugl, som de var rejst ud for at finde.

De tog da alle ind sammen paa ét Herberge, og Alexander fortalte alt, som det var tilgaaet; og de to ældste Brødre vidste ikke al den Ære, de skulde gjøre af deres yngste Broder, som havde udført saa store Bedrifter og nu til sidst ogsaa frelst dem fra den skammeligste Død. Dèr blev de nu om Natten, og næste Morgen rejste de alle videre ad Hjemmet til. De to Brødre var nu kommet paa et Par Heste, som Alexander havde kjøbt til dem, og de blev vèd at takke og prise ham for al hans Godhed imod dem.

Saa var det en Dag i Middagsstunden, det var hedt og lummert ude i Solen, da holdt de Rast inde i en Skov. De havde jo Rejsekost med sig, og de holdt Maaltid. Saa saa' de to andre Brødre deres Snit til at komme Sovedraaber i Alexanders og i Fru Helenes Drik, saa de begge faldt i en dyb Slummer. Saa tog de deres unge Broder og bar ham bort, bandt en tung Sten om Halsen paa ham og styrtede ham ned i et Kjær, der var i Skoven.

Derpaa lagde de sig ned og lod som de sov, til Helene vaagnede og savnede sin Brudgom. Brødrene lod nu som de ingen Ting vidste. De havde ogsaa sovet, sagde de, Alexander var enten røvet eller bortført af Dyr eller Trold. De lod som de ledte efter ham, men da han ikke blev funden, saa sagde de til Prinsessen, at nu kunde hun følges hjem med dem til deres Fader, naar hun vilde love og sværge, at hun ikke vilde nævne

Alexander for hans Fader. Nu var det dem, som havde hentet Fuglen og dertil baade Hesten og hende. Om Alexander vilde de intet vide, og han maatte ikke nævnes. Vilde hun ikke hellig sværge dem det til, saa tog de hende strax af Dage. Deres Fader vidste jo intet om hende; saa ingen vilde savne hende.

Da lovede hun og svor, at hun ikke vilde mæle et Ord om Alexander. Saa satte de hende paa Guldfolen og gav hende Guldfuglen i Haanden, og saa red de hjemad. De kom til deres Fader; han laa endnu syg, som da de forlod ham. Men han blev jo sjæleglad, da han saa' sine to Sønner igjen. Og da de fortalte ham, at her havde de Guldfuglen, hvis Sang skulde helbrede ham, og dertil en mageløs Hest med Guldhaar og Sølvhaar og saa den skjønneste Prinsesse der var i hele Verden, saa lovede han dem jo højt for deres Tapperhed og Dygtighed og mest for al den Kjærlighed, de havde bevist ham.

Guldfuglen blev bragt ind til den syge Konge, men den sad tavs i sit gyldne Bur og vilde ikke give et Kny fra sig. Den skjønne Fru Helene blev bragt ind for Kongen; hun kyssede hans Haand, men hun mælede ikke et Ord, hvad han saa sagde til hende. Hun græd kun, men svarede intet. Hun kom da op i Hojeloft og fik prægtige Kamre at bo i og Terner til sin Opvartning; men hun sad bestandig paa den aabne Svale med Haand under Kind og Taarer i de smukke Øjne. Guldfolen kom paa Stald; men den vilde hverken æde eller drikke, og der fik ingen Lov at komme op i Spiltovet til den; naar nogen kom den nær, saa var den færdig ved at slaa Stalden ned, saa rasende tede den sig. Der var kun ringe Glæde ved de tre Herligheder, der var kommet paa Slottet.

Imidlertid var Alexander jo kastet i Kjæret med en Sten om sin Hals. Men Ræven var ikke langt borte; den fik ham trukket op igjen og lagt paa Grønsværet. Da han vaagnede op dèr, og satte sig over Ende og følte Rebet om Halsen og saa' Stenen ved Siden, og begyndte at tænke sig om, hvor han var, og hvordan han var kommen der, saa hørte han Rævens vel kjendte Røst: »Ja nu, Alexander! nu er der ikke andet for, end at jeg splitter dig ad. Har du ikke nu igjen været utro og ulydig, og har du ikke kjøbt Galgekjød? Derfor ligger du som du har redt, og nu maa jeg gjøre det af med dig.« — »Kjæreste Ven!« sagde Alexander, »det nænner du ikke, saa ulykkelig som jeg nu er. Du maa endnu en Gang hjælpe mig.« — »Du er rigtig nok værd at hjælpe,« sagde Ræven; »hver Gang jeg raader dig for dit bedste, saa gjør du tvært imod.« Men den hjalp ham dog igjen og sagde: »Giv dig nu paa Vej og se at finde hjem til din Faders Gaard. Der er ingen, der kjender dig. Du skal søge Tjeneste paa Slottet og give dig ud for en Dyrlæge. Saa kommer du først til at kurere Guldfolen, som er rent gal og vil hverken æde eller drikke. Resten giver sig nok af sig selv; men naar alt gaar vel, saa paa din Bryllupsaften, før I sætter jer til Bords, saa gaa ud øst for Slottet, dèr finder du mig, og saa gjør du som jeg siger; det har du jo én Gang lovet.« Det lovede Alexander igjen; saa blev Ræven i Skoven, men han gav sig paa Vej til Fods og naade da efter mange Dages mødige Vandring til sin Faders Gaard.

Alexander gik til Kongens Staldmester; han kjendte ham ikke igjen; og han siger, at han er Dyrlæge og vilde gjærne have Tjeneste. »Du kan strax komme til at prøve din Kunst,« siger Staldmesteren; »for den prægtige Hest, som de unge Prinser

har bragt hjem med sig, den er helt tosset. Se nu, hvad du kan udrette med den!« Alexander kom nu ind i Stalden, hvor den stod, og han gik op i Spiltovet til den, Guldfolen vrinskede venlig til ham og hverken slog eller bed, og den aad af hans Haand og var nu helt frisk og fornøjet igjen. »Ja, er du saadan en Hexemester,« sagde Staldmesteren, »saa er det bedst, du ogsaa ser til et andet Dyr, som de unge Prinser har bragt hjem med: det er den Guldfugl, for hvis Skyld de har rejst saa langt og døjet saa meget, den, hvis Sang skulde give Kongen hans Helbred igjen. Den sidder nu med Hovedet under Vingen og giver aldrig et Kny fra sig; saa det er godt at se, at den er syg.«

Saa blev Alexander ført op paa Slottet, hvor Fugleburet hang, og saa snart Guldfuglen hørte hans Trin, saa hoppede den i Buret og begyndte at synge, som aldrig nogen havde hørt Mage til. Og Kongen hørte Sangen, og han rørte Haand og han rørte Fod, og han sprang op og var frisk, som han ikke havde været nu paa niende Aar. Og den skjønne Fru Helene hun hørte ogsaa Fuglen synge, og hun sprang op og løb hen, hvor den var, og dèr mødte hun Alexander, og de faldt i hinandens Arme.

Nu kom da hele Sandheden for Dagen. De to ældste Sønner lod Kongen strax kaste i Fangetaarnet; saa kunde de da ikke gjøre flere Ulykker, saa længe de sad dèr. Men Alexander, som havde frelst ham, han skulde nu arve Riget efter ham, og der blev strax lavet til Bryllup mellem ham og den skjønneste Prinsesse, der var i al Verden.

Saa om Bryllupsaftenen, før de gaar til Bords, gaar Alexander ud øst for Slottet, og dèr er Ræven strax til Stede. »Nu

skal du hjælpe mig og lønne mig for alt, hvad jeg har gjort for dig,« siger den,« du skal drage dit Sværd og hugge mit Hoved af og lægge det bag til, og du skal hugge min Hale af og lægge den for til.« Alexander sagde, at det kunde han ikke gjøre: handle saadan med sin Ven og Velgjører. »Du skal og maa gjøre som jeg siger,« sagde Ræven, »ellers sætter jeg dig i den samme Stand som du var, da dine Brødre havde sænket dig i Kjæret, som jeg trak dig op af.« Saa maatte Alexander da gjøre som Ræven vilde. Og i det samme det var gjort, saa var Ræven borte, og i dens Sted stod en aldrende Mand af kongeligt Udseende. Han fulgte med op paa Slottet, og da Kongen saa' ham. saa kjendte han, at det var hans Halvbroder, som var ældre end han og den rette Arveprins til Riget; men hans Stifmoder havde omskabt ham til Ræv og jaget ham bort, for at hendes Søn kunde blive Konge, sig selv til liden Glæde.

Da Kongen saa' og kjendte sin Broder, saa sagde han strax, at nu nedlagde han Kronen, for nu var Riget og Regeringen hans, som var født og baaren dertil. Men Arveprinsen sagde: »Lad mig kun være Konge i Aften; men fra i Morgen skal din Søn Alexander bære baade Krone og Spir. Vi to gamle kan endda være ham til Raad og til Bistand. — Men imens jeg nu er Konge, saa dømmer jeg, at hver skal have og beholde sit eget. Alexander har faaet, hvad hans er, de tre største Klenodier i Verden: den skjønneste Dronning, den ypperste Hest og den vidunderligste Fugl. Nu skal Galgen ogsaa have og beholde, hvad den hører til.« Saa lod han strax de to ældste Kongesønner føre ud at hænges.

Dagen efter var Alexander Konge i Landet, og den skjonne Helene Dronning; men den gamle Konge og hans Broder, som

havde været forgjort, levede længe med dem, og de hjalp og raadede ham saa godt, at han blev den ypperste Konge i Verden. Og Guldfuglen blev ved at synge for dem alle, og hvem der lyttede til dens Sang, kjendte hverken til Sorg eller Sygdom.

Fuglereden.

Med Tegning af Erik Henningsen.

Det var en Søndag Morgen en Solskins Sommerdag, da kjørte Bispen hen ad Landevejen, han skulde ud at holde Visitats i den næste Sognekirke. Saa kommer han forbi en Dreng, der gaar ved Vejen og trækker med en Ko, som græsser ved Grøftekanten, saadan som Husmandsfolk jo maa gjøre, for at kunne faa Føden til deres Dyr. Bispen var tidlig paa Færde og havde gode Stunder, og saa gav han sig da i Snak med Drengen, for at prøve hans Lærdom.

»Skal du ikke i Kirke i Dag, min Dreng?« spørger Bispen, »Nej,« siger Drengen. »Véd du ikke, at Bispen kommer her i Dag?« spørger han videre. »Nej,« siger Drengen. »Kan du læse noget?« spørger Bispen. »Nej,« siger Drengen. »Kan du da noget Bibelhistorie? Véd du noget om Abraham, Isak og Jakob!« spørger Bispen. »Nej,« siger Drengen. »Men véd du da slet ingen Ting,« siger Bispen. — »Jo,« siger saa Drengen, »Jeg véd en Fuglerede.« — »Naa, hvor er den da?« siger Bispen. »Ja, vil du love mig, ikke at sige det til de andre Drenge?« siger Drengen. »Vist ikke nej!« siger Bispen. Saa løb Drengen hen og

lettede op i en Busk paa Gærdet og sagde: »Dèr er den.« — »Farvel, min Dreng!« sagde Bispen og saa kjørte han videre.

Drengen trak da hjem med sin Ko, og han sagde til sine Forældre, at en fremmed Mand ude paa Vejen have sagt ham, at Bispen kom i Kirken i Dag. Saa var der nok stor Stads, og han vilde gjærne der hen. Det fik han ogsaa Lov til, og han blev jo vasket og pudset og kom hen i Kirken. Der var fuldt Hus, og dèr stod Bispen for Alteret og talte til Menigheden. Han udtalte sin Beklagelse over, at Ungdommen dèr i Sognet var saa ringe oplært, og han beraabte sig paa sin egen Erfaring. »Paa Vejen hen til dette Guds Hus,« sagde han, »kom jeg forbi en Dreng, som vidste aldeles intet af alt, hvad der hører Guds Rige til. Han vidste intet om Kirken, han vidste intet om Bispen, han kunde ikke læse, han vidste intet om Abraham, Isak og Jakob. Og da jeg endelig spurgte ham, om han da slet intet vidste, saa svarede han: jo jeg véd en Fuglerede!« — Da sprang Drengen op i Stolen og raabte: »Vil du tie! Lovede du ikke, at du vilde ikke sige det til de andre Drenge!«

Med Tegninger af Hans Nik. Hansen

Der var en Gang en Konge, som havde en eneste Søn. Han var den skjønneste Yngling, nogen vilde se. Han havde ogsaa et godt Hjærte og en god Forstand. Men han var hovmodig baade af sin Stilling, sin Forstand og sin Skjønhed. Ligesom han selv var smuk, holdt han meget af alt, hvad der var smukt; de grimme kunde han ikke udstaa; han fik ganske ondt af at se paa, hvad der var stygt, sagde han.

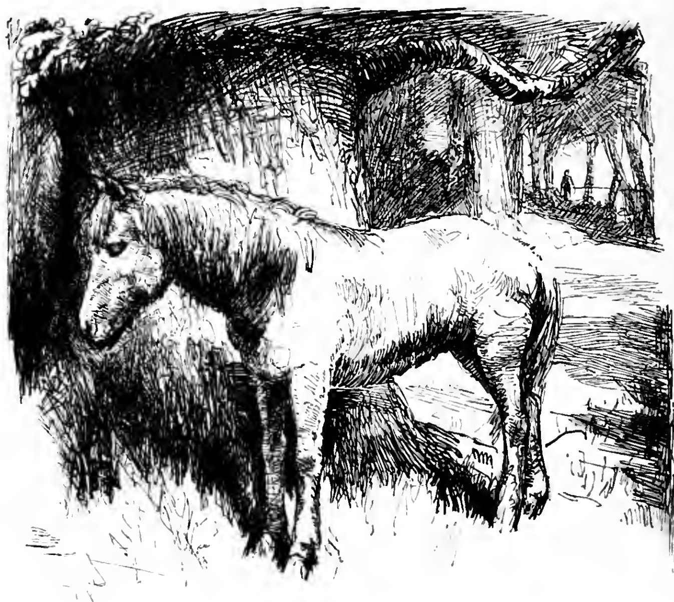
Saa hændtes det en Dag, han var ude paa Jagt med sine Hoffolk, de havde lejret sig tæt ved en Landevej og holdt deres Frokost, — at de saa' en gammel Mand komme ridende hen ad Vejen paa en meget daarlig Hest. Den gamle Mand var meget lidt kjøn at se paa: han var baade pukkelrygget og enøjet og skjævhalset; og fattig og daarlig var han jo i Klæder; og hans Hest var ikke meget kjønnere: det var et lille tykmavet, langhaaret Bondeøg, som endda lammede paa det ene Forben.

»Hu ha!« sagde Prinsen, »skaf mig den grimme gamle Karl og hans grimme Øg af Vejen! Jeg kan ikke taale at se noget saa stygt.« Hoffolkene var jo strax til Rede og fik den lurvede Rytter gjennet af Vejen, saa han kom ud af Syne.

Men den gamle Mand var ikke den, han saa ud til; han var en stor og mægtig Troldmand, som ikke altid viste sig i saa ringe en Skikkelse. En Dag, Prinsen gik ganske alene ude i Skoven, saa stod den gamle enøjede Mand for ham, rørte ved ham med sin Stok og sagde: »Nu kan du prøve at være et Øg ligesom mit. Og det skal du være, indtil en uskyldig Kongedatter vil kalde dig sin allerkjæreste Ven.« Og i det samme han sagde det, blev den smukke Prins til lige saadan et grimt lille Øg som det, han ikke havde kunnet taale at se paa.

I Prinsens Hjem var der stor Forskrækkelse. Kongens Søn var forsvunden, og ingen vidste, hvor han var bleven af. Imens gik han ude i Skoven som et lille uanseligt Bondeøg, meget ilde tilfreds med sig selv. Det kunde ikke nytte ham at gaa hjem til sin Faders Slot, for dèr vidste han, at ingen vilde kjendes ved ham. Da han havde gaaet om i Skoven et Par Dage, saa traf det sig, at der kom en lille Bondedreng, som var ude at sanke Brænde. Han saa' det lille Øg gaa dèr og græsse; han

gik hen til det og klappede det og snakkede godt for det, og Øget fulgte ham, hvor han gik, og saadan kom det hjem med ham til hans Fader, som havde et lille Bolssted uden for Skoven. »Se, Fader!« sagde han, »her har du et nyt Øg i Steden for det gamle, som styrtede i Gaar.« — »Det er kun et daarligt

Bytte,« sagde Faderen, »for dette her er da et rent Helmis. Det er knap Føden værd; men vi faar vel prøve det.«

Saa kom Øget paa Stald, og næste Dag spændte Bonden det for sin lille Plov, og det trak meget ordentlig. »Øget er dog ikke saa ringe som det ser ud til,« sagde Bonden til Hans,

saadan hed Drengen, »du maa fodre det godt; saa kan vi dog have nogen Nytte af det.« Hans holdt meget af sit lille Øg, som han kaldte det, og han fodrede det, og han striglede det og var rigtig god ved det. Det maatte da ogsaa gjøre Gavn for Føden; men da Bonden havde tilsaat, saa siger han til Hans: »Nu kan du i Morgen ride Øget ind til Kjøbsteden og faa lagt to Sko under det, men ikke flere; for nu vil jeg sælge det.«

Det var Hans ikke meget for; han vilde helst beholde sit lille Øg. Da han kom ind til Kjøbsteden og fik lagt de to Sko under det, saa kom der en enøjet Mand til ham og gav sig i Snak med ham: om han vilde sælge ham den Hest? »Den skal koste to Hundrede Daler,« sagde Hans da for Spøg. »Det er meget for den,« sagde Manden, »men lad gaa! du skal faa dem.« — »Nej,« sagde saa Hans, »jeg tør ikke sælge den, for den hører ikke mig, men min Fader til.« — »Saa kan du gaa hjem og spørge ham, om du maa,« sagde Manden. Men det vilde Hans ikke; han satte sig op paa Øget og red det hjem; men han sagde ikke noget til Faderen om, at han havde kunnet faa to Hundred Daler for det.

Kort Tid efter var der Hestemarked i Kjøbsteden, og saa siger Bonden til Hans: »Nu skal du pudse Øget; det skal til Marked i Dag.« Hans blev meget bedrøvet og bad om, at han maatte tage til Marked med det. Men Faderen vilde selv. »Saa maa Fader forlange tre Hundred Daler for det,« siger Hans. »Du er jo gal, Dreng!« siger Faderen, »jeg véd nok selv, hvad Øget er værdt: det er ikke ét Hundred Daler værdt.« Saa fortalte Hans, at der var budt ham to Hundred for det. »Saa er du ogsaa en god Tosse,« sagde Faderen, og dermed gav han

Hans et Ørefigen. Saa satte han sig op og red til Marked med Dyret. Men han tænkte dog paa, hvad Hans havde sagt ham, og naar nogen spurgte ham, hvad den Hest skulde koste, saa sagde han rask: tre Hundred Daler. — Kjøberne lo jo ad ham og sagde, det var ogsaa en Pris for saadan en Rallike, som ikke var ét Hundred værd. Men Bonden slog ikke af, og omsider kom der da en gammel enøjet Mand, han tingede ikke med ham om Prisen, men gav ham de tre Hundrede Daler, og saa fik han Øget. Bonden gik saa hjem og var ikke lidt glad ved den gode Handel. Men Hans græd og var meget bedrøvet. Da Faderen næste Morgen søgte efter ham, var han ikke til at finde. »Han er nok løben efter Øget,« sagde Moderen, og der med slog de sig til Ro.

Hans var ganske rigtig løben efter sit kjære Øg. Inde i Kjøbsteden fik han opspurgt, at den Mand, som havde kjøbt Hesten, han var rejst til et Sted, som laa hundrede Mile borte. Det var en rig Mand, sagde de, og en fornem Mand, han hørte nok til oppe paa Kongens Slot. Hans gav sig strax paa Vejen og naade da omsider ogsaa alle de hundrede Mile bort, og dèr gik han lige til Kongens Slot og bad om at faa Tjeneste som Stalddreng. Det fik han ogsaa; men han fandt ikke Øget i Kongens Stald.

Saa en Dag ser Hans, at der holder en lille Kane ude paa Slotspladsen, og Kanehesten, det er da ingen anden end hans eget kjære lille Øg. Hans blev jo glad, og han gik hen og klappede det og kjælede for det. I det samme træffer det sig, at Kongens yngste Datter, hun var endnu kun et Barn, kommer løbende forbi, og da hun ser Hans staa ved det lille Øg, saa siger hun: »Saadan en lille Hest vilde jeg gjærne have,

den kunde jeg vist baade kjøre og ride. Tror du ikke? Hans!« Jo, det vidste Hans bestemt, han kjendte Hesten, sagde han, og det var det raskeste og det troligste lille Dyr, der var til. Hun løb op til sin Fader Kongen og bad ham kjøbe den lille Hest til hende. »Det er jo et grimt lille Kræ,« sagde Kongen, »du maa tage, hvilken Hest du vil i min Stald; dèr er kjønne Heste nok.« Men hun havde nu faaet saadan en Lyst til det lille Øg, og hun blev ved at bede, til Kongen sagde ja og kjøbte det til hende. »Pas den nu rigtig godt, Hans!« sagde den lille Prinsesse, og det lovede han jo gjærne, og det holdt han ogsaa, saa den blev Dag for Dag smukkere, og den lille Prinsesse baade kjørte med den og red paa den og holdt saa meget af den.

Da nogen Tid var gaaet, saa træffer det sig, at Kongens ældste Datter — for Kongen havde to Døtre og ingen Sønner — hun havde været ude at fiske, og dèr havde hun mistet en Fingerring, hun havde faaet efter sin Moder, og som baade var en stor Kostbarhed og oven i Kjøbet var en Lykkering. Baade hun og hendes Fader Kongen blev da meget ulykkelige ved det, og Kongen lod søge efter den paa alle Maader; men den blev ikke funden. Til sidst lod Kongen bekjendtgjøre, at den, som kunde bringe Prinsessens Ring, skulde faa hende til Ægte og det halve Kongerige med hende. Der var da mange baade Fyrster og Grever og Adelsmænd fra Landet selv og fra andre Lande, som kom og søgte efter den Ring, og der var flere af dem, som satte Livet til ved det; men der var ingen af dem, som fandt den.

Den yngste Prinsesse fik imidlertid sin lille Hest kjærere

med hver Dag, der gik; hun lod lægge fire dejlige Guldsko under den, og hun baade kyssede og klappede den.

Det var en Dag, Hans Stalddreng var ved at vande den lille Hest, da saa' han en dejlig stor Guldfisk ude i Vandet; han sprang ud efter den og vilde fange den, men han fik den ikke fat. Men saa et Par Dage efter, da han igjen vandede Øget, saa sparkede det den samme Guldfisk i Land med sin Fod. Hans bragte Fisken op i Kongens Køkken, og alle skulde da ned, for at se paa den. Og da den blev skaaren op, saa laa Prinsessens Ring inden i den. Saa sagde Kongen til sin ældste Datter: »Ja, nu maa du tage Hans Stalddreng til Ægte: han har bragt din Ring.« Det var Prinsessen ogsaa villig til; og Hans sagde jo heller ikke nej, men han føjede da til, at egentlig var det ikke ham, hvem Æren tilkom for at have fundet Ringen: det var den lille Prinsesses Hest, som havde skrabet den i Land med sin Guldsko.

Da den lille Prinsesse hørte det, saa løb hun ned i Stalden til sin lille Hest, tog den om Halsen og kyssede den og sagde: »Nej, du skal ikke have min Søster; hun kan tage Hans Stalddreng. Men dig vil jeg beholde altid, for du er min allerkjæreste Ven.« Og i det samme, hun havde sagt det, saa var der ingen Hest mere; men der stod en dejlig ung Prins, som hun holdt om Halsen.

Han sagde Tak til, og han fortalte hende det hele, hvordan han var bleven baade straffet og belønnet. Og saa fulgtes de ad op til Kongen, og saa holdt de Bryllup paa samme Dag, som Hans Stalddreng blev viet til den ældste Prinsesse. Den smukke Prins rejste saa hjem med sin Prinsesse til sin Faders Rige, hvor der blev en Glæde uden Lige over at se ham igjen. Han har

nu helt aflagt sit Hovmod og lever i Fryd og Herlighed med sin allerkjæreste Ven. Og Hans Stalddreng lever ogsaa godt med den ældste Prinsesse. Han har nu hele hendes Faders Rige, siden den gamle Konge er død.

Lykken og Forstanden.

Med Tegninger af Erik Henningsen.

Lykken og Forstanden var en Dag ude at spasere. Saa kom de til at tale om, hvad der var bedst for et Menneske: enten at have Lykken eller Forstanden med sig. Forstanden mente naturligvis, at den var bedst faren, som havde Forstand,

og Lykken mente, at det dog var Lykken alligevel, det kom an paa. »Saa kast dig da en Gang paa den gamle tykke, halvtossede Mand, der gaar dèr nede og pløjer!« sagde Lykken, og saa kastede ogsaa Forstanden sig paa ham. Lige med det samme standsede den tossede Mand med at pløje og sagde til Drengen, der drev Plov for ham, at han lige med ét var bleven saa klog, at der var ikke den Ting til, han jo havde Forstand paa. Han vilde da heller ikke gaa dèr og pløje længer, for det var nu alt for simpelt for ham. Drengen gjorde store Øjne og blev staaende med aaben Mund, medens Manden uden videre lod Ploven hvile og begav sig den lige Vej hjem efter. Han var ikke længe om at trække i Kisteklæderne, og saa vandrede han strax videre til Kjøbstaden, for at gjøre sin Lykke dèr med sin store Forstand.

Paa Vejen dèr ind blev han enig med sig selv om, at han vilde være Urmager; men man skal ikke tro, at han vilde lade sig nøje med at give sig i Lære hos en simpel Urmager, nej, da han kom til Staden, saa spurgte han sig for, hvor Hof-Urmageren bode, og til ham gik han saa lige ind og spurgte, om han ikke nok kunde komme i Lære hos ham, da han just nu havde faaet i Sinde at ville være Urmager: Mesteren skulde nok blive fornøjet med ham. — »Nej, det kan jeg ikke have med at gjøre,« sagde Hof-Urmageren, »saadanne grove Hænder som du har, — og saa ser du oven i Kjøbet ud til at kunne æde som en Tærsker.« Men Manden talede da saa længe og saa godt for sig, at Hof-Urmageren til sidst lovede at tage imod ham, naar han vilde give Hundrede Daler i Lærepenge. — »Ja, men saa vil jeg ogsaa have mit eget Kammer at arbejde i.« »Nej,« sagde Hof-Urmageren, det faar du ikke.« Saa maatte

det da blive derved, at han skulde arbejde paa Værkstedet sammen med de andre Drenge og Svende.

Det første, den ny Læredreng blev sat til, var at pudse Skiven til et Taarnur, for han skulde have noget, der passede til hans grove Hænder. Men baade det Arbejde og alt det, han siden fik at bestille, skilte han sig ved til sin Mesters store Tilfredshed. Saa hændte det en Dag, at Kongen sendte Bud efter Hof-Urmageren og forlangte, at, hvis han ikke vilde miste sin Bestilling, saa maatte han inden en bestemt Tid have gjort Kongen et Ur, der var saadan beskaffent, at det af sig selv kunde gaa rundt paa Bordet, og naar Kongen sagde: »Her sidder Kongen!« blive staaende foran hans Plads og slaa. Det hjalp ikke, at Urmageren klagede sig og sagde, at det var ham helt umuligt; det skulde blive ved det, som Kongen havde sagt.

Da nu Hof-Urmageren kom hjem, spurgte han sine Svende, især dem, der havde været mest paa Vandring udenlands, om de nogen Sinde havde set eller hørt Tale om saadan et Ur. — Nej, det var der da ingen af dem, der havde. Men den ny Læredreng, som naturligvis slet ikke var bleven spurgt, han sagde, at han kunde da nok gjøre saadan et Ur som det, Mester havde snakket om. Men han fik kun Grovheder til Tak for sit Tilbud. Næste Dag, da Mester paa ny klagede sin Nød for Svendene, saa siger Læredrengen igjen, at han kunde ganske vist gjøre saadan et Ur; men han blev ogsaa denne Gag vist af. — Da han Dagen efter kom ind til Mesteren med noget Arbejde og saa' ham sidde og se saa modfalden ud, saa kom Læredrengen for tredje Gang med sit Tilbud om at lave det Ur, som Kongen havde forlangt; men et eget Kammer at arbejde i, det vilde han have.

Saa gav Mesteren ham ogsaa Lov at gjøre et Forsøg, og sit eget Kammer fik han da ogsaa. Da han nu havde arbejdet her en Tid lang, kom en Dag Mesteren ind, for at se, hvor vidt han var kommen. — »Her skal I se, Mester! nu er Tegningen til Uret færdig, og nu skal jeg til at støbe.« — »Lad mig da se!« sagde Hof-Urmageren og satte Brillerne paa. »Ja, se jer kun om!« sagde Læredrengen. Mesteren gjorde saa: han saa' op ad Stolper og ned ad Vægge, han glode op i Loftet og stirrede ned paa Gulvet, men hvor han saa', var alting overmalet med de sælsomste Figurer. »Hm!« sagde Hof-Urmageren, »ja, her ser rigtig nok godt ud!« og saa gik han sin Vej. En Maaneds Tid efter kom han igjen, for at se til ham, »Ja, se her!« sagde Læredrengen til Mesteren, »nu er al Ting til det kunstige Ur støbt, og nu skal det blot sættes sammen, saa er det færdigt.« Og dermed fremviste han sit Støbegods. Det saa' underligt nok ud. — Hvad mon det skal blive til? tænkte Hof-Urmageren, men han sagde ikke noget, han nikkede bare og gik sin Vej.

Efter nogen Tids Forløb kom han atter igjen, og denne Gang kommer Læredrengen ham i Møde og siger: »Ja, vil nu Mester se, for nu er Uret sat sammen, fix og færdigt, og nu maa vi prøve det.« »Ja, det maa vi,« sagde Mesteren og satte sig for Bordenden. Saa blev Uret løftet op paa Bordet, og det gik virkelig rundt, som Kongen havde forlangt, og endte med at slaa lige ud for Mesteren, der spillede Majestæten og sagde: »Her sidder Kongen!« Mesteren blev sjæleglad, og Uret maatte nu gjøre sin Rundtur mange Gange til alle Svendenes Fornøjelse.

Paa den bestemte Dag mødte Hof-Urmageren paa Slottet

med Uret, og Læredrengen var med. I Overværelse af hele Hoffet blev Uret prøvet, og det gik rigtig udmærket. Kongen blev meget glad, men ogsaa meget forundret, og han sagde til Mesteren, hvorfor han dog havde været saa bange for at paatage sig det Arbejde, da han dog havde været i Stand til at skille sig saa godt ved det? — Ja, saa fortalte Mester da, hvordan

det hang sammen, at det ikke var ham, men Drengen, dèr stod, som havde lavet Uret. Da Kongen hørte det, sagde han, at, havde Drengen kunnet gjøre det Ur, saa skulde han nu ogsaa strax gjøres til Svend. Det var Hof-Urmageren nu ikke rigtig tilfreds med: der var endnu to Aar tilbage af Drengens Læretid, og Mesteren kunde ikke være sikker paa at beholde ham, naar

han først var bleven Svend. Men da gav Kongen Mesteren Hundrede Daler, og saa blev Læredrengen Svend.

Nu havde Kongen en Datter, som ingen kunde faa til at tale et eneste Ord. Kongen var meget bedrøvet derover, og lovede derfor, at hvem der kunde bringe hans Datter til at tale, skulde have hende og Kongeriget, men hvem der forgjæves forsøgte derpaa, skulde miste sit Liv.

Mange Mennesker fra alle Kanter strømmede nu til Slottet, og Urmagersvenden fik ogsaa Lyst til at prøve sin Lykke. — En efter en førtes ind til Prinsessen, men da ingen af dem kunde faa hende til at tale, førtes de ud igjen, for at lægges paa Blokken, der stod opstillet nede i Slotsgaarden. Saa kom ogsaa Turen til Urmagersvenden. Da han kom ind i Prinsessens Værelse, hvor der hang et stort Spejl, saa gik han, uden at sige et Ord til Prinsessen, lige hen foran det og sagde: »God Dag, lille Spejl! nu skal jeg fortælle dig en lille Historie: Der var en Gang tre Mænd paa Vandring — men det er kun en Fortælling, lille gode Spejl! — den ene var en Billedhugger, den anden en Skrædder, og den tredje en Skolemester. De skulde skiftes til at holde en Ild ved lige, og derfor maatte altid en vaage, medens de to andre sov. Først vaagede Billedhuggeren — men det er kun en Fortælling, lille gode Spejl! — og for at forslaa Tiden huggede han et Stykke Træ op, som laa der, og dannede det saadan, at det livagtig kom til at ligne et lille Barn. Derefter vaagede Skrædderen, og imens han vaagede, saa syde han en hel Dragt Klæder til Barnet — men det er kun en Fortælling, lille gode Spejl! — Og til sidst, da det var Skolemesterens Tur at vaage, saa lærte han det lille Barn at tale. — Døm nu, lille gode Spejl! — men det er kun en For-

tælling —, hvem af disse tre hører Barnet til?« — »Det hører Billedhuggeren til, for han var den første, der dannede det,« lød det nu fra Prinsessen i den anden Ende af Stuen. Urmagersvenden nikkede til Spejlet og sagde: »Godt, lille gode Spejl, og tak for god Underretning!« og dermed gik han ud af Døren, uden saa meget som at se til Prinsessen. — Men Præsterne, som stod dèr for at høre, om Prinsessen talede, de nægtede at have hørt et eneste Ord, og dermed blev ogsaa han ført ned i Gaarden, for at miste Livet. Men da Kongen hørte, at det var ham, der havde gjort det kunstige Ur, saa sagde han, at han skulde have Lov til at slippe med Livet for denne Gang. — Det gik saadan i lang Tid, den ene efter den anden prøvede sin Lykke hos Prinsessen, men altid endte det med, at de satte Livet til, og Prinsessen blev ved at være stum. Saa en Dag kommer Urmagersvenden igjen, han kommer ind til Prinsessen, han fortæller den samme Historie til Spejlet og spørger og faar samme Svar af Prinsessen som forrige Gang, men da han saa kommer ud og spørger Generalerne — for det var dem, der denne Gang skulde holde Vagt —, om de ikke havde hørt Prinsessen tale, saa nægtede de at have hørt noget, og saa førtes den arme Urmagersvend, som slet ikke havde Lykken med sig, ned til Blokken, for uden Naade at halshugges.

Lykken og Forstanden var igjen ude at spasere, og de kom nu netop dèr forbi i det samme. »Dèr kan du se,« siger Lykken, hvad det hjælper at have Forstand, naar man ikke har Lykken med sig, det er da tydeligt, at Lykken er langt bedre end Forstanden.« — »Ja,« siger Forstanden, og det var netop i det Øjeblik, da Manden skulde halshugges, — »kast du dig da nu paa ham!« Og det gjorde Lykken; og i samme

Øjeblik kom Prinsessen farende ned i Gaarden og sagde, at han og kun han havde kunnet bringe hende til at tale, og ham vilde hun have. Og saa slap Urmagersvenden for at miste sit Liv og fik istedenfor Prinsessen og Kongeriget oven i Kjøbet.

Sundhedsfrugterne.

Med Tegninger af Aug. Jerndorff.

Der var en Gang en Mand, som havde tre Sønner. Da han laa paa sit yderste, kaldte han dem til sig og sagde, at nu skulde han dø, og herefter Dags maatte de sørge for sig selv. »Jeg har ikke andet at efterlade jer,« sagde han, »end min Frugthave; den maa I dele imellem jer, saa hver faar sit Stykke. Lad mig nu se, I røgter den godt og passer alle Træerne i den! Et af dem bærer Sundhedsfrugter; men hvilket det er, siger jeg jer ikke.« Saa døde Manden, og Sønnerne skulde nu dele Arven. Den yngste af dem var endnu kun en Dreng og kunde ikke gjøre sin Ret gjældende, og de to ældste var begjærlige. De lavede det da saaledes, at de to delte Haven lige imellem sig. Der var kun ét Træ, som stod lige paa det ny Grænseskjel, det udlagde de deres yngste Broder i Arvepart. Jorden fik han ikke det mindste af; han skulde blot have det ene Træ, som de ikke kunde enes om. Saa havde enhver af dem de Frugter af hans Træ, som faldt ned paa deres Jord, mente de; saa om Ulykken skulde være, at det netop var det, som bar Sundhedsfrugter, saa fik de endda hver sin Del af dem med.

Det maatte han saa lade sig nøje med, og fik kun udlagt en lille Sti over Brødrenes Jord, saa han lige kunde komme til sit Træ, og det røgtede og plejede han da saa godt han forstod, mens de andre gjorde sig Resten af Haven saa nyttig som muligt.

Saa skulde det hænde sig, at Kongens eneste Datter dèr i Landet blev farlig syg, og alle de Læger, der blev kaldt til hende, formaaede ikke at helbrede hende. Da lod Kongen udraabe, at hvem der kunde skaffe hende sin Sundhed igjen, kunde faa hende til Ægte og det halve Kongerige med hende. Saa tænkte Brødrene jo strax paa, at de maatte forsøge deres Lykke. Den ældste af dem var først paa Færde: han fik en Kurv fat og løb ned i Haven og plukkede de smukkeste Frugter af alle sine Træer, lagde dem forsigtig i Kurven og skyndte sig ad Slottet til. Vejen der hen gik igjennem en Skov. Da han kom ind i den, mødte han en gammel Kone, som hilste Godmorgen. »Hvad har du i din Kurv?« spurgte hun. — »Frøer og Skruptudser,« svarede han, men hvad kommer det ellers dig ved?« — »Lad saa være!« sagde Konen, og dermed skiltes de. Svenden gik videre og kom til Vagten ved Slotsporten. »Hvad vil du? Søn!« sagde de til ham. »Jeg har Sundhedsfrugter,« sagde han, »og jeg vil op paa Slottet og helbrede Prinsessen.« — Naa, det var jo rart, men først vilde de dog se i Kurven, hvordan de Sundhedsfrugter saa' ud; og da de fik Laaget af Kurven, saa mylrede det ud med Frøer og Skruptudser; andet var der ikke i Kurven. Saa bankede Vagten Svenden dygtig af og jog ham bort, med Kurven om Halsen.

Imidlertid var den anden Broder da ogsaa løben ned i sin Del af Haven og havde faaet plukket sig en Kurv fuld af sine smukkeste Frugter, og var ogsaa paa Vej med dem til Kongens

Gaard. Inde i Skoven møder han den samme gamle Kone; hun hilser Goddag og spørger om, hvad han har i sin Kurv. »Skidt og Møg,« siger han; »hvad rager det ellers dig? din Pulverhex!« — »Lad saa være!« sagde Konen, og dermed var den Tale ude.

Han skyndte sig op til Slottet. Vagten stoppede ham og spurgte, hvad han vilde. Ja, han havde da Sundhedsfrugter til Prinsessen, sagde han; de skulde nok hjælpe. »Lad os dog se en Gang,« sagde Vagten, »hvordan de ser ud!« Og de fik Laaget af Kurven; men de maatte holde sig for Næserne, saadan stank det

af alt det Skarn, som Kurven var fuld af. Saa tog de og væltede Kurven lige over Hovedet paa ham, og saa gav de ham en banket Trøje, saa han næppe kunde trampe hjem igjen.

Den yngste Broder fik sidst Nys om Prinsessens Sygdom og Kongens Løfter, og han vilde da ogsaa prøve sin Lykke. Han plukkede Frugter af sit eneste Træ og gav sig paa Vej til Kongens Gaard. Ude i Skoven, han skulde igjennem, møder han saa den gamle Kone. »God Aften!« siger hun. »God Aften igjen!« siger han. »Hvad har du i din Kurv?« spørger hun. »Det er Sundhedsfrugter,« svarede han; »dem skal Prinsessen have, at hun kan komme sig igjen.« — »Lad saa være!« sagde Konen, saa gik hun sin Vej. Den yngste Broder gik nu videre, og da han var kommen igjennem Skoven, saa faldt hans Vej langs med en Sø. Dèr saa' han, at Strømmen havde skyllet en stor Gjedde op i Land; den laa nu og gispede paa det tørre. »Du Stakkel!« sagde han, »jeg maa nok hjælpe dig.« Saa satte han Kurven fra sig og fik med megen Umage Gjedden væltet ud i Vandet igjen. Inden han endnu var kommen til Gangs, saa stak Gjedden Flaben op i Vandskorpen og sagde: »Tak skal du have! Er du nogen Sinde i Nød, og jeg kan hjælpe dig, saa kald kun paa mig! og jeg skal komme.« Han gaar da videre ad Slottet til; da ser han en Ravn og en Bisværm, der er kommet flyvende hver fra sin Side og saa er stødt sammen; hver af dem vil lige frem, og de hugger og stikker hinanden, saa det gaar ud over begge Parter.

»Du Ravn, flyv op over Trætop!
I Bier smaa, lad jer falde i Trop!«

sagde saa Drengen. Og baade Ravnen og Bierne gjorde som

han sagde. Ravnen løftede sig højt op i Vejret, og saa skreg den: »Det var et godt Raad; Tak for det! Kald paa mig, om du kommer i Nød! Jeg skal hjælpe dig igjen, om jeg kan.« Og Bisværmen slog ned paa en udgaaet Træstamme, og dèr myl-rede og kravlede de, og dèr summede de og brummede de og sagde: »Ja, det var et godt Raad. Vi skal hjælpe dig igjen, naar du kalder.«

Endelig naade Drengen da til Slotsporten. Dèr stod Vagten og spurgte ham, hvor han vilde hen, og hvad han havde at føre. »Jeg kommer her med en Kurv Sundhedsfrugter,« sagde han, »og jeg vil op paa Slottet og helbrede Prinsessen.« Ja, det kunde jo være saa meget godt, mente Vagten, men først vilde de dog nok se i hans Kurv, hvordan de Sundhedsfrugter saa' ud. »Vi har set saa mange underlige Ting i Dag,« sagde de. Saa maatte han tage Laaget af Kurven. Ja, det var rigtig smukke Æbler at se til. Drengen gav hver af Vagten et Æble at spise; saa følte de sig alle saa lette og saa lystige, og de skyndte sig da at føre Svenden op til Kongen, og han fulgte ham strax ind til Prinsessen, der laa paa en Løjbænk, saa syg og saa mat, saa hun kunde knap røre sine Øjelaag. Han gav hende et Æble, og hun spiste det; da kunde hun lette Hovedet fra Puden. Da hun havde faaet ét til, kunde hun rejse sig over Ende, og da hun havde spist det tredje, sprang hun op og dansede midt paa Gulvet. Hun havde aldrig været saa rask i sine Dage, som hun var nu.

Kongen blev jo sjæleglad, og han sagde saa til hende, at nu maatte han da ogsaa holde, hvad han havde lovet: den Ungersvend, som havde helbredet hende, ham maatte hun nu have til Mand. Men det syntes hun slet ikke om; det var ingen Mand for hende, mente hun, saadan en Bondedreng. Og

hun talte med sin Fader om, at han kunde da umulig være bekjendt at gifte sin eneste Datter med en, som ingen Ting var og ingen Ting kunde, andet end plukke Æbler ned. Hun vilde ikke gifte sig med ham, uden han kunde bringe hende den Ring, som hendes Fader havde tabt i Søen for tyve Aar siden. Det sagde Kongen saa igjen til Ungersvenden: den Ring maatte han skaffe; ellers kunde han ikke faa hans Datter. Han blev jo først noget lang i Ansigtet ved den Tale; men saa huskede han paa Gjedden, og han i en Fart ud til Søbredden og kalder paa den:

»Gjedde udi den den dybe Sø!
Jeg maa nu klage dig min Nød.«

Saa kom Gjedden op, og han sagde den, hvad der var forlangt af ham. Saa dukkede den ned til Bunden, og det varede ikke længe, før den kom op igjen og havde Kongens Ring i Flaben. Saa var Ungersvenden let om Hjærtet og skyndte sig med Ringen tilbage til Slottet.

Kongen tog imod Ringen; han var jo meget forundret: »Ja, det var den Ring, jeg tabte i Søen for tyve Aar siden,« sagde han, »det har sin Rigtighed.« Saa gik han ind til sin Datter og sagde: »Ja, nu maa du tage ham. Du véd, jeg har lovet det, og nu har han baade helbredet dig og skaffet mig min Ring igjen, som du forlangte.« Prinsessen mente dog, at han maatte sættes mere paa Prøve: den, hun skulde tage til Mand, maatte først bygge hende et Slot, lige saa stort og prægtigt som det, hun nu bode paa, og det skulde skinne i Solen som Guldet det blanke. Kongen lod hende atter raade, og han gik ud til Svenden og sagde ham, at saadant et Slot maatte han først bygge. Ellers kunde han ikke faa Prinsessen.

Da kom Svenden i Tanker om Bierne: og han ud i Skoven at kalde paa dem:

»Bier i Vang saa vide!
Hjælper mig nu af Kvide!«

Saa kom de summende og brummende om ham, saa det var, som der gik en Sky for Solen. Han sagde dem, hvad der var forlangt af ham. »Lad os kun om det!« sagde Bierne,« gaa du kun hjem og læg dig!« Og de summede og de sugede, og de bar og de byggede hele Natten igjennem; og da Folk kom op næste Morgen, saa stod der et Slot af Vox, lige saa stort og prægtigt som Kongens Slot, og skinnede i Solen som Guldet det blanke.

Saa gik Kongen ind til sin Datter og sagde, at nu hjalp der ingen Snak længer: »Nu maa du tage ham,« sagde Kongen; »og du kan da ogsaa se, at han forstaar mere end andre Folk.« Prinsessen gjorde jo store Øjne ved, hvad hun saa', men hun syntes dog ikke endnu, hun kunde lade det være nok. Der var endnu én Ting, han maatte kunne udrette, før hun kunde tage ham til Mand, og det var, at han skulde skaffe hende en Brand af Helvedes Ild. Kunde han det, saa skulde hun ikke forlange mere af ham. Kongen var vred over alle hendes Paafund; men han var vant til at rette sig efter hende, og han gik da ud og sagde til Svenden, hvad hun endnu vilde paalægge ham. Han blev først meget ilde til Mode; men saa huskede han paa Ravnen, som er Satans Apostel: den kunde dog maaske hjælpe ham i denne Vaande; og saa gik han ud og kaldte paa den:

»Du Ravn med brede Vinger!
Den haarde Nød mig tvinger.«

Saa kom Ravnen flyvende, og da den hørte, hvad han vilde have, saa lovede den at gjøre sit bedste. Og det varede ikke ret længe, saa var den tilbage igjen med en rygende Brand. Ungersvenden greb den med en Jærntang og løb, alt hvad han kunde, op paa Slottet med den, saa Ilden susede af den, og saa smed han den ned lige foran Prinsessen. Luen slog da i Vejret, og Røgen og Stanken havde nær kvalt hende. Da sprang hun op i stor Angest og flygtede hen i Ungersvendens Arme. Og nu var der ikke mere i Vejen for, at hun vilde være hans Kone. Og saa holdt de Bryllup med stor Pragt og Herlighed og fik det halve Kongerige i Medgift.

De to Gavtyve.

Med Tegninger af Tom Petersen.

Der var en Gang to Gavtyve, som fulgtes ad. Sultne var de begge to, og Penge havde ingen af dem. Saa lagde de Raad op om, hvordan de skulde hjælpes ad med at faa en Tærepenge paa Rejsen, og det blev de godt enige om.

Saa kommer de til en Gaard. Den ene af dem lægger sig i Skjul uden for, mens den anden løber ind paa Gaarden og

raaber op, saa alle Folk kom ud i Forskrækkelse. »Har I hørt det? har I hørt det?« siger han, »den skrækkelige Tidende, at Vesterhavet er kommet i Brand og staar i lysen Lue!« — »Hvad er det for noget Sludder, din Slyngel farer med!« sagde Folkene, »Havet i Brand! Vil du gjøre Nar ad os?« Og de røg ind paa ham og truede ham baade med det ene og det andet, saa han maatte tage til sine Ben og være glad til, han slap helskindet fra dem.

Saa lidt efter at han var væk, kom den anden Gavtyv ganske stilfærdig ind i Gaarden og hilste paa Folkene. De hilste igjen, og saa sagde de: »Har du hørt noget om den Snak, her nys var en, der vilde bilde os ind: at Vesterhavet skulde være kommet i Brand?« — »Nej,« sagde Skjælmen,« det har jeg rigtig nok ikke hørt noget om; men det kan være troligt nok, for paa Vejen her hen mødte jeg en hel Række Vogne, som alle var fulde af stegte Fisk.« — »Gjorde du det!« sagde Folkene, »saa var det endda ingen Løgn, den anden fór med, og det var skammeligt som vi tog imod ham.«

Saa gav de denne her Gavtyv baade at spise og at drikke, og saa fyldte de hans Madpose med gode Sager, og saa beskrev de, hvordan den første havde set ud, og sagde saa: »Stræb nu, du kan hente ham ind, og del din Madpose med ham! Og bed ham ikke være vred, for vi tog saa ilde paa Vej med ham!« Det lovede Gavtyven, og han støg afsted, og han traf jo ogsaa Kammeraten, og de fik sig baade et godt Foder og et godt Grin sammen.

Da det Puds nu var gaaet saa godt, saa gjorde de det om igjen ved den næste Gaard, de kom til. Dèr løb den ene ind og gjorde Anskrig: »Har I hørt det? Om den skrækkelig store Fugl, der er kommen flyvende og har sat sig paa Kirke-

taarnet i Nabosognet? Den er saa stor, saa dens Vinger skjuler over hele Byen.« — »Aa Logn og Sludder!« sagde Folkene, »vil du se, du skrupper af med dig!« Og de jog ham paa Porten baade med Hug og med onde Ord.

Lidt efter kom saa den anden Gavtyv listende ind i Gaarden. »Har du vel hort eller set noget til den skrækkelig store Fugl, som skulde have sat sig paa Kirketaarnet i Byen her næst ved?«

sagde de, »det var her en Skjælm og vilde bilde os ind.« — »Nej,« sagde Gavtyven, »det har jeg vel ikke; men det maa jeg tro; for da jeg nys kom forbi Kirken, saa saa' jeg en svær Hoben Mennesker forsamlede paa Kirkegaarden; de var i Færd med at løfte et skrækkelig stort Æg op fra Jorden med Læssetræer og Jærnstænger. Det fyldte den halve Kirkegaard, og de vilde se at faa det væltet ud over Kirkegaardsdiget.«

»Saa har det dog været sandt, hvad den anden sagde, og saa har vi handlet skammelig imod ham,« sagde Folkene; »dèr har du en Tærepenge, og tag saa en med til den anden, naar du træffer ham! Han maa ikke bære Nag til os, for vi var saa hastige.«

Og de to Gavtyve de mødtes og de delte, og de fulgtes ad ud i Verden; og naar de saadan kunde hjælpes ad, saa stod de aldrig til at trænge.

Med Tegninger af Charl Thomsen.

En Gang var der en Soldat, han var sat til Skildvagt foran et Hus, og dèr stod han og skrev paa Væggen: »Penge kan gjøre alting godt, Penge kan gjøre alting godt!« Han tænkte ikke videre over det, han saadan stod og skrev: han kjedede sig, og Tiden faldt ham lang. Nu stod Indskriften der at læse, og læst blev den jo af mange, og det baade af de smaa og de store Officerer. »Penge kan gjøre alting godt!« — Aa ja, men hvem mon der har skrevet det? tænkte de, for der maatte jo en have gjort det. Omsider kom

det jo ogsaa ud, hvem der havde sat Indskriften, og saa spurgte de Soldaten, om han vilde staa ved det, han havde skrevet. — Jo, det vilde han nok: »Penge kan gjøre alting godt,« sagde han, »Penge kan gjøre alting godt!« Til sidst blev det bragt for Kongens Øre, og han spurgte da ogsaa Soldaten, om han vilde staa ved det, han havde skrevet, at Penge kan gjøre alting godt?» — Jo, det vilde han nok, sagde Soldaten. — Ja, sagde Kongen, saa kunde han nu faa at prøve, om det ogsaa altid slog til. »Penge faar du nu i mit Skatkammer, saa mange du vil, og to Aars Frist giver jeg dig: Enten bedrager du min Datter, inden de to Aar er omme — og kan du komme afsted med det, saa giver jeg dig hende til Kone —, eller ogsaa,« sagde Kongen, »skal du miste dit Liv.« — Naa, det var jo en slem Knibe for den stakkels Soldat at komme i, men der hjalp ingen Snak, enten skulde han det ene eller det andet.

Saa lod Kongen bygge et stort Stentaarn, dèr blev Prinsessen sat ind, og dèr skulde hun sidde, til de to Aar var omme. Ingen maatte komme ind til hende, uden Kongen selv. Kun han havde Nøglen til Taarnet, og han bragte hende selv Mad og Drikke og alt, hvad hun havde behov. Det huede slet ikke Soldaten, for han kunde nok indse, at her vilde Pengene ikke hjælpe ham meget.

Men Tiden gik, og noget maatte der gjøres. Soldaten bestemte sig da til at rejse. En farlig Mængde Penge var det alligevel, Kongen havde givet ham. Soldaten stoppede sit Tornyster fuldt baade af Sølv og Sedler, og saa drog han ud i den vide Verden.

Saa hændte det sig, at han en Aften fór vild i en Skov, saa han hverken vidste ud eller ind. Omsider blev han et lille Lys vàr, og det gik han efter, indtil han kom til et enligt lille

Hus, hvor der ikke bode andre end en gammel Kone. Hende bad Soldaten da saa mindelig, om han ikke maatte blive der Natten over, og det fik han da ogsaa Lov til. Da de nu rigtig kom i Snak sammen, saa fortæller han den gode gamle Kone, hvor ilde han var faren: at han enten inden to Aar skulde bedrage Kongens Datter, eller ogsaa skulde miste sit Liv; at Prinsessen sad i et Stentaarn, som ingen uden Kongen havde Nøglen til; at det var allerede langt inde i det første Aar, og at han ikke vidste sine levende Raad. Penge havde han jo nok af, men hvad godt kunde de her gjøre ham?

»Ja,« siger saa den gode gamle Kone »det skal du endda ikke være saa vis paa. Nu skal du lade en Guldhjort gjøre, saa stor, at du kan sidde inde i den, og naar den saa er færdig, skal du krybe der ind, og saa skal du leje en, der kan trække rundt med den.« Og saa sagde hun ham Besked om, hvordan han i ét og alt skulde bære sig ad. — Soldaten sagde da den gamle Kone saa mange Tak for hendes gode Raad, og saa snart det blev Dag, bød han Farvel og vandrede tilbage til Kongestaden.

Her satte han strax en Guldsmed med alle hans Svende i Arbejde. De skulde gjøre ham en Guldhjort, saa stor, at han magelig kunde sidde inde i den, og en Laage skulde sættes paa, som han kunde krybe ind og ud ad, ligesom han vilde. — Da Hjorten var færdig, var den saa kunstig gjort, at ingen kunde opdage, at der var nogen Laage. Soldaten var ikke sen, han fik lejet sig en Karl, krøb ind i Hjorten og lod saa Karlen trække afsted med Dyret.

Nu kunde Soldaten spille saa urimelig kjønt — en rigtig god Røst havde han ogsaa altid haft, og alle Vegne, hvor den gode Hjort nu kom frem, dèr blev Folk staaende: de vilde

næsten ikke tro deres egne Øjne og Øren, for saadan en Hjort havde de aldrig set før, og aldrig havde de hørt, at en Hjort kunde gjøre saadan Musik. Omsider kom Karlen ogsaa trækkende forbi Kongens Slot med sin Hjort. Kongen han kom jo ud, for at høre paa denne Musik, for han havde da heller aldrig hørt nogen Hjort, der kunde spille saadan op. Det morede ham saa godt at staa og høre paa Guldhjorten, og hver Gang den havde spillet et Stykke, saa raabte Kongen: »Naa, lille Hjort, spil nu det Stykke!« og »spil nu det Stykke!« og alt, hvad Kongen forlangte, det spillede Guldhjorten. Kongen fik da saadan en Lyst til denne Hjort, at han endelig vilde kjøbe den, og han bød Karlen en stor Sum Penge for den; men Karlen var ikke saadan at komme til rette med: han forlangte mange Gange mere for den, end Kongen havde budt ham. — Nej, saa urimelig meget vilde Kongen da ikke give for den, saa kunde han gaa, hvor han var kommen fra.

Men Kongens Datter havde oppe fra sit Taarn set Guldhjorten og hørt den spille, og hun gav sig strax til at tigge og bede sin Fader om, at han da endelig maatte kjøbe den til hende. Hun havde nu siddet dèr et helt Aar og skulde sidde der ét til, og det var jo saa meget ensomt for hende; men naar hun havde den Hjort, saa kunde den spille for hende og more hende, naar Tiden faldt hende lang. — Ja, det syntes nu Kongen ikke han kunde nægte hende, og han kjøbte Hjorten og lod den bringe op i Taarnet til Prinsessen. Glad blev hun, og raabte strax: »Spil nu et Stykke, lille Hjort!« Og den spillede det ene efter det andet, alt hvad hun forlangte.

Da det saa blev henimod Aften, og Kongen var gaaet, og det var blevet stille i Taarnet, saa aabnede Soldaten Laagen og krøb ud af Hjorten. Prinsessen blev saa forskrækket, at hun

F.H. X L

gav sig til at skrige højt, men der var jo ingen, der kunde høre hende, og Døren var lukket af. Soldaten gav sig da til at snakke godt for hende, at hun skulde ikke være bange, det var ham, der havde siddet og spillet saa kjønt inde i Hjorten, og naar hun nu vilde tie med ham, saa vilde han blive og more hende baade med Sang og Spil, og han skulde ingen Fortræd gjøre hende. Saa snart Kongen kom, skulde han strax krybe ind i Hjorten igjen, og saa var der jo slet ingen, som kunde faa at vide, at han var der. — Ja, hun syntes jo ogsaa, det kunde være rart at have noget at more sig med, og hun gav ham saa Lov at blive der. Saa samlede hun sammen, hvad hun havde levnet af Mad og Drikke — en Flaske Vin var der ogsaa —, og Soldaten fik sig en god Aftensmad. Da det saa blev Sengetid, saa bad han, om han maatte blive siddende paa en Stol om Natten, for om Dagen havde han jo saa lidt Plads til at strække sig der inde i Hjorten. — Det, fandt hun, var et rimeligt Ønske. Snart efter laa Prinsessen og sov sødelig i sin Seng, og Soldaten sad paa sin Stol uden for Sengen og nikkede.

Paa samme Tid var Kongen ogsaa ved at gaa i Seng. Alt imens han klædte sig af, gik han og tænkte paa Guldhjorten, den kunde han slet ikke faa ud af sit Hoved, og saa fik han da saadan en urimelig Lyst til at høre bare et lille Stykke endnu, inden han gik til Ro. Og da han altid var vant til at gjøre, hvad han havde Lyst til, saa fik han i en Fart Klæderne paa igjen, og skyndte sig hen til Taarnet. Soldaten sad imidlertid i sin Stol og var lige begyndt at blunde lidt; men da han hørte Kongen komme op ad Trappen, blev han lysvaagen, og i det Øjeblik, Kongen stak Nøglen i Døren, hvad gjorde saa Soldaten! — Han krøb ikke ind i Hjorten igjen, som han havde lovet; men han sprang lige op i Sengen og lagde sig ved Siden af

Prinsessen, og dèr gav han sig saa til at sparke og skrige op af alle Livsens Kræfter. Da Kongen hørte denne Støj og saa' Soldaten i Sengen, blev han saa rasende forbitret, at han trak sin Guldsabel ud, for at slaa ham ihjel. Prinsessen, som naturligvis var vaagnet ved al denne Larm, græd og skreg og klagede sig over, at Soldaten saadan havde bedraget hende, men Soldaten lo bare og sagde: »Ser I nu, gode Konge, at Penge kan gjøre alting godt! Jeg slap dog ind til Prinsessen, og nu er I nødt til at holde jeres Ord og give mig hende til Kone.« Kongen syntes jo ikke rigtig om det; men der var jo ikke noget at gjøre ved den Ting: hvad han havde lovet, maatte han ogsaa holde, og saadan gik det til, at Soldaten fik Prinsessen.

Tabt og fundet.

Med Tegninger af Aug. Jerndorff.

Der var en Gang en fattig Mand, som gik ude i Skoven og sankede Brænde. Han havde Kone og Børn hjemme, og de havde hverken til at bide eller brænde. Som han gaar dèr i Skoven, saa kommer der en fremmed Mand til ham og giver sig i Snak med ham. Da han nu faar fortalt denne fremmede

Mand om, hvor fattig og elendig han er, og hvor haardt det holder for ham med alt sit Slid og Slæb at faa tjent saa meget, at han kan sulteføde sig og sine, saa siger den fremmede: »Ja, det er jo et Hundeliv; men det kommer an paa dig selv, om du vil have det bedre. Det kunde jeg nok hjælpe dig til. Naar jeg blot maa have det, som hører dig til og som nu er hjemme i din Stue, uden at du selv véd af det, saa vil jeg give dig fuldt op af Mad og af Penge og af alt, hvad du ønsker dig, saa længe du lever.«

Det smagte den fattige Mand lidt paa, men han tænkte ved sig selv: »Hvad jeg ikke selv véd af, har jeg ingen Gavn af, saa det kan han godt faa, naar jeg faar alt det gode, han lover mig.« Saa slog han til og lovede den fremmede Mand med Haand og Mund, at, naar han fik alt det gode i Bytte, saa maatte den anden have alt, hvad der var hjemme i hans Stue, men han ikke selv vidste af. — »Og hvad kan saa det være?« sagde han.

»Aa,« sagde saa den fremmede Mand, »hvad jeg vil have, og hvad du nu har lovet mig, saa du kan aldrig gaa fra det, det er ikke andet end det Barn, din Kone nu gaar med, — I har jo Unger nok foruden — det bliver en Dreng, og I kan faa Lov at beholde ham, til han er fjorten Aar gammel. Paa den Dag, han fylder de fjorten, saa møder du med ham paa dette samme Sted. Men du maa ikke lade ham lære enten at læse eller skrive og ikke lade ham komme til Præsten.« — Den fattige Mand blev jo helt trang om Hjærtet, da han fik at vide, at han havde lovet sit Barn bort, før han vidste, det var til; men det var nu en Gang gjort, og gjort Gjerning er halv forsvaret. Saa gik han hjem til sit Hus og havde fra den Dag af fuldt op af Mad og Penge og af alt, hvad han ønskede sig.

Nogen Tid efter fødte Konen et Drengebarn, som voxte og trivedes vel og som blev saa meget klogt og lærenemt, langt forud for andre Børn. Han blev ikke sat i Skole, men fik Lov at blive gaaende hjemme og skjøtte sig selv. Faderen gav sig ikke af med ham; han knap saa' til ham, for han havde jo en ond Samvittighed. Men hvordan han saa bar sig ad med det, saa lærte Drengen sig selv baade at læse og skrive, og han slugte alle de Bøger, han kunde faa fat paa, og han støvede de underligste Bøger op, baade hos Smedden og hos Degnen og Gud véd hvor; saa da han var tretten Aar gammel, kunde han en hel Del mere end sit Fadervor, som man siger.

Nu var der jo et Aar til, at Faderen skulde af med ham efter Akkorden med den fremmede i Skoven. Saa en Dag siger Drengen til ham: »Tag nu en Kniv og skær en trebenet Stol og et trebenet Bord til mig! — for jeg véd godt, at du har lovet mig bort til den onde, og der er allerede sat en Stol til mig i Helvede. — Du maa ikke bruge andet Redskab til det Arbejde end din Tollekniv; og se nu til, du kan faa min Stol og mit Bord færdige, inden Aaret er omme! For hver en Spaan, du skær af Stolen her, gaar der en Spaan af den Stol, der er sat til mig i Helvede.«

Faderen tog strax fat paa Arbejdet, han snittede og han skar, og da Aaret var omme, var baade Stol og Bord færdige. Saa paa den bestemte Dag, da Drengen fyldte sine fjorten Aar, gik Fader og Søn ud i Skoven med den Stol og det Bord. Dèr slog Drengen en Kreds paa Jorden og sagde til Faderen, at den maatte han blive inden for i et helt Døgn. Naar han holdt sig dèr, saa kunde den onde ikke krumme et Haar paa ham; og naar det ene Døgn var ude, saa var han fri og kunde gaa, hvor hen han vilde. Fanden havde ikke mere noget Krav

paa ham. »Men med mig gaar det ikke saa nemt,« sagde Drengen. Jeg skal nok lukke saadan for mig, saa Fanden ikke kan komme ind og faa fat i mig: men dèr maa jeg saa ogsaa blive siddende, indtil det spørges omkring i Verden, og der findes en ren Jomfru, som har Hjærte til at frelse mig. Hun kan tage mig ud og tage mig med sig; men til hun kommer, maa jeg blive siddende, om jeg ikke vil høre den onde til.«

Saa gik Sønnen et Stykke bort, saaledes at Faderen kunde høre ham, men ikke se ham; dèr slog han en anden Kreds, og inde i den satte han det trebenede Bord og den trebenede Stol, og han satte sig selv paa Stolen, og paa Bordet havde han en Bog liggende, som han læste i. Det varede da ikke længe, saa kom den fremmede Mand, som Faderen havde lovet sin ufødte Søn til; og, havde han ikke før vidst, hvem han var, saa kunde han da nu se, at det var ingen anden end den lede Satan selv. Han kom først til Faderen: »Giv mig saa Drengen!« sagde han. »Tag ham selv!« sagde Faderen, »jeg har bragt ham med mig.« Saa fór Fanden hen til Drengen: »Kom saa med! du er min,« sagde han; men Drengen blev siddende og læste i sin Bog. »Tag mig, om du kan!« sagde han. Men Fanden kunde ikke naa ham, og han kunde ikke komme ind over Kredsen, enten han saa gjorde sig lang, eller han gjorde sig lille. Saa var han igjen henne hos Faderen og søgte snart at lokke og snart at skræmme ham ud af sin Kreds; men det hjalp lige meget. Saadan blev han ved at rende fra den ene til den anden; men han kunde ingen Ting udrette; og til sidst maatte han da give tabt og gaa sin Vej med tomme Hænder. Da saa det ene Døgn var gaaet omkring, saa var Faderen fri og kunde gaa af Kredsen; men Sønnen maatte blive og sidde paa sin Stol saa længe, til

det spurgtes omkring i Verden, og en ren Jomfru fik Hjærte til at rejse hen efter ham.

Det skete ogsaa omsider, at en Jomfru kom flyvende, tog ham i sine Arme og fløj bort med ham, ingen vidste hvor hen. Og den Jomfru var en Prinsesse, som bode paa et Slot langt, langt borte, sønden for Solen, østen for Maanen og midt i Vinden. Hun kom, hele den lange Vej, for at befri ham; hun tog ham hjem med sig til sit Slot, og dèr gjorde hun ham til sin Fæstemand, og de levede en Stund dèr glade tilsammen.

Brylluppet var allerede bestemt, at det skulde staa om Maanedsdag. Da sagde Ungersvenden til sin Jomfru, at før han kunde ret fæste Bo og slaa sig til Ro med sin yndige Brud paa det dejlige Slot i det fremmede Land, saa maatte han se sin Moder igjen; hende længtes han efter, og han vidste jo, at hun gik og sørgede over ham baade Nætter og Dage. »Som du vil,« sagde Prinsessen; jeg skal bringe dig hjem til din Moder, og du kan blive dèr saa længe du selv vil. Her sætter jeg min Ring paa din Finger. Længes du efter mig og vil vende hid tilbage, saa drej kun paa den Ring og ønsk dig til mig; saa er du her strax. Men vov ikke paa at ønske mig til dig! Gjør du det, saa er det ude med al vor Glæde.«

Han lovede alt; han kom snart igjen, sagde han; han vilde kun se sin Moder og stille hendes Kvide. Saa fløj hun med ham til hans Fædrenehjem, satte ham uden for Huset og var borte med det samme. Da han nu kom ind, saa blev begge hans Forældre jo baade forundrede og glade, for de havde aldrig ventet at se ham mere. Og da han fortalte dem om al sin Lykke og Herlighed, saa glædede de sig jo med ham; men de kunde dog ikke forstaa, sagde de, hvorfor de ikke ogsaa maatte

faa hende at se, den dejlige Prinsesse, som havde frelst ham og som nu skulde være hans Brud.

Det kom de bestandig tilbage til: hvor glade de end var ved at se ham igjen og høre om hans Lykke, saa kunde de dog slet ikke finde sig i, at de aldrig skulde faa den Jomfru at se og faa takket hende for al hendes Godhed og Kjærlighed imod ham. Holdt hun rigtig af ham, saa vilde hun ogsaa nok unde dem den Glæde. Han sagde mange Gange, at det kunde der ikke være Tale om: hun havde forbudt ham at ønske hende til sig. Men da Forældrene blev ved at trænge paa, og han jo ogsaa længtes meget efter sin Fæstemø, saa en Dag, han gik ude i sin Faders Have, saa drejede han paa Ringen og ønskede hende til sig. Og i det samme kom Prinsessen flyvende, snappede Ringen af Fingeren paa ham, gav ham et Ørefigen, saa han tumlede ved det, og i det samme var hun borte igjen. Dèr stod han saa ene tilbage og grundede paa, at nu havde han da forspildt al sin Lykke; for nu, Ringen var borte, hjalp det ikke, han ønskede sig til hende: han blev lige godt, hvor han var.

Hjemme hos sine Forældre kunde han ikke udholde at blive. Han tog Afsked med dem og vandrede ud i Verden, for at opsøge sit tabte Paradis. Han gik og han gik, han vidste ikke selv, hvor hen. Saa var det en Dag, han gik midt inde i en tyk Skov, dèr traf han paa et Par Smaadjævle, som stod og djævledes. »Hvad djævles I om?« sagde Ungersvenden. Jo, sagde de, det var da om et Par Tøfler, de havde fundet, af den Slags, som kan tage ti Mil i ét Skridt. Enhver af dem vilde have de Tøfler, og enhver af dem sagde, det var ham, der havde fundet dem. »Hvad er nu det værd at djævles om?« sagde Ungersvenden; naar hver af jer faar en af dem, saa kan

han dog tage ti Mil i to Skridt.« Men det vilde ingen af dem nøjes med: enhver af dem vilde have begge Tøflerne. »Ja, saa véd jeg ikke bedre, end at I kappes om det,« sagde Ungersvenden; »ser I den Graasten hist henne? den, som kommer først der hen og tilbage, kan tage begge Tøflerne, — hvis han saa finder dem,« sagde han til sig selv. Det gik de ind paa,

og de stak i Rend, saa Støvet stod om Ørene paa dem. »Det var da et Par dumme Djævle!« sagde Ungersvenden, saa stak han sine Fødder i Tøflerne, og med det samme var han mange Mile borte. De to Smaadjævle fandt ingen Tøfler, da de kom igjen; saa havde de ikke mere at djævles om den Gang.

Ungersvenden gik nu rask til hele den Dag, ti Mil i hvert Skridt, det kunde blive til noget; og hen ad Aften kom han til

det Slot, hvor Kongen over alle Fiskene bode. Dèr gik han ind og spurgte, om Kongen ikke kunde sige ham, hvor han skulde finde den Jomfru, som bode paa det Slot sønden for Solen og østen for Maanen og midt i Vinden Kongen vidste det ikke; men bad ham dog vente lidt: »Ud paa Aftenen,« sagde han, »saa kommer alle Fiskene hjem og lægger sig ved Strandbredden; saa skal jeg sende min Tjener ned at spørge, om ingen af dem kjender det Slot, du leder efter.« Ud paa Aftenen sendte Kongen da sin Tjener ned til Strandbredden, at spørge Fiskene, om ingen af dem kjendte det Slot sønden for Solen og østen for Maanen og midt i Vinden. Men der var ingen af dem, der vidste noget om det Slot; de lod ham dog vente lidt, til de to ældste Fiske kom hjem, som endnu var ude i Havet. Det gjorde han ogsaa; men heller ikke de to gamle Fiske kjendte Vejen til det Slot. Da sagde Kongen over Fiskene til ham: »Ja, saa kan jeg ikke hjælpe dig; men jeg vil give dig Brev med til min Broder, som er Konge over alle Fuglene: han véd maaske mere om det Slot. Men bare du kan naa til ham; for han bor saa langt borte her fra, at jeg aldrig ser noget til ham.«

»Mange Tak!« sagde Ungersvenden;« jeg er let til Bens, saa jeg skal nok naa til ham.« Saa sov han dèr den Nat, og næste Morgen tidlig var han igjen paa Benene. Brevet havde han i Lommen og Tøflerne paa Fødderne, og for hvert Skridt han tog, kom han ti Mil frem. Hen ad Aften naade han da det Slot, hvor Kongen over alle Fuglene bode; dèr gik han ind og flyde ham Brevet. Kongen blev meget glad ved at faa Brev fra sin Broder, og da han havde hørt hans Ærende, saa sagde han: »Ja, jeg véd rigtig nok ikke, hvor det Slot er, du leder efter; men ud paa Aftenen saa kommer alle Fuglene hjem,

og saa skal jeg sende min Tjener ud til dem at spørge dem ad, om nogen af dem skulde vide, hvor det ligger.« Det var han vel tilfreds med; og ud paa Aftenen sendte Kongen sin Tjener ud til Fuglene, og han spurgte dem alle som én, om ingen af dem vidste Vej til det Slot sønden for Solen og østen for Maanen og midt i Vinden. Men der var ingen af dem, som kjendte det Slot; de bad ham dog vente, til to gamle Krager kom hjem, som endnu var ude. Men heller ikke de gamle Krager vidste Vej til det Slot. »Ja,« sagde saa Kongen over Fuglene, »saa kan jeg ikke hjælpe dig; men jeg har endnu en Broder, som er Konge over Vindene; han véd kanske Vej til det Slot, du leder efter. Jeg skal give dig Brev med til ham, naar du bare kan naa til ham; for han bor saa langt borte her fra, saa jeg aldrig ser noget til ham.«

»Jeg skal nok naa ham,« sagde Ungersvenden. Saa sov han dèr den Nat, og næste Morgen tidlig var han atter paa Vej, med Brevet i Lommen og Tøflerne paa Føddeme: ti Mil i hvert Skridt, og hen ad Aften var han ved Slottet, hvor Kongen over alle Vindene bode. Dèr gik han ind og gav Kongen Brevet, og glad blev han ved at høre fra begge sine Brødre. »Men det Slot,« sagde han, »som du leder efter, det kjender jeg ikke noget til. Men ud paa Aftenen, naar Vindene kommer hjem og lægger sig, saa skal jeg sende min Tjener op at spørge dem ad, om nogen af dem skulde kjende det. Saa ud paa Aftenen blev der jo en Susen og Brusen rundt omkring, da alle Vindene én efter én kom hjem fra alle Verdens Kanter og lagde sig; og Tjeneren kom jo saa ud til dem og spurgte, om nogen af dem kunde vise Vej til det Slot sønden for Solen og østen for Maanen og midt i Vinden. Det skulde man da tro, de maatte kjende. Men der var ingen af dem, der kjendte det

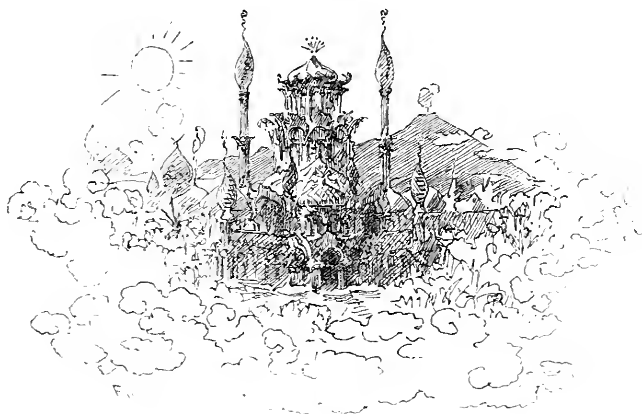
Slot. — »Er I her alle sammen?« sagde han. Nej, Nordvesten var ikke kommen endnu, men han maatte snart være her. Og det varede kun et Øjeblik, saa kom Nordvesten brusende hjem og lagde sig med et Smæld. »Kjender du saa ikke det Slot sønden for Solen og østen for Maanen og midt i Vinden?« spurgte Tjeneren. »Jo,« sagde Nordvesten, han vidste nok, hvor det Slot laa; men det var grumme langt borte: det var meget sjælden, at han naade saa langt. »Og tage en gaaende Person med dèr hen,« sagde Nordvesten, »det kan jeg ikke indlade mig paa; det vilde sinke mig alt for meget. Saa naade jeg aldrig der hen.«

Da det Bud kom op paa Slottet, saa blev baade Kongen og Ungersvenden glade, og Kongen lod strax gaa Bud til Nordvesten igjen, at der hjalp ingen Snak: næste Morgen skulde han tage den gaaende Person med, om han skulde gaa aldrig saa langsomt; for den gaaende Person havde bragt ham Bud og Brev fra hans Brødre, som han i mange Aar ikke havde hørt noget fra.

Saa sov Ungersvenden sødelig den Nat paa Vindkongens Slot, og tidlig næste Morgen var han igjen paa Benene og i Toflerne og skulde da følges med Nordvesten til Slottet sønden for Solen og østen for Maanen og midt i Vinden. Fra først af var Vinden jo noget gnaven, for han skulde have den gaaende Person at følges med, og han gik ganske smaat, men ved det første Skridt var Ungersvenden forud for ham, saa Vinden maatte tage Fart for at naa ham; og det blev jo længer des værre; saa til sidst maatte Nordenvinden blive til en forrygende Storm, for at kunne følges med Ungersvenden, og det var kun Middagstid, da de saaledes naade til Stottet sønden for Solen og østen for Maanen og midt i Vinden. Da var Nordvesten saa

træt, saa han maatte gaa hen og lægge sig lidt, før han kunde give sig paa Hjemvejen. Og Ungersvenden maatte til sidst tage Tøflerne af og gaa det sidste Stykke paa Hosesokker, ellers kom han langt forbi Slottet.

Saa gik han dèr ind, og dèr fandt han sin Fæstemø, der var lige saa glad som han, ved at de atter kunde mødes. Hun havde aldrig turdet tro, han kunde naa til hende igjen. Og saa holdt de Bryllup med stor Fryd og Herlighed, og dèr lever de endnu glade den Dag i Dag paa det dejlige Slot sønden for Solen og østen for Maanen og midt i Vinden.

Haltefanden.

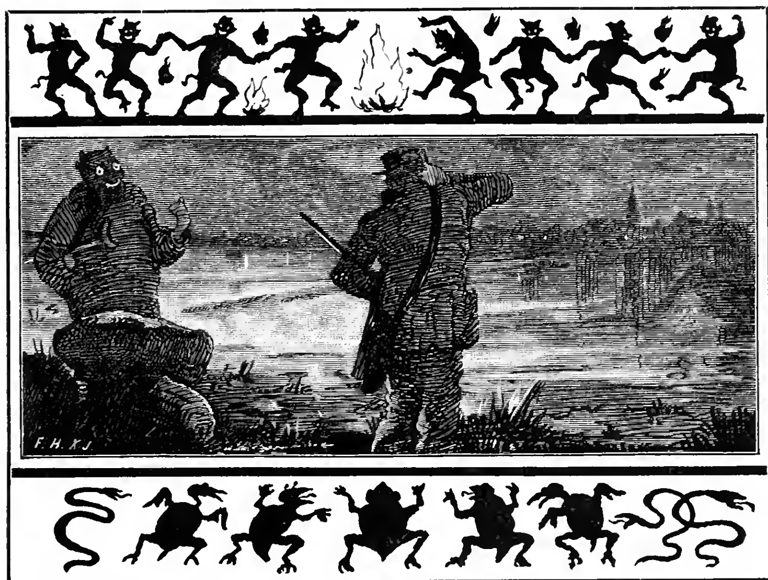
Med Tegninger af Frans Schwartz.

Hjørring bode der en Gang en fattig Mand, som gik Post imellem Hjørring og Løkken ude ved Vesterhavet. Saa var det en Dag, han var ude paa sin Vandring, og han var da meget urolig, for hans Kone ventede sig hver Dag, og han vilde nødig være borte, naar der kom noget paa hjemme. Han skyndte sig derfor alt hvad han kunde; men der var den Dag mange Ærender for ham at udrette, saa det blev Aften, før han kunde give sig paa Hjemvejen.

Det var en meget mørk Aften, og da han kom i Nærheden af Hjørring, saa var det for hans Øjne at se til, som der var blevet en hel Sø rundt om Byen. Han prøvede flere Veje, for at slippe ind i Byen; men hvor han saa kom, saa' han Søen for sig, som han ingen Raad vidste til at komme over. Endelig saa kom der en Person til ham med det gamle Navn Haltefanden, og han spørger Manden, om han gjærne vilde hjem. Ja, det vilde han grumme gjærne. »Ja, din Kone har gjort

Barsel,« siger Haltefanden, »og hun har faaet sig en rask Søn. Hun længes nu meget efter dig. Og vil du give mig det første, der møder dig, naar du kommer hjem til dit Hus, saa skal jeg strax sætte dig over dette her Vand.«

Da Manden fik dette at høre, saa blev han da endnu mere længselsfuld efter at komme hjem, og han tænkte ved sig selv:

»Ja, hvem andre skulde vel møde dig først i Dag, end den, som ellers altid tager først imod dig! Det er vor lille Hund. Og den maa du heller give bort, end at gaa her og vanke den hele Nat.« — »Ja,« lad gaa!« sagde han. »Hjælp mig saa hjem i en Fart!«

Saa tog Haltefanden Manden paa Nakken og løb over med

ham — der var nu intet Vand, det var bare Øjensforblindelse — og de var strax ved Mandens Husdør. Dèr sætter Haltefanden ham af, og saa tager han et Stykke Papir op af Lommen og flyr ham og siger saa: »Den, der først møder dig, det bliver din nyfødte Søn, og naar de nu rækker dig Drengen, saa skal du tage en Naal og prikke ham et Hul i den højre Haand og tage tre Blodsdraaber deraf og sætte paa dette Papir. Kom saa ud og fly mig den Haandskrift! Saa forlanger jeg ham ikke, inden han er tredive Aar gammel.«

Manden blev jo gruelig til Mode; han skyndte sig ind, og ganske rigtig: det første, der møder ham, det er Barnet, som Jordmoderen rækker ham. Saa turde han ikke andet end holde sit Ord og gjøre som Haltefanden havde sagt. Han fik Haandskriften, og saa var han borte med det samme.

Drengen voxte op og var sund og frisk og havde et udmærket Nemme til alting, baade til at læse og skrive og regne; og Provsten i Hjørring, som lagde Mærke dertil han fik Godhed for Drengen og han holdt ham til Bogen, saa han blev helt præstelærd. Mens han var borte til Studering, kom han flere

Gange hjem i Besøg hos sine Forældre; men hver Gang Faderen saa' ham, saa græd han.

Da Studenten endelig var færdig med alle sine Examener og havde rejst udenlands til alle de lærdeste Højskoler, saa skulde han jo være Præst. Men først rejste han hjem til Hjørring, baade for at takke Provsten for alt, hvad han havde gjort for ham, og for at se og tale med sine Forældre. Saa snart Faderen saa' ham, saa brast han i Graad. Da spurgte Sønnen ham og sagde, at nu maatte han sige ham Sandhed: hvorfor han altid græd, hver Gang han fik Øje paa sin eneste Søn? Han vidste dog ikke af, at han havde gjort sine Forældre nogen Sorg.

»Ja,« sagde saa Faderen, »nu maa jeg sige dig din Skæbne, som jeg hidtil har skjult og dulgt for enhver.« Og saa fortalte han Sønnen det hele, som det var tilgaaet. Da siger Sønnen: »Hvorfor har Fader ikke sagt mig det før end nu, da der kun er tre Dage, til jeg skal afhentes! men nu rejser jeg; og kommer jeg ikke igjen inden otte Dage, saa skal I ikke vente at se mig mere.« Saa gik han ud i Marken, det var i Høstens Tid og dèr plukkede han tre Rugvipper. Saa gik han op i Kirken, og hvad han saa ellers gjorde dèr, saa dyppede han disse tre Rugvipper i Døbefonten, og saa gjemte han dem i en Skindpung, som han bar paa sig. Saa tog han en gammel Egestok i sin Haand og gav sig paa Rejsen.

Studenten vandrede, til det blev Aften, da var han midt inde i en Skov; dèr laa et lille enligt Hus; dèr gik han hen og bankede paa. En gammel graaskjægget Mand lukkede op for ham. »Hvor tør du vove at komme her?« sagde han; dette her er en Røverkule; jeg har tolv voxne Sønner, de er alle Røvere, som jeg selv har været. De kommer snart hjem, og de skaaner ikke dit Liv. Jeg skjøtter nu ikke om at gjøre mere ondt i min

Tid; derfor varer jeg dig ad.« — »Venter I dog ikke paa Himmerige?« spørger Studenten. »Nej!« svarede den gamle; »det er for silde for mig at vente paa. Men jeg har Lovning paa den bedste Seng, der er i Helvede, naar jeg kommer dèr. — Men hvor agter du dig hen for Tiden?« — »Jeg agter mig til Helvede,« siger Studenten; »men jeg haaber at komme tilbage igjen; saa skal jeg høre her indenfor og sige dig, hvad de kalder den bedste Seng i Helvede.« Saa fortalte Studenten ham endnu kortelig sin Historie, og saa gik han videre.

Han vidste god Vej, og han gik, lige til han kom til Helvedes Port. Dèr bankede han paa, og det var ingen anden end Haltefanden, som lukkede op for ham. Han kjendte ham strax, og han bød ham velkommen. »Du kommer endda lidt før Tiden,« sagde han. Studenten svarede ham ikke, men søgte lige hen til den gamle, som stod i Lænker. Ham spurgte Studenten, om han strax vilde fly ham den Haandskrift tilbage, som Haltefanden havde narret hans Fader fra. »Nej!« sagde den gamle; »har du aldrig hørt, at hvad der først er kommet i Ulvs Mund, det kommer ikke let løs igjen?« Saa tog Studenten sin Skindpung frem og deraf tog han den ene Rugvippe, og med den gav han sig til at banke paa den gamle i Lænkerne.

Det gjorde ondt, for den gamle skreg og hvinede og sprang i sine Lænker og raabte paa Haltefanden, at han skulde komme med den Haandskrift. Men Haltefanden skjulte sig og svarede ikke. Da tog Studenten den anden Rugvippe frem og begyndte atter at banke paa den gamle Djævel med den, og han tog igjen paa at hyle og skrige værre end før paa Haltefanden, at han skulde komme frem med den Haandskrift. Haltefanden vilde ikke; men den gamle Djævel havde flere tro Tjenere, og dem bad han at tage Haltefanden og kaste ham i den

ene Grube værre end den anden, for at faa ham til at lystre. Men det hjalp ikke, Haltefanden vilde ikke ud med Haandskriften. »For den Karl er en lærd Mand,« sagde han,« og han vil skade Helvede mange Sjæle.«

Da tog Studenten den tredje Rugvippe frem og begyndte som for at prygle løs paa den gamle Djævel i Lænkerne. Han hylede og hvinede og sprang og vred sig værre end nogen Sinde før, og han raabte og skreg, at de maatte pine Haltefanden til at rykke ud med den forbandede Haandskrift. Og da alt andet ikke havde hjulpet, saa bad han sine tro Engle at kaste Haltefanden i den bedste Seng: i Midians Seng. Men da Haltefanden hørte det, saa kastede han Haandskriften fra sig og bad om at maatte blive fri for at komme i den Seng.

Saa snart Studenten havde faaet sin Haandskrift igjen, saa gik han ud af Helvedes Port og samme Vej tilbage, som han var kommen. Han kom igjen til Røverkulen i Skoven og traf dèr den gamle Graaskjæg. Han fortalte ham om sin Rejse og sagde ham ogsaa, hvad det var for en Seng, der var ham lovet i Helvede. Han sagde, at det var endnu Tid for den gamle Røver at omvende sig og komme til Himmerig. Men den gamle mente nej, det var for silde: han havde saa mange Synder paa sin Samvittighed, at det var umuligt, at han kunde frelses.

Saa til sidst siger Studenten: »Inden jeg gaar, vil jeg dog give jer et Tegn, hvorpaa I kan se, at I kan endnu naa frem til Himmerige.« Saa tager han sin gamle graa Egestok og stikker i Jorden uden for Døren, og saa siger han: »Saa sandt som denne min Stok kan bære Blade i Morgen tidlig, saa sandt kan du endnu finde Naade hos Gud.« — Ja, det vilde den gamle nok tro, sagde han. — Saa gik Studenten.

Den næste Morgen, da Røveren kom op, saa var det første, han saa', et skjønt grønt Egetræ lige uden for sin Dør. Det var den Stok, Studenten havde stukket i Jorden. Saa rev han Huset ned og bygte sig en Hytte paa en anden Plads. Og han angrede og omvendte sig til Gud; og det samme gjorde alle hans tolv Sønner.

Men Studenten rejste hjem til sine Forældre; og nu græd hans Fader ikke ved at se ham. Og siden den Tid har Haltefanden aldrig vovet at komme til Hjørring.

INDHOLDSFORTEGNELSE.

Tegning til Omslaget af Hans Nic. Hansen. Side

Frisk Mod. Med 7 Tegninger af Aug. Jerndorff .... 1.

Kyllerylle. Med Tegning af Hans Nic. Hansen..................... 21.

Den døve Mand. Med Tegning af Hans Nic. Hansen .... 24.

Den døve Kone. Med Tegning af Hans Nic. Hansen .... 26.

Prokuratorens Raad. Med Tegning af Erik Henningsen .... 27.

God Morgen, Hr. Justitsraad! Med Tegning af Erik Henningsen........ 30.

En Slædefart. Med 3 Tegninger af Otto Haslund.................... 31.

Esben Askepuster. Med 2 Tegninger af Hans Nic. Hansen .... 39.

Frieren. Med 3 Tegninger af Otto Haslund .... 46.

Musefangeren. Med Tegning af Carl Thomsen .... 52.

Præst og Degn. Med Tegning af Carl Thomsen....................... 53.

En underlig Svend. Med Tegning af Otto Haslund .... 56.

Graaben. Med 5 Tegninger af Hans Nic. Hansen .... 58.

Duestegen. Med Tegning af Carl Thomsen........................... 76.

Hvem der først bliver vred. Med 4 Tegninger af Edv. Petersen......... 78.

Gamle Mette. Med Tegning af Carl Thomsen......................... 96.

Skrædderne paa Bordet. Med Tegning af Erik Henningsen .... 97.

Side

Den halte Skrædder. Med Tegning af Erik Henningsen .... 97.
Ligtalen. Med Tegning af Carl Thomsen . ... 99.
Guldfuglen. Med 5 Tegninger af Hans Nic. Hansen .... 102.
Fuglereden. Med Tegning af Erik Henningsen .... 125.
Det lille Øg. Med 3 Tegninger af Hans Nic. Hansen.................. 128.
Lykken og Forstanden. Med 3 Tegninger af Erik Henningsen........... 136.
Sundhedsfrugterne. Med 2 Tegninger af Aug. Jerndorff. .... 144.
De to Gavtyve. Med 2 Tegninger af Tom Petersen .... 152.
Penge kan gjøre alting godt. Med 3 Tegninger af Carl Tohmsen .... 156.
Tabt og fundet. Med 3 Tegninger af Aug. Jerndorff................. .. 163.
Haltefanden. Med 5 Tegninger af Frans Schwartz .. .. 174.
Vignet til Indholdsfortegnelse. Tegning af Hans Nic. Hansen.

